

A DMINISTRATIVE COURT

Annual Report 2019

รายงานการปฏิบัติงาน

ของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

ประจำปี ๒๕๖๒

The Administrative Court

Annual Report 2019

**ส่วนที่ ๑ ภาพรวมการเปรียบเทียบ
ผลการดำเนินงานระหว่างปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๑ กับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒**

๓๕

- ๑. เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ ๓๖
- ๒. สรุปการชี้แจงต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร
เกี่ยวกับรายงานการปฏิบัติงาน
ของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง
ประจำปี ๒๕๖๑ ๓๗

สารบัญ

ส่วนนำ

- ๑. ตราสัญลักษณ์ศาลปกครองและความหมาย ๕
- ๒. สาระจากประธานศาลปกครองสูงสุด ๖
- ๓. อำนวยการหน้าที และโครงสร้างองค์กร ๘
- ๔. วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ๑๐
- ๕. นโยบายและทิศทางการดำเนินงาน ๒๔
- ๖. ภาพถ่าย รายงานผู้บริหารศาลปกครอง
และผู้บริหารสำนักงานศาลปกครอง ๒๖
- ๗. ภาพรวมด้านทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ ๓๐
- ๘. ภาพรวมด้านทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ ๓๔

ส่วนที่ ๒ ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

๑. การพิจารณาพิพากษาคดีด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม
๒. การบังคับคดีปกครอง
๓. รายงานการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองและการวางหลักกฎหมาย และแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดี
๔. การเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครอง
๕. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วนในสังคม

๔๑	๖. ผลการสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชน	๙๗
๔๒	ต่อการอำนวยความสะดวกธุรกรรมของศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	
๕๔	๗. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	๙๙
๖๕	เพื่อการบริหารจัดการคดี	
๘๕	๘. การเสริมสร้างความร่วมมือทางวิชาการ	๑๐๔
	และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	
	๙. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรศาลปกครอง	๑๑๐
๘๗	๑๐. การเสริมสร้างวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST)	๑๑๑

ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ๑๑๓

๑. สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครองระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ๑๑๔
๒. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศาลปกครอง และแนวทาง/มาตรการในการแก้ไขปัญหา ๑๑๕

ส่วนที่ ๔ รายงานการเงิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ๑๑๗

ส่วนนำ

๑. ตราสัญลักษณ์ศาลปกครองและความหมาย
๒. สารจากประธานศาลปกครองสูงสุด
๓. อำนาจหน้าที่ และโครงสร้างองค์กร
๔. วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์
๕. นโยบายและทิศทางการดำเนินงาน
๖. ภาพถ่าย รายนามผู้บริหารศาลปกครอง
และผู้บริหารสำนักงานศาลปกครอง
๗. ภาพรวมด้านทรัพยากรมนุษย์และงบประมาณ

๑

ตราสัญลักษณ์ศาลปกครอง และความหมาย

ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญ “พระคทาจอมทัพ” ซึ่งเป็นพระคทาประจำพระองค์ ไปประกอบเป็นส่วนหนึ่งของ “ตราสัญลักษณ์ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง” เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติยศของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรให้สถิตสถาพรตลอดไป โดยประกอบเป็นแกนกลางดุลพาหประดิษฐานบนพานมีช่อชัยพฤกษ์อยู่ด้านล่างภายในขอบวงรี ซึ่งมีความหมายของตราสัญลักษณ์ ดังนี้

จรรี

วงรีมาจากวงกลมที่รีเป็นรูปไข่ หมายถึง วงกลมซึ่งมีการเคลื่อนไหวหมุนไปตลอดเวลา เป็นการพัฒนารอยอย่างไม่หยุดนิ่ง มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ

ดุลาพา

ดุลหรือตาชั่ง เป็นเครื่องหมายวัดหาความเสมอกัน หมายถึง การสมดุล เสมอภาค มีความเป็นธรรมและไม่เอนเอียงแก่ฝ่ายใด ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมเที่ยงตรง

พระคทา
จอมทัพ

เป็นพระคทาประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นเครื่องหมายแสดงว่าศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองจัดตั้งขึ้นสำเร็จในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ กับทั้งเป็นมิ่งขวัญเครื่องเตือนใจให้ตุลาการศาลปกครองและข้าราชการฝ่ายศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเจตนารมณ์ในการจัดตั้งศาลปกครอง

พาน

ใช้สำหรับอัญเชิญสิ่งสำคัญ ซึ่งได้แก่ การอัญเชิญพระคทาจอมทัพซึ่งเป็นพระคทาประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ช่อ
ชัยพฤกษ์

เป็นช่อใบไม้ใช้สวมหัวเมื่อมีชัยชนะ หมายถึง ความมีชัยชนะในการคิดและการดำเนินการแห่งสรรพกิจทั้งปวงของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

**สารจากประธาน
ศาลปกครองสูงสุด**

การจัดตั้งศาลปกครอง เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองให้แก่ประชาชนนับเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาศาลปกครองได้มุ่งมั่นทุ่มเทเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมทางปกครองของประเทศไทยมีมาตรฐานเทียบเคียงได้ในระดับสากล โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างสิทธิของประชาชนกับประโยชน์สาธารณะ และหลักธรรมาภิบาลเป็นสิ่งสำคัญ ดังจะเห็นได้จากผลการพิจารณาคดีแล้วเสร็จนับตั้งแต่เปิดทำการจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๙๐ ของจำนวนคดีที่รับเข้าสู่การพิจารณาทั้งหมด

ในปี ๒๕๖๒ ศาลปกครองได้กำหนดนโยบายและทิศทางในการดำเนินงานเป็น **“ปีแห่งการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร”** โดยกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่ชัดเจน พัฒนาคุณภาพคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองให้เป็นมาตรฐาน พร้อมนาระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครองก่อนฟ้องคดีและหรือระหว่างการพิจารณาคดีเพื่อเป็นทางเลือกในการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล อีกทั้งดำเนินการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของศาลปกครองในด้านต่างๆ ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เร่งรัดและปรับปรุงมาตรฐานการบังคับคดีปกครองให้มีประสิทธิภาพและแล้วเสร็จโดยเร็ว ขณะเดียวกันได้ยกระดับ

การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารแบบบูรณาการในรูปแบบดิจิทัล เพื่อให้สาธารณชนรู้จักศาลปกครองและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังมุ่งปรับปรุงบทบาทภารกิจ และโครงสร้างองค์กรให้มีความทันสมัย กะทัดรัด มีระบบการทำงานที่คล่องตัว สอดคล้องกับความจำเป็นตามภารกิจ การขับเคลื่อนการดำเนินงานของศาลปกครอง ทิศทางการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนยกระดับความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และสร้างความยอมรับระหว่างประเทศ

ทำนุ ในนามของศาลปกครองขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ร่วมกันผลักดันการทำงานของศาลปกครองให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เพื่อเป็นสถาบันหลักของชาติในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองที่มีคุณภาพและได้รับความเชื่อมั่นศรัทธาจากทุกภาคส่วนในสังคม ภายใต้วิสัยทัศน์ **“อำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคมและเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ”** หรือเป็นคติพจน์ว่า **“เป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย”**

(นายปิยะ ปะตังทา)
ประธานศาลปกครองสูงสุด

๓

อำนาจหน้าที่ และโครงสร้างองค์กร

ศาลปกครอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๗ กำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง ดังนี้

ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรตามรัฐธรรมนูญ เจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของหน่วยราชการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งพิจารณาพิพากษาเรื่องที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น และจะมีศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ด้วยก็ได้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ๖ ประเภท

๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำทางปกครองอื่นใด และขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนกฎ หรือคำสั่ง หรือสั่งห้ามการกระทำทางปกครองดังกล่าว

๒. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๓. คดีพิพาทเกี่ยวกับการทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๔. คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๕. คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

๖. คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

ข้อยกเว้น : คดีที่มีลักษณะเป็นคดีปกครองบางเรื่องกฎหมายบัญญัติให้ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง ได้แก่

๑. การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

๒. การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

๓. คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลายหรือศาลชำนาญพิเศษอื่น

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ บัญญัติให้ศาลปกครองแบ่งออกเป็น ๒ ชั้น คือ

๑. ศาลปกครองสูงสุด

๒. ศาลปกครองชั้นต้น ได้แก่ ศาลปกครองกลาง และศาลปกครองในภูมิภาค

ศาลปกครองสูงสุด

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ บัญญัติให้ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

- (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทตามที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดประกาศกำหนด
- (๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
- (๓) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด
- (๔) คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองสูงสุดตั้งอยู่ที่อาคารศาลปกครอง ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเขตอำนาจศาล ดังนั้น คดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด ไม่ว่าจะมูลคดีจะเกิดที่ใด หรือผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใดก็สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดได้ เพียงแต่ต้องยื่นฟ้องให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด โดยมีตุลาการในศาลปกครองสูงสุดรับผิดชอบในการพิจารณาพิพากษาคดี ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ จำนวน ๔๓ คน

ศาลปกครองชั้นต้น

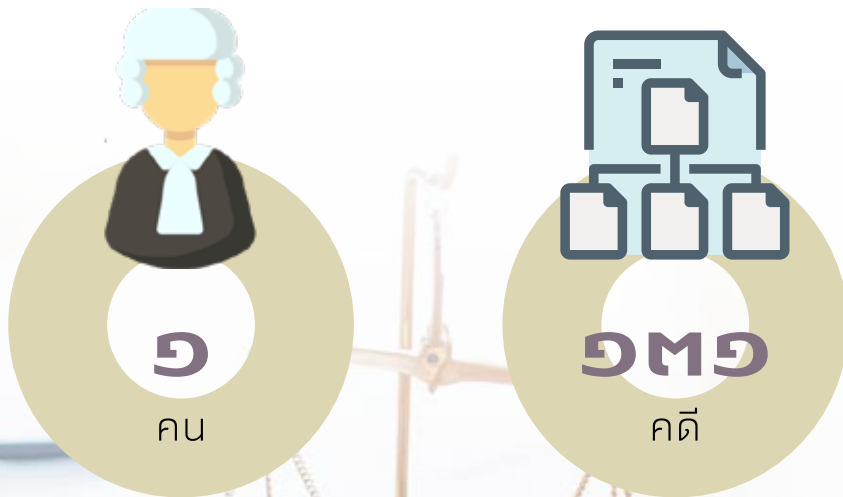
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ บัญญัติให้ศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง เว้นแต่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

โดยภายหลังเปิดทำการศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลาง ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ ศาลปกครองตระหนักดีว่าประชาชนในท้องถิ่นห่างไกลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมเช่นเดียวกับประชาชนในเมืองหลวง ศาลปกครองจึงได้เร่งเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาคอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ศาลปกครองได้เปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาคทั่วประเทศแล้วทั้งสิ้น ๑๔ แห่ง ได้แก่ ศาลปกครองเชียงใหม่ ศาลปกครองสงขลา ศาลปกครองนครราชสีมา ศาลปกครองขอนแก่น ศาลปกครองพิษณุโลก ศาลปกครองระยอง ศาลปกครองนครศรีธรรมราช ศาลปกครองอุดรธานี ศาลปกครองอุบลราชธานี ศาลปกครองเพชรบุรี ศาลปกครองนครสวรรค์ ศาลปกครองสุพรรณบุรี ศาลปกครองภูเก็ต และศาลปกครองยะลา

ศาลปกครองชั้นต้นมีอัตรากำลังตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น รับผิดชอบในการพิจารณาพิพากษาคดี ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ รวม ๒๒๔ คน

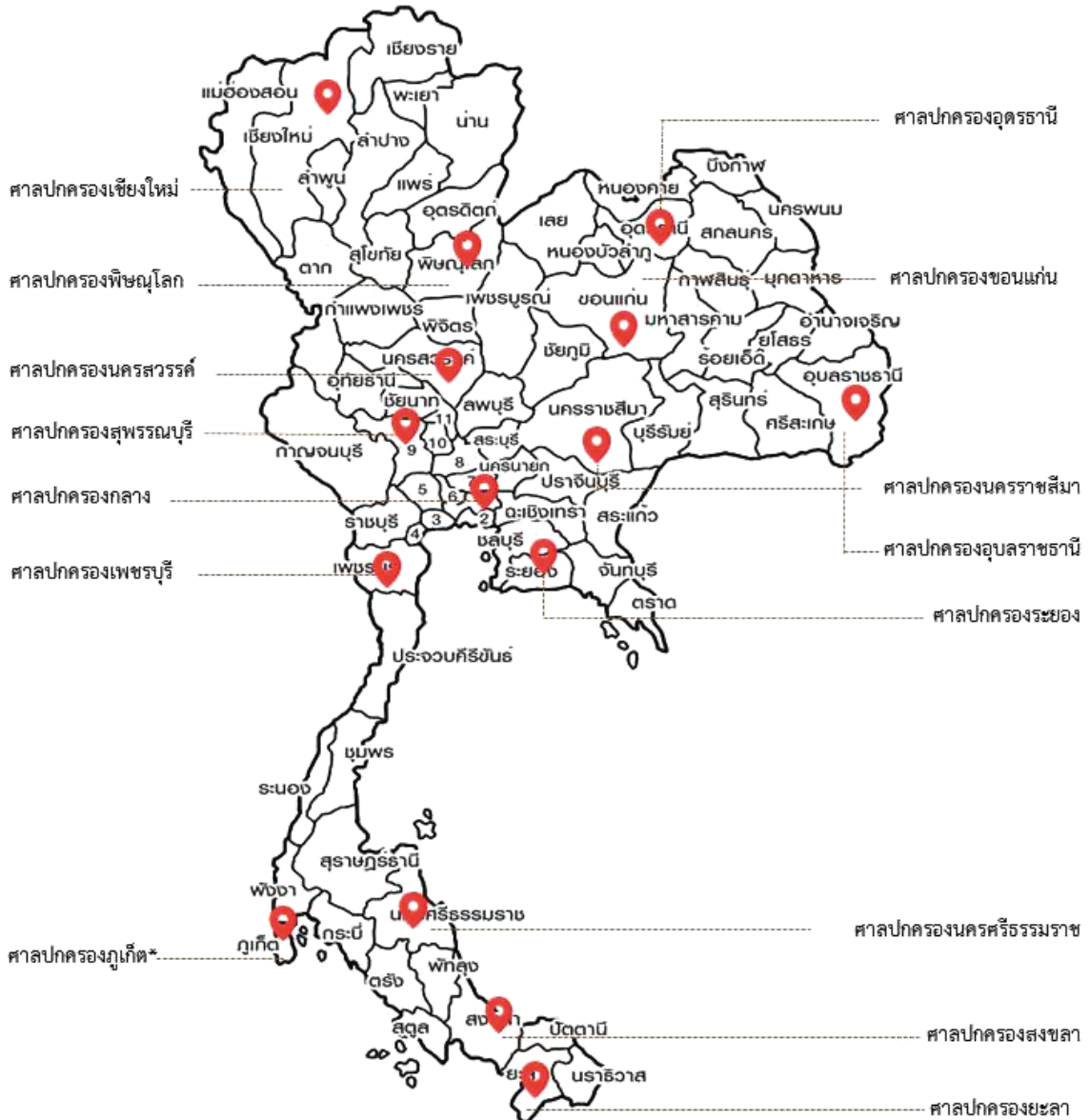
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙๓ บัญญัติให้สำนักงานศาลปกครองจัดทำรายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาปีละหนึ่งครั้ง

จำนวนคดีต่อตุลาการศาลปกครอง

อัตราค่าล้าง ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ศาลปกครองมีจำนวนตุลาการศาลปกครองทั้งสิ้นจำนวน ๒๖๗ คน ขณะที่คดีในความรับผิดชอบทั้งหมด จำนวน ๓๔,๘๐๙ คดี หรือเท่ากับตุลาการศาลปกครอง ๑ คน มีคดีในความรับผิดชอบ จำนวน ๑๓๑ คดี จากข้อจำกัดในด้านอัตราค่าล้างตุลาการศาลปกครอง ส่งผลให้ตุลาการศาลปกครองแต่ละคนมีปริมาณคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบค่อนข้างสูง หากจำแนกตามชั้นศาล โดยเฉพาะตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งมีอัตราค่าล้าง ๔๓ คน ขณะที่คดีในความรับผิดชอบถึง ๑๕,๒๐๘ คดี หรือคิดเป็น ๓๕๔ คดี ต่อตุลาการศาลปกครองสูงสุด ๑ คน สำหรับศาลปกครองชั้นต้นซึ่งมีอัตราค่าล้าง ๒๒๓ คน โดยมีคดีในความรับผิดชอบ ๑๙,๖๐๑ คดี ซึ่งเท่ากับ ๘๘ คดี ต่อตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ๑ คน

เขตอำนาจศาลปกครอง

ศาลปกครองกลาง

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๗๘ คน

ศาลปกครองกลางมีเขตอำนาจตลอดท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร รวมทั้งจังหวัดที่มีได้ อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองในภูมิภาค คือ จังหวัดนครนายก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง

ศาลปกครองเชียงใหม่

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๓๓๓ ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๑๐ คน

ศาลปกครองเชียงใหม่มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่

ศาลปกครองสงขลา

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๑๑๑๑ หมู่ที่ ๒ ถนนสงขลา-เกาะยอ ตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๑๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๗ คน

ศาลปกครองสงขลามีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสตูล

ศาลปกครองนครราชสีมา

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๓๔๕ หมู่ที่ ๖ ถนนมิตรภาพ - เลี้ยวเมือง ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๙ คน

ศาลปกครองนครราชสีมา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ และเขตอำนาจเพิ่มเติมใน จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

ศาลปกครองขอนแก่น

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๓๓๓ หมู่ที่ ๒ ถนนเหล่านาดี ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๘ คน

ศาลปกครองขอนแก่น มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดมุกดาหาร

ศาลปกครองพิษณุโลก

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ที่ ๘ ถนนพิษณุโลก - นครสวรรค์ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๗ คน

ศาลปกครองพิษณุโลก มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์

ศาลปกครองระยอง

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๗๗๗ ถนนสุขุมวิท ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ๒๑๑๕๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๙ คน

ศาลปกครองระยองมีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

ศาลปกครองนครศรีธรรมราช

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๕/๘ หมู่ที่ ๖ ถนนนครศรีธรรมราช-ร่อนพิบูลย์ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๘ คน

ศาลปกครองนครศรีธรรมราชมีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร

ศาลปกครองอุดรธานี

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๙๙๙ หมู่ที่ ๗ ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ (ถนนมิตรภาพ) ตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ๔๑๐๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๗ คน

ศาลปกครองอุดรธานีมีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดนครพนม จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดสกลนคร

ศาลปกครองอุบลราชธานี

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๔๔๔ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งสนิท ตำบลแจระแม อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๘ คน

ศาลปกครองอุบลราชธานีมีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอำนาจเจริญ

ศาลปกครองเพชรบุรี

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๙๙๐/๙๙ ถนนเพชรเกษม ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๑๒๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๕ คน

ศาลปกครองเพชรบุรีมีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม

ศาลปกครองนครสวรรค์

ศาลปกครองนครสวรรค์เป็นศาลปกครองในภูมิภาค ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๙/๙ หมู่ที่ ๗ ตำบลกลางแดด อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๖ คน

ศาลปกครองนครสวรรค์มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดชัยนาท

ศาลปกครองสุพรรณบุรี

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๓๓๓ ตำบลสนามชัย อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๕ อัตรา

ศาลปกครองสุพรรณบุรีมีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี

ศาลปกครองภูเก็ต

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๓๓/๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ๘๓๑๑๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๕ อัตรา

ศาลปกครองภูเก็ตมีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดระนอง

ศาลปกครองยะลา

ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๑๙๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐ มีตุลาการศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่รวม ๕ อัตรา

ศาลปกครองยะลา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

วิธีพิจารณาคดีปกครอง

การพิจารณาคดีปกครองมีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่เป็นหลักสำคัญขององค์การตุลาการ เช่น หลักการฟังความทุกฝ่าย หลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย หลักการพิจารณาคดีโดยรวดเร็ว เป็นต้น และเนื่องจากปรัชญาพื้นฐานของการตัดสินข้อพิพาททางปกครอง และลักษณะของข้อพิพาททางปกครอง มีลักษณะเฉพาะบางประการแตกต่างจากเรื่องอื่นๆ การพิจารณาคดีปกครองจึงมีหลักเกณฑ์ทางวิธีพิจารณาที่เป็นลักษณะเด่นดังต่อไปนี้

๑. วิธีพิจารณาระบบไต่สวน การควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจหรือการดำเนินกิจการของฝ่ายปกครองให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งต้องให้ความรับผิดชอบหากก่อความเสียหายขึ้นแก่บุคคลใดนั้น เป็นแก่นสำคัญของสังคมที่เป็น “นิติรัฐ” ดังนั้น การพิจารณาพิพากษาคดีปกครองจึงจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งความจริง โดยไม่ได้จำกัดหรือผูกพันตามข้อเท็จจริงที่คู่กรณีเสนอต่อศาลเท่านั้น นอกจากนี้ คู่กรณีในคดีปกครองซึ่งปกติจะได้แก่เอกชนฝ่ายหนึ่งกับหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกฝ่ายหนึ่ง มักจะมีความพร้อมหรือความสามารถที่แตกต่างกันในการเสนอข้อเท็จจริง และแสดงพยานหลักฐานต่อศาล โดยส่วนใหญ่เอกสารหลักฐานต่างๆ จะอยู่ในความครอบครองของฝ่ายรัฐ การใช้วิธีพิจารณาระบบไต่สวน ซึ่งเป็นระบบวิธีพิจารณาที่ศาลจะเป็นผู้มีหน้าที่สำคัญในการควบคุมและกำกับการดำเนินคดี เพื่อให้สามารถตรวจสอบและค้นหาข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน จึงเป็นหลักการสำคัญที่จำเป็นและสอดคล้องกับลักษณะของการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง

๒. หลักความเรียบง่าย การพิจารณาคดีปกครองยึดหลักความเรียบง่าย เช่น การไม่กำหนดให้ต้องมีค่าธรรมเนียมศาลในคดีทั่วไป เว้นแต่คดีที่มีทุนทรัพย์ การให้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องและดำเนินคดีได้เอง โดยจะมีทนายความหรือไม่ก็ได้ หรือการให้ยื่นฟ้อง ณ ที่ทำการศาลหรือยื่นฟ้องโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ เป็นต้น ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับการรับรองสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงการอำนวยความยุติธรรม

๓. หลักการพิจารณาคดีเป็นลายลักษณ์อักษร การใช้อำนาจหรือการดำเนินกิจกรรมทางปกครองมักกระทำโดยมีเอกสารหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร การพิพากษาตัดสินคดีปกครองจึงสามารถพิจารณาข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับคดีได้จากสิ่งที่ปรากฏเป็นเอกสารพยานหลักฐานที่เป็นหนังสือหรือลายลักษณ์อักษรนั้น และไม่ได้เน้นการพิจารณาคดีที่ต้องมีการสืบพยานบุคคลหลายครั้งดังที่พบในคดีประเภทอื่น โดยอาจกระทำได้เท่าที่จำเป็น

๔. หลักการถ่วงดุลการใช้อำนาจตุลาการ การใช้อำนาจตุลาการต้องกระทำโดยความซื่อสัตย์สุจริต และปราศจากอคติเพราะมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของบุคคลเป็นอย่างมากและบางครั้งยังมีผลต่อสังคมส่วนรวม ดังนั้น เพื่อเป็นหลักประกันที่จะสนับสนุนให้การใช้อำนาจตุลาการศาลปกครองเป็นไปตามครรลองความบริสุทธิ์ยุติธรรมดังกล่าว วิธีพิจารณาคดีปกครองจึงมีหลักอีกประการหนึ่งที่เพิ่มเติมและแตกต่างจากวิธีพิจารณาคดีประเภทอื่นๆ ได้แก่ หลักการถ่วงดุลการใช้อำนาจของตุลาการ โดยในระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองนอกจากจะให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นอำนาจขององค์คณะตุลาการเช่นเดียวกับในคดีประเภทอื่นๆ โดยมี “ตุลาการเจ้าของสำนวน” และ “องค์คณะ” เป็นผู้พิจารณาและกั้นกรองข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่างๆ ในคดีแล้ว ยังกำหนดให้มีตุลาการศาลปกครองอีกนายหนึ่งซึ่งมิได้ร่วมเป็นตุลาการ

ในองค์คณะนั้น เรียกว่า “ตุลาการผู้แถลงคดี” ทำหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่างๆ ในคดีนั้น และเสนอข้อวินิจฉัยตามความเห็นชอบโดยอิสระของตนโดยจัดทำเป็นคำแถลงการณ์เสนอในชั้นการนั่งพิจารณาคดีก่อนที่องค์คณะจะประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษา ซึ่งจะเป็นการถ่วงดุลการพิจารณาพิพากษาขององค์คณะ เพราะถึงแม้ว่า คำพิพากษาขององค์คณะเท่านั้นที่จะมีผลบังคับทางกฎหมาย แต่การที่กำหนดให้มีการแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีในชั้นการนั่งพิจารณาคดีซึ่งกระทำโดยเปิดเผย รวมทั้งการที่กฎหมายกำหนดให้ต้องเผยแพร่คำพิพากษาขององค์คณะและคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีต่อสาธารณะควบคู่กันเสมอ ย่อมเป็นโอกาสที่คู่กรณี และสาธารณะจะสามารถทราบและเปรียบเทียบข้อวินิจฉัย และเหตุผลของตุลาการผู้แถลงคดีกับคำพิพากษาขององค์คณะได้ ซึ่งจะเท่ากับเป็นการถ่วงดุลการใช้อำนาจของตุลาการได้เป็นอย่างดี โดยกลไกทางวิธีพิจารณาคดี นอกจากนี้ การให้ระบบการเสนอคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดียังช่วยส่งเสริมให้องค์คณะใช้อำนาจตัดสินคดีได้อย่างรอบคอบและถูกต้องมากขึ้น

ปรัชญาพื้นฐานของข้อพิพาททางปกครองและลักษณะของข้อพิพาททางปกครอง มีลักษณะเฉพาะบางประการแตกต่างจากเรื่องอื่นๆ

การพิจารณาคดีปกครองจึงมีหลักเกณฑ์หาวิธีพิจารณาที่เป็นลักษณะเด่น ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี

ลักษณะเด่นของการพิจารณาคดีปกครอง

ตุลาการศาลปกครองนับเป็นผู้มีบทบาทและความสำคัญยิ่งในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง เนื่องจากมีหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้แก่สังคม

สำนักงานศาลปกครอง

อำนาจหน้าที่สำนักงานศาลปกครอง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗๗ บัญญัติให้สำนักงานศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบในงานธุรการของศาลปกครอง
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีปกครองตามคำสั่งของศาลปกครอง
- (๓) ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครอง
- (๔) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของศาลปกครอง
- (๕) วิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
- (๖) จัดพิมพ์และเผยแพร่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง
- (๗) จัดให้มีการศึกษาอบรมและพัฒนาความรู้ของตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาหลักกฎหมายมหาชน การบริหารราชการแผ่นดิน และบุคลากรด้านกฎหมายมหาชน
- (๘) ปฏิบัติการอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครองเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลปกครองสูงสุด ในการบริหารงานสำนักงานศาลปกครอง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ (แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๖๐) ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการบริหารฝ่ายศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ออกระเบียบ ประกาศ หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารราชการศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง
- (๒) ออกประกาศแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานภายในของสำนักงานศาลปกครองและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว
- (๓) ให้ความเห็นในการเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับศาลปกครอง
- (๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๙๑
- (๕) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการบริหารจัดการงบประมาณของศาลปกครอง
- (๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินรวมทั้งการพัสดุของสำนักงานศาลปกครอง
- (๗) ออกระเบียบเกี่ยวกับการจ้างและการแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศาลปกครอง รวมทั้งอัตราค่าตอบแทนการจ้างด้วย

(๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการศาลปกครอง พนักงานราชการ และลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง

(๙) กำหนดวันและเวลาทำงาน วันหยุดราชการและการลาของข้าราชการศาลปกครอง รวมทั้งพนักงานราชการและลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง

(๑๐) กำหนดให้มีตรา สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายใดเพื่อใช้ในการบริหารราชการศาลปกครอง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการทำและใช้ตรา สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายนั้นไว้ด้วย

(๑๑) ออกระเบียบเกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการหรืออนุกรรมการของศาลปกครองหรือสำนักงานศาลปกครอง การกำหนดข้อห้ามบุคคลเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการในเวลาเดียวกันเกินจำนวนที่กำหนด และการกำหนดอัตราเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนให้ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ อนุกรรมการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ

(๑๒) กำกับดูแลการบริหารราชการศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

(๑๓) ยับยั้งการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามระเบียบ ประกาศ หรือหลักเกณฑ์ที่ออกตามมาตรา

(๑๔) พิจารณาเรื่องอื่นใดตามที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ก.ศป. หรือ ก.ขป. ร้องขอ

โครงสร้างสำนักงานศาลปกครอง

ศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักตรวจสอบภายใน

กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวก

กลุ่มภารกิจด้านการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง

- สำนักประธานศาลปกครองสูงสุด
- สำนักงานศาลปกครองสูงสุด
- สำนักอธิบดีศาลปกครองกลาง
- สำนักงานศาลปกครองกลาง
- สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค (๑๔ แห่ง)
- สำนักบังคับคดีปกครอง

กลุ่มภารกิจด้านวิชาการคดีปกครองและเสริมสร้างการปฏิบัติราชการที่ดี

- สำนักวิจัยและวิชาการ
- สำนักหอสมุดกฎหมายมหาชน
- สำนักประชาสัมพันธ์
- สำนักการต่างประเทศ
- วิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง

กลุ่มภารกิจด้านการบริหารจัดการองค์การ

- สำนักบริหารยุทธศาสตร์
- สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์
- สำนักวิทยาการสารสนเทศ
- สำนักบริหารการเงินและต้นทุน
- สำนักบริหารทรัพย์สิน
- สำนักบริหารกลาง
- สำนักกฎหมาย
- วิทยาลัยตุลาการและข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์ศาลปกครอง ๒๐ ปี

อำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย เพื่อสร้างธรรมาภิบาลในสังคม และเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ หรือเป็นคติพจน์ว่า “เป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย”

พันธกิจ

๑. พินิจภาคดีและบังคับคดีด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม รวดเร็ว และเกิดสัมฤทธิ์ผล ทุกภาคส่วนในสังคมเข้าถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองได้โดยง่าย และทั่วถึง
๒. วางหลักปฏิบัติราชการทางปกครองที่เป็นบรรทัดฐานในการใช้อำนาจทางปกครองที่เป็นธรรม เพื่อป้องกันและลดการเกิดข้อพิพาททางปกครอง
๓. ยกกระตือรือร้นดำเนินงานของศาลปกครองให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากล และมีธรรมาภิบาล เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้รับการบริการอย่างมีคุณภาพ
๔. ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในด้านสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายปกครองและหลักปฏิบัติราชการที่ดีจากแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองให้แก่ทุกภาคส่วนในสังคม
๕. เสริมสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และอื่นๆ ที่จำเป็นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “การเสริมสร้างและพัฒนามาตรฐานการพิจารณาคดีให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างทั่วถึง การพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และเป็นธรรมและการบังคับคดีปกครองเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติตามคำบังคับ”

๒. การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “นำหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปเผยแพร่ให้แก่ประชาชน หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและทั่วถึง”

๓. การพัฒนาศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองสู่ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์ เพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย สู่การเป็นศาลปกครองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบ”

๔. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “ยกระดับระบบบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลสู่ความเป็นเลิศ และพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีมาตรฐานในระดับสากล เพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกทางปกครองให้ทุกภาคส่วนในสังคมอย่างมีคุณภาพ”

๕. การยกระดับความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “การขยายและยกระดับความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และสร้างการยอมรับระหว่างประเทศ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนากระบวนการงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครองสู่ความเป็นเลิศ”

นโยบายและทิศทางการดำเนินงาน

นโยบายและทิศทางการดำเนินงาน ของศาลปกครองประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

เพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจของศาลปกครองในการอำนวยความยุติธรรมเป็นไปโดยเรียบร้อยและสอดคล้องกับแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และวิสัยทัศน์ศาลปกครองที่กำหนดว่า “อำนวยความยุติธรรมทางปกครองด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม และเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ” ประธานศาลปกครองสูงสุด จึงกำหนดนโยบายการดำเนินงานของศาลปกครองประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนี้

“

ปีแห่งการพัฒนา
การอำนวยความยุติธรรม
ทางปกครอง

ให้เป็นไปตามมาตรฐาน
อันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

”

๑. การพัฒนาการอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครองให้เป็นไปตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๑.๑ การพัฒนาการอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครองให้เป็นมาตรฐาน โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นผู้รับบริการ

๑.๑.๑ พัฒนาให้การอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครองมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน มีความรวดเร็ว รวมทั้งส่งเสริมให้มีการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง

๑.๑.๒ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคมสามารถเข้าถึงการอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครอง โดยเรียบง่าย มีความสะดวก และไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย โดยช่องทางสมัยใหม่ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม

๑.๑.๓ พัฒนาระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ทางกฎหมายและวิทยาการ และระบบสนับสนุนการจัดทำคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครอง เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดี มีมาตรฐานด้านความเป็นธรรม ชัดเจน และรวดเร็ว

๑.๒ การสร้างเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและกระบวนการทำงานของศาลปกครอง

๑.๒.๑ นำกระบวนการทำงานหรือกระบวนการวิธีพิจารณาคดีตามแนวคิดสมัยใหม่มาปรับใช้

๑.๒.๒ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น ห้องพิจารณาคดี ห้องไต่สวน ห้องไกล่เกลี่ย ฯลฯ ตลอดจนระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ให้มีความพร้อมในการรองรับการอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครอง

๑.๒.๓ นำเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้องกับแนวคิดการทำงานสมัยใหม่ เช่น ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) มาปรับใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการยกระดับการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและสนับสนุนการดำเนินงานของศาลปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑.๓ การพัฒนาค่านุกลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ในการอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครอง

๑.๓.๑ พิจารณาดำเนินการให้มีอัตราค่าลงนุกลากรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับปริมาณคดีที่รับผิดชอบ

๑.๓.๒ พัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรมีทักษะที่จำเป็นกับการปฏิบัติงาน ในสภาพแวดล้อมสมัยใหม่

๑.๓.๓ ส่งเสริมให้บุคลากรศาลปกครองปฏิบัติตามค่านิยมหลักของศาลปกครอง รวมทั้งวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST)

๒. การมุ่งเน้นให้กระบวนการยุติธรรมทางปกครองเป็นกลไกในการจัดการข้อพิพาทที่เป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งจะมีผลต่อความเป็นอยู่ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๑ การยกระดับการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ หรือสิทธิเสรีภาพของประชาชน เช่น การประกอบอาชีพ การทำกินในที่ดิน การดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาของรัฐ ฯลฯ ให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมและได้ผลรวดเร็ว

๒.๒ พัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองในข้อพิพาทที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ในการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. การสานต่อและขยายความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ทั้งที่เป็นองค์กรภาครัฐและภาคประชาชน รวมถึงองค์กรต่างประเทศ

๓.๑ ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ เพื่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติราชการที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ

๓.๒ ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมกับการพัฒนาการให้บริการของศาลปกครอง ในมิติที่หลากหลาย

๓.๓ สร้างความร่วมมือทางการศาลและทางวิชาการกับองค์กรต่างๆ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมในระบบบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ให้เป็นมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

5

ภาพถ่าย รายงานผู้บริหารศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง

ผู้บริหารศาลปกครอง

๑

นายปิยะ ปะดังตา

ประธานศาลปกครองสูงสุด

๖

นายวรจรัส ศิริยุทธวัฒนา

ประธานแผนกคดีบริหารงานบุคคล
ในศาลปกครองสูงสุด

๗

นายสุเมธ รอยกุลเจริญ

ประธานแผนกคดีวินัยการคลัง
และการงบประมาณ ในศาลปกครองสูงสุด

๘

นายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ

ประธานแผนกคดีละเมิด
และความรับผิดอย่างอื่น
ในศาลปกครองสูงสุด

๒

นายชาญชัย แสวงศักดิ์
รองประธาน
ศาลปกครองสูงสุด

๓

นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์
รองประธาน
ศาลปกครองสูงสุด

๔

นายวิชญ วรรณูญ
รองประธาน
ศาลปกครองสูงสุด

๕

นายนพดล เสงเจริญ
รองประธาน
ศาลปกครองสูงสุด

๙

นายสุชาติ มงคลเลิศาว
ประธานแผนกคดีบริหารราชการแผ่นดิน
ในศาลปกครองสูงสุด

๑๐

นายมนูญ ปุญญกริยากร
ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม
ในศาลปกครองสูงสุด

ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครอง

๑

นายอติโชค พลดี

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

๕

นางอัมพวัน ยุวกาญจน์

รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

๖

นางสาวธรรมรังสี วรรณโก

รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

๒

นางสมฤดี ัญญุสีริ

รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

๓

นายบรรยาย นาคยศ

รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

๘

นายไพฑูรย์ คล้ายยวงทอง

ที่ปรึกษาสำนักงานศาลปกครอง

๙

นายยุกนา ศรีตระกูล

ที่ปรึกษาสำนักงานศาลปกครอง

๑๐

นายประพัฒน์ ต้นสุวรรณนง

ที่ปรึกษาสำนักงานศาลปกครอง

๗

ภาพรวมด้านทรัพยากรบุคคล และงบประมาณ

อัตรากำลังบุคลากรของศาลปกครอง รวมทั้งสิ้น ๓,๑๔๓ คน

ตุลาการศาลปกครอง

๒๖๗

คน

ข้าราชการ
ฝ่ายศาลปกครอง

๒,๒๙๓

คน

พนักงานราชการ
ศาลปกครอง

๕๙๗

คน

ลูกจ้างประจำ

๑๗

คน

ลูกจ้างชั่วคราว

๑๙

คน

งบประมาณที่ศาลปกครองได้รับจัดสรร

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒,๖๖๗.๐๖๖๔

ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๒,๖๗๔.๔๕๖๗

ล้านบาท

ส่วนที่

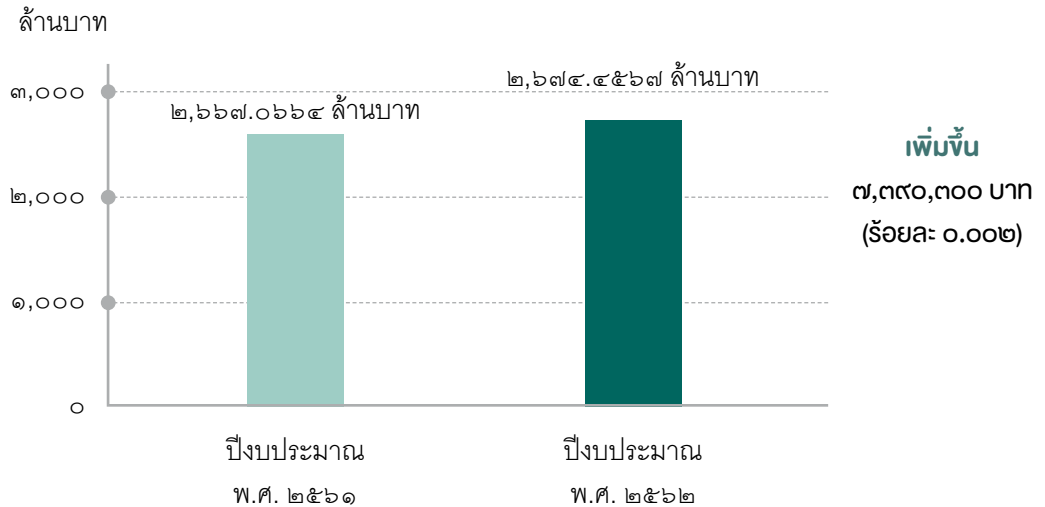

ภาพรวมการเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน
ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
กับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

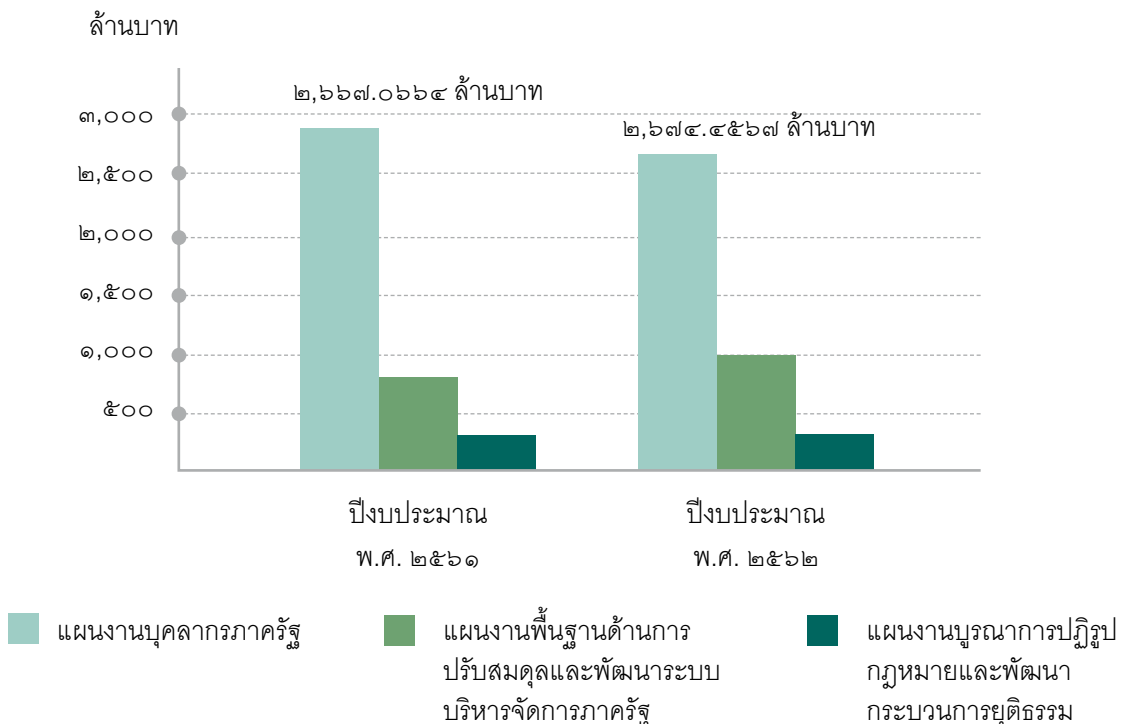
๑. เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒
๒. สรุปการชี้แจงต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับรายงานการปฏิบัติงาน
ของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ประจำปี ๒๕๖๑

๑. เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ สำนักงานศาลปกครอง

๑. ภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ สำนักงานศาลปกครอง

๒. ภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ สำนักงานศาลปกครอง จำแนกรายแผนงาน

๒. สรุปการชี้แจงต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับรายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ประจำปี ๒๕๖๑

สำนักงานศาลปกครองได้ชี้แจงรายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ประจำปี ๒๕๖๑ ต่อสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่ ๒) เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๐๐ - ๒๑.๐๐ น. ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ชั้น ๒ โดยสรุปประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

ประเด็นคำถามและการให้ข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การตอบประเด็นคำถาม
<p>๑. การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลปกครอง</p> <p>๑.๑ การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลปกครอง นครศรีธรรมราช ซึ่งมีการย้ายสถานที่ก่อสร้างจากอำเภอทุ่งสง มาที่ศูนย์ราชการนาสาร อำเภอพระพรหม มีสาเหตุเนื่องจากอะไร และปัจจุบันการก่อสร้างมีความคืบหน้าไปแล้วอย่างไรบ้าง รวมถึงปัญหาดีเกี่ยวกับการทำงานของผู้รับจ้าง สำนักงานศาลปกครองมีการดำเนินงานอย่างไร</p> <p>๑.๒ การก่อสร้างที่ทำการศาลปกครอง แต่ละแห่งให้มีขนาดใหญ่เกินความจำเป็นอาจต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการค่อนข้างมาก ถ้าสามารถแบ่งสัดส่วนประมาณในการก่อสร้างอาคารบางส่วนมาใช้ในการบริหารงานบุคคล</p>	<p>๑.๑ กรณีการก่อสร้างที่ทำการศาลปกครอง นครศรีธรรมราช มีย้ายที่ก่อสร้างจากอำเภอทุ่งสง มาศูนย์ราชการนาสาร อำเภอพระพรหมนั้น เนื่องจากได้มีการเปิดทำการศาลปกครองภูเก็ตแล้ว จึงทำให้ต้องพิจารณาในเรื่องเขตอำนาจศาลปกครอง ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และขอเรียนต่อที่ประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า การย้ายที่ทำการศาลปกครองนครศรีธรรมราชเป็นไปด้วยความสุจริตมิได้มีสาเหตุหรือการใช้อำนาจในทางมิชอบแต่อย่างใด นอกจากยึดถือความสะดวกของประชาชนเป็นหลัก และในฐานะผู้บริหารของสำนักงานศาลปกครอง ได้ดำเนินการตามระเบียบพัสดุทุกขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งการย้ายสถานที่ก่อสร้างผู้บริหารศาลปกครองได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบแล้วว่ามีความเหมาะสมต่อประชาชนมากที่สุด</p> <p>๑.๒ ประเด็นที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุณาให้ความห่วงใย คือ การก่อสร้างอาคารสถานที่ใหญ่โตเกินความจำเป็น และควรแบ่งสัดส่วนประมาณดังกล่าวไปใช้พัฒนาบุคลากรศาลปกครองนั้น สำนักงานศาลปกครองขอรับคำแนะนำดังกล่าวไปเสนอ</p>

ประเด็นคำถามและการให้ข้อเสนอแนะ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การตอบประเด็นคำถาม
<p>โดยเพิ่มจำนวนบุคลากรศาลปกครองและพนักงานคดีปกครอง หรือนำมาใช้ในการอบรมพัฒนาบุคลากรศาลปกครองและสร้างระบบบริหารจัดการงานคดีให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นน่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า</p>	<p>ในที่ประชุมผู้บริหารศาลปกครองต่อไป โดยในส่วนของสำนักงานศาลปกครองได้ดำเนินการสรรหาและพัฒนาความรู้ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>๒. การบังคับคดีปกครอง หน่วยงานที่ถูกฟ้องคดี และการกำหนดกรอบระยะเวลาในกระบวนการพิจารณาคดี</p> <p>๒.๑ การขอให้ศาลมีคำสั่งในการปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นก่อนคดีจะถึงที่สุดนั้น ศาลปกครองสูงสุดเคยกลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นหรือไม่ ถ้ามีได้มีการเยียวยาอย่างไร</p> <p>๒.๒ การบังคับคดีปกครองในปัจจุบันมีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการหรือไม่ โดยเฉพาะปัญหาการบังคับคดีที่ให้หน่วยงานต้องชดใช้เงินแก่ประชาชน เพราะในรายงานผลการปฏิบัติงานของศาลปกครองฯ ในหัวข้อการบังคับคดีปกครองรวมทั้งหัวข้อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศาลปกครองฯ มิได้มีการระบุไว้</p> <p>๒.๓ สถิติคดีรับเข้าของศาลปกครองชั้นต้น จำแนกตามหน่วยงานผู้ถูกฟ้องคดีจะมีหน่วยงานที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้จำนวน ๑๐ หน่วยงานหรือไม่ และจำนวนสถิติคดีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกฟ้องได้รวมอยู่ในกระทรวงมหาดไทยหรือไม่</p>	<p>๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นก่อนคดีจะถึงที่สุด ปัจจุบันยังไม่มีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแต่อย่างใด</p> <p>๒.๒ ปัญหาในการบังคับคดีนั้น โดยทั่วไปจะมีปัญหาเฉพาะการบังคับให้หน่วยงานชดใช้เงินให้แก่คู่กรณีเพราะต้องรอให้หน่วยงานดังกล่าวได้รับงบประมาณก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ซึ่งปัญหาความล่าช้าที่เกิดขึ้นนั้นมิใช่เกิดจากศาลปกครองแต่เกิดจากหน่วยงานที่ถูกบังคับคดี สำหรับปัญหาอุปสรรคในเรื่องดังกล่าวขอรับข้อสังเกตไปบรรจุไว้ในรายงานผลการปฏิบัติงานในปีถัดไป</p> <p>๒.๓ สถิติคดีรับเข้าของศาลปกครองชั้นต้น จำแนกตามหน่วยงานผู้ถูกฟ้องคดีมีการรวบรวมไว้ทุกหน่วยงานแต่นำเสนอเพียง ๑๐ ลำดับแรกและมีได้นำสถิติการถูกฟ้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมารวมกับกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ ในรายงานผลการปฏิบัติงานของศาลปกครองฯ ในปีต่อไปจะจำแนกและแสดงข้อมูลดังกล่าวให้ชัดเจนมากขึ้น</p>

**ประเด็นคำถามและการให้ข้อเสนอแนะ
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร**

๒.๔ ศาลปกครองได้กำหนดกรอบระยะเวลาของขั้นตอนในกระบวนการพิจารณาคดีหรือไม่ และคดีที่มีความล่าช้าเกิดจากสาเหตุใด

การตอบประเด็นคำถาม

๒.๔ กรณีคดีที่มีความล่าช้าในขั้นตอนการพิจารณาคดี สืบเนื่องจากการบริหารจัดการคดีของศาลปกครองนั้นประสบปัญหาสำคัญบางประการ เช่น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีคดีเข้าสู่การพิจารณาสู่ศาลปกครองทั้งสิ้น ๓๓,๓๑๐ คดี ส่งผลให้ตุลาการศาลปกครองสูงสุด มีปริมาณคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบถึง ๓๔๔ คดี ต่อตุลาการศาลปกครองสูงสุด ๑ คน และตุลาการศาลปกครองชั้นต้น มีปริมาณคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบ ๙๙ คดี ต่อตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ๑ คน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ตุลาการศาลปกครองแต่ละคนมีปริมาณคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบค่อนข้างสูง ขณะเดียวกัน หากจะพิจารณาจำนวนคนครองของตุลาการศาลปกครองจำแนกแต่ละชั้นศาลจะพบว่า ตุลาการศาลปกครองสูงสุดมีเพียง ๔๓ คน (กรอบ ๘๓ อัตรา) และตุลาการศาลปกครองชั้นต้นมีเพียง ๑๘๗ คน (กรอบ ๓๖๑ อัตรา) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งมีผลกระทบต่อกรพิจารณาคดีเช่นกัน ดังนั้น ในฐานะผู้บริหารของสำนักงานศาลปกครองที่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาโดยตลอด จึงเร่งรัดให้มีการรับสมัครตุลาการศาลปกครองอย่างต่อเนื่อง แต่กระบวนการคัดสรรตุลาการศาลปกครองมีกระบวนการที่ค่อนข้างรัดกุม เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีประสบการณ์ในการทำงาน สามารถตัดสินใจคดีปกครองได้โดยไม่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน จึงทำให้ผู้ที่ผ่านการประเมินมีจำนวนค่อนข้างน้อย แต่อย่างไรก็ตามสำนักงานศาลปกครองได้สนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีโดยได้ดำเนินการสรรหาและพัฒนา ทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญให้แก่พนักงานคดีปกครองในรูปแบบต่างๆ เพื่อจะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของตุลาการศาลปกครองให้สามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และถึงแม้ว่า

ประเด็นคำถามและการให้ข้อเสนอแนะ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การตอบประเด็นคำถาม
	<p>จะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณแต่สำนักงานศาลปกครองได้แสวงหาความร่วมมือจากต่างประเทศในการฝึกอบรมทั้งตุลาการศาลปกครองและพนักงานคดีปกครองอย่างสม่ำเสมอ สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการคดีปกครองได้มีการนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครองและการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีมาใช้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งส่งผลให้คดีล่าช้าหรือค้างนานแล้วเสร็จเร็วยิ่งขึ้น</p>
<p>๓. การอบรมและการเผยแพร่ข้อมูลของศาลปกครอง</p> <p>๓.๑ ปัจจุบันศาลปกครองได้มีการเปิดหลักสูตรพิเศษให้แก่บุคลากรของศาลปกครองและบุคคลภายนอกอยู่หรือไม่</p> <p>๓.๒ ศาลปกครองควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับคดีปกครองและการฟ้องคดีปกครอง ตามสถานที่ราชการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสศึกษาข้อมูลและแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเอง</p> <p>๓.๓ การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่มาฟ้องคดีต่อศาลปกครองหรือข้อมูลต่างๆ นั้น ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมในการจัดเก็บค่าถ่ายเอกสารมิให้มีราคาแพงจนเป็นภาระแก่ประชาชนเกินไป</p>	<p>๓.๑ กรณีการเปิดอบรมหลักสูตรพิเศษสำหรับบุคลากรของศาลปกครองและบุคคลภายนอก ปัจจุบันหลักสูตรนักบริหารการยุติธรรมทางปกครองระดับสูง (บยป.) ได้ถูกยกเลิกไปกว่า ๕ ปี แล้ว เพราะได้รับเสียงสะท้อนจากหลายแห่งว่าจะทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในกระบวนการยุติธรรม จึงเป็นเหตุที่ทำให้นำไปสู่การยุติโครงการอบรมดังกล่าว</p> <p>๓.๒ สำนักงานศาลปกครองได้พยายามประชาสัมพันธ์เผยแพร่แนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีแก่หน่วยงานของรัฐกว่า ๙,๐๐๐ หน่วยงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพอย่างแท้จริงผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ในมิติต่างๆ อย่างหลากหลาย</p> <p>๓.๓ สำนักงานศาลปกครองได้อำนวยความสะดวกในการให้บริการถ่ายเอกสารแก่ประชาชน ซึ่งปัจจุบันมีหน่วยงานเอกชนเป็นผู้รับจ้างถ่ายเอกสารและกำหนดค่าถ่ายเอกสารในอัตราตามท้องตลาดโดยทั่วไป</p>

ส่วนที่

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

๑. การพิจารณาพิพากษาคดีด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม
๒. การบังคับคดีปกครอง
๓. รายงานการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองและการวางหลักกฎหมาย และแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดี
๔. การเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครอง
๕. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วนในสังคม
๖. ผลการสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชน ต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ของศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๗. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการคดี
๘. การเสริมสร้างความร่วมมือทางวิชาการและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
๙. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรศาลปกครอง
๑๐. การเสริมสร้างวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST)

๑. การพิจารณาพิพากษาคดีด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

นับเป็นเวลากว่าทศวรรษที่ศาลปกครองได้ทำหน้าที่เป็นที่พึ่งหลักในการอำนวยความยุติธรรมทางปกครองแก่ประชาชนและสังคมไทย โดยมีสถิติคดีปกครองเป็นข้อมูลสำคัญที่แสดงให้เห็นสถานการณ์โดยรวมของกระบวนการยุติธรรมทางปกครองของไทย อีกทั้งเป็นภาพสะท้อนการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีของส่วนราชการ หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนการมีความรู้ความเข้าใจ และการใช้สิทธิของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง รวมทั้งภาระหน้าที่และขีดความสามารถในการพิจารณาคดีของศาลปกครอง

ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง

๑. ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองในภาพรวม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ศาลปกครองมีจำนวนตุลาการศาลปกครองทั้งสิ้น ๒๖๖ คน รับผิดชอบคดีทั้งหมด จำนวน ๓๔,๘๐๙ คดี โดยเร่งรัดพิจารณาพิพากษาคดีได้แล้วเสร็จ จำนวน ๙,๓๘๐ คดี คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๕ และมีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ จำนวน ๒๕,๔๒๙ คดี โดยแบ่งเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๑๕,๒๐๘ คดี และเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๑๙,๖๐๑ คดี

๒. ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองสูงสุด

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ศาลปกครองมีจำนวนตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๔๓ คน รับผิดชอบคดีในศาลปกครองสูงสุดทั้งหมด จำนวน ๑๕,๒๐๘ คดี โดยในจำนวนคดีดังกล่าวเป็นคดีรับเข้าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๓,๒๔๕ คดี และคดีค้างของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๑,๙๖๓ คดี สามารถพิจารณาได้แล้วเสร็จทั้งหมด จำนวน ๒,๔๙๓ คดี คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๙ และมีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๑๒,๗๑๕ คดี คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๖๑ ของคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของศาลปกครองสูงสุด ในจำนวนนี้เป็นคดีฟ้องตรง จำนวน ๓๘๖ คดี คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๔ คดีอุทธรณ์คำพิพากษา จำนวน ๑๒,๑๒๕ คดี คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๗๓ และเป็นคดีคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง จำนวน ๒,๖๙๗ คดี คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๓ ของคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของศาลปกครองสูงสุด

สถิติคดีของศาลปกครองสูงสุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

คดีในความรับผิดชอบ
๑๕,๒๐๘ คดี

อุทธรณ์คำพิพากษา

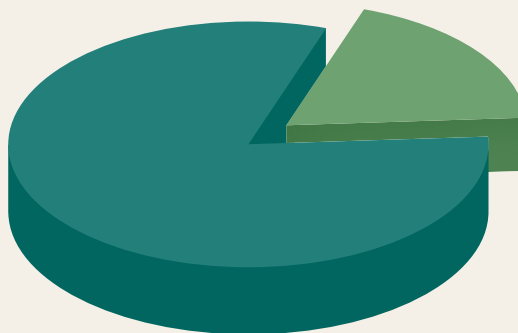
๑๒,๑๒๕ คดี

คำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

๒,๖๙๗ คดี

ฟ้องตรง

๓๘๖ คดี

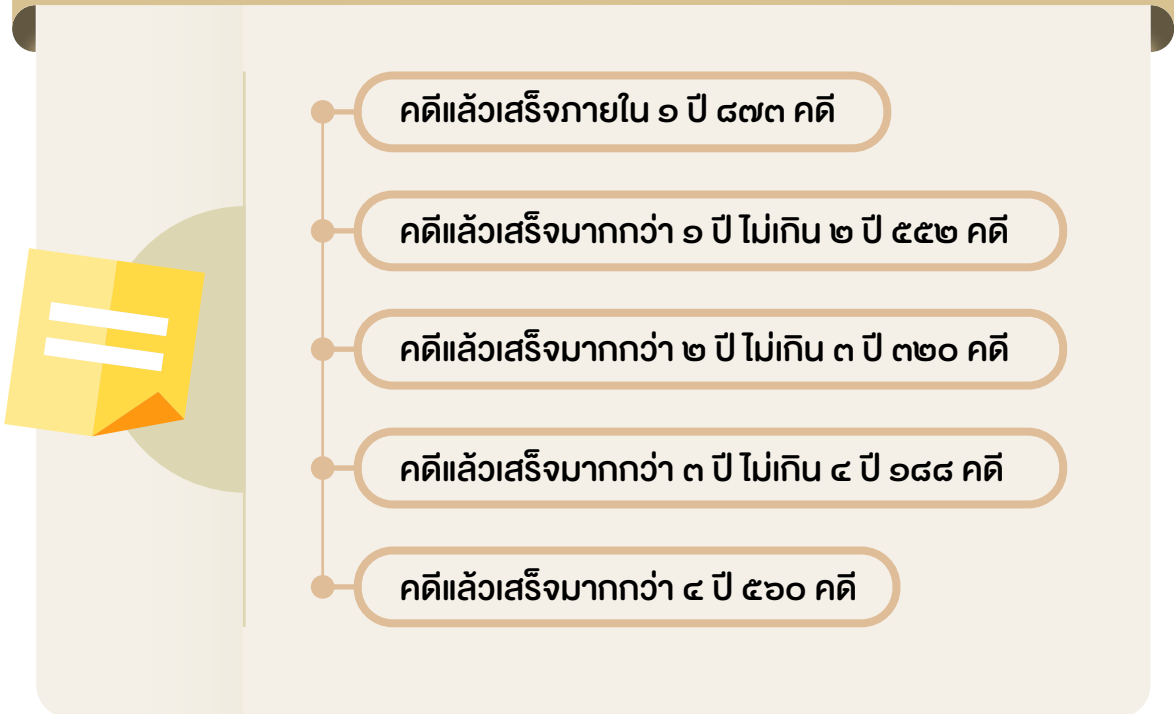

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
๑ คน ต่อ ๓๕๔ คดี

ในจำนวนคดีแล้วเสร็จของศาลปกครองสูงสุดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒,๔๙๓ คดี ศาลปกครองสูงสุดสามารถเร่งรัดพิจารณาคดีให้เป็นไปตามกรอบเวลามาตรฐาน (ภายใน ๒ ปี นับแต่คดีเข้าสู่ การพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด) ได้ถึง ๑,๔๒๕ คดี คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๑๖ โดยจำแนกเป็นคดีที่แล้วเสร็จ ภายใน ๑ ปี จำนวน ๘๗๓ คดี และคดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลาในการพิจารณาคดีมากกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี จำนวน ๕๕๒ คดี คดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลามากกว่า ๒ ปี แต่ไม่เกิน ๓ ปี จำนวน ๓๒๐ คดี คดีที่แล้วเสร็จ โดยใช้เวลาในการพิจารณาคดีมากกว่า ๓ ปี แต่ไม่เกิน ๔ ปี จำนวน ๑๘๘ คดี และคดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลา ในการพิจารณาคดีมากกว่า ๔ ปี จำนวน ๕๖๐ คดี

สถิติคดีของศาลปกครองสูงสุด จำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาคดี

๓. ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองชั้นต้น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ศาลปกครองชั้นต้นมีจำนวนตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๒๒๓ คน รับผิดชอบคดีในศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๑๙,๖๐๑ คดี โดยในจำนวนคดีดังกล่าวเป็นคดีรับเข้า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๘,๒๓๓ คดี และคดีค้างของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๑,๓๖๘ คดี สามารถพิจารณาได้แล้วเสร็จทั้งหมดจำนวน ๖,๘๘๗ คดี คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๔ และมีคดี ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาจำนวน ๑๒,๗๑๔ คดี คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘๖ ของคดีในความรับผิดชอบของ ศาลปกครองชั้นต้น ในจำนวนนี้เป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง จำนวน ๔,๙๙๒ คดี คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๒๖ และเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองในภูมิภาค จำนวน ๗,๗๒๒ คดี คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๗๔ ของคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นทั้งหมด

สถิติคดีของศาลปกครองชั้นต้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

คดีค้างของปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๑
๑๑,๓๖๘ คดี

คดีรับเข้าในปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๒
๘,๒๓๓ คดี

คดีในความรับผิดชอบของศาลปกครองชั้นต้น

๑๙,๖๐๑ คดี

คดีแล้วเสร็จ

๖,๘๘๗ คดี

คดีค้าง

๑๒,๗๑๔ คดี

ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ๑ คน ต่อ ๘๘ คดี

๑.๑ ลักษณะคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑) จำแนกตามช่องทางทางการฟ้องคดี แม้ว่าศาลปกครองจะเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้โดยสะดวกทางไปรษณีย์ก็ตาม แต่ก็ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีส่วนใหญ่มักนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองด้วยตนเอง โดยมีมากถึง ๖,๑๙๔ คดี คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๒๓ ของคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นทั้งหมด ในขณะที่การยื่นฟ้องทางไปรษณีย์มีเพียง ๒,๐๒๕ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖๐ ของคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นทั้งหมด ขณะเดียวกันเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและทิศทางในการดำเนินงานของปี ๒๕๖๑ ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดี โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการไกล่เกลี่ยสารสนเทศ จึงริเริ่มให้มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเบื้องต้นมีผู้ยื่นฟ้อง ๑๔ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๑๗ ของคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นทั้งหมด อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงการรับรู้ของประชาชนที่ต้องการเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ สำนักงานศาลปกครองจะได้เร่งรัดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงช่องทางทางการฟ้องคดีในรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับวิถีดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมมากยิ่งขึ้นต่อไป

(๒) จำแนกตามพื้นที่มูลคดีเกิด ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ คดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นส่วนใหญ่ยังคงเป็นคดีที่มีพื้นที่มูลคดีเกิดในภาคกลาง โดยมีจำนวน ๓,๖๔๗ คดี คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๗๐ รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๑,๖๑๐ คดี คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒๙ ภาคใต้ จำนวน ๑,๒๙๔ คดี คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๐ ภาคเหนือ จำนวน ๑,๑๔๒ คดี คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๘ และภาคตะวันออก จำนวน ๖๕๓ คดี คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๒ ของคดีที่รับเข้าสู่การพิจารณาทั้งหมด

**สถิติคดีรับเข้าของศาลปกครองชั้นต้น จำแนกตามประเภทเรื่องที่ฟ้อง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒**

ประเภทเรื่องที่ฟ้อง	คดีรับเข้า	
	จำนวน	ร้อยละ
การบริหารงานบุคคล วินัย สิทธิประโยชน์ และองค์กรวิชาชีพ	๑,๙๐๖	๒๓.๐๒
การพัสดุ สัญญาทางปกครอง	๑,๘๑๔	๒๑.๙๑
การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ละเมิด/รับผิดอย่างอื่น	๑,๔๗๖	๑๗.๘๓
การควบคุมอาคาร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑,๑๖๖	๑๔.๐๘
การปกครอง การบริหารราชการแผ่นดิน	๓๒๑	๓.๘๘
การคมนาคม พาณิชย์ อุตสาหกรรม	๓๑๘	๓.๘๔
ที่ดิน สาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๒๗๙	๓.๓๗
การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	๑๙๕	๒.๓๖
อื่น ๆ	๘๐๔	๙.๗๑
รวม	๘,๒๗๙	๑๐๐.๐๐

(๓) จำแนกตามประเภทเรื่องที่ฟ้อง จากจำนวนคดีที่มีการยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า ประเภทเรื่องที่มีผู้นำมายื่นฟ้องมากที่สุด ๕ ลำดับแรก คือ การบริหารงานบุคคล วินัยฯ จำนวน ๑,๙๐๖ คดี คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๒ รองลงมาคือ การพัสดุ สัญญาทางปกครอง จำนวน ๑,๘๑๔ คดี คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๑ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ละเมิด/รับผิดอย่างอื่น จำนวน ๑,๔๗๖ คดี คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๓ การควบคุมอาคาร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑,๑๖๖ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๘ และการปกครอง การบริหารราชการแผ่นดิน จำนวน ๓๒๑ คดี คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๘

สถิติคดีรับแจ้งของศาลปกครองชั้นต้น
จำแนกตามหน่วยงานผู้ถูกฟ้องคดีมากที่สุด ๑๐ อันดับแรกในระดับกระทรวง กรม
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

หน่วยงานระดับกระทรวง	จำนวน
กระทรวงมหาดไทย	๑,๗๕๔
กระทรวงศึกษาธิการ	๑,๐๗๗
กระทรวงคมนาคม	๖๔๖
สำนักนายกรัฐมนตรี/หน่วยงานในบังคับบัญชานายกรัฐมนตรี	๔๒๑
กระทรวงการคลัง	๒๙๖
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๒๘๕
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๗๖
กระทรวงพลังงาน	๑๖๔
กระทรวงสาธารณสุข	๑๕๒
กระทรวงพาณิชย์	๑๓๗
รวม	๕,๑๐๘

(๔) จำแนกตามหน่วยงานผู้ถูกฟ้องคดีในระดับกระทรวงและระดับกรม คดีที่มีผู้เดือดร้อนเสียหาย นำมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นคดีที่ยื่นฟ้องหน่วยงานระดับกระทรวง จำนวน ๕,๑๐๘ คดี โดยกระทรวงที่ถูกฟ้องคดีมากที่สุด ๕ ลำดับแรก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย จำนวน ๑,๗๕๔ คดี รองลงมา คือ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๑,๐๗๗ คดี กระทรวงคมนาคม จำนวน ๖๔๖ คดี สำนักนายกรัฐมนตรี/หน่วยงานในบังคับบัญชานายกรัฐมนตรี จำนวน ๔๒๑ คดี และกระทรวงการคลัง จำนวน ๒๙๖ คดี

หน่วยงานระดับกรม	จำนวน
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	๗๙๔
กรมที่ดิน	๖๐๖
กรมการปกครอง	๓๒๕
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒๔๕
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๒๓๗
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	๒๓๗
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	๒๓๔

หน่วยงานระดับกรม	จำนวน
กรมเจ้าท่า	๒๒๔
กรมทางหลวง	๒๑๗
กรมโยธาธิการและผังเมือง	๑๔๖
รวม	๓,๒๖๕

หน่วยงานระดับกรมที่ถูกฟ้องคดีในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีจำนวน ๓,๒๖๕ คดี โดยหน่วยงานระดับกรมที่ถูกฟ้องคดีมากที่สุด ๕ ลำดับแรก ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๗๙๔ คดี รองลงมา คือ กรมที่ดิน จำนวน ๖๐๖ คดี กรมการปกครอง จำนวน ๓๒๕ คดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๔๕ คดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติและมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน ๒๓๗ คดี

หน่วยงานระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน
กรุงเทพมหานคร	๑๘๕
เมืองพัทยา	๓๙
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๒๓๐
เทศบาล	๘๖๐
องค์การบริหารส่วนตำบล	๖๒๗
รวม	๘๖๐

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกฟ้องคดีมากที่สุด ได้แก่ เทศบาล จำนวน ๘๖๐ คดี รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๖๒๗ คดี องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๒๓๐ คดี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๘๕ คดี และเมืองพัทยา จำนวน ๓๙ คดี

หมายเหตุ : รายละเอียดหน่วยงานที่ถูกฟ้องคดีทั้งหมด ดูเพิ่มเติมได้ทาง QR Code

๓.๒ คดีแล้วเสร็จของศาลปกครองชั้นต้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

คดีแล้วเสร็จจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดี

ในจำนวนคดีแล้วเสร็จของศาลปกครองชั้นต้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๖,๘๘๗ คดี ศาลปกครองชั้นต้นสามารถเร่งรัดพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นที่ไปตามกรอบเวลายามาตรฐาน ภายใน ๑ ปี นับแต่คดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นได้ถึง ๓,๔๗๓ คดี คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔๓ คดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลามากกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี จำนวน ๑,๔๓๗ คดี คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘๗ คดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลาในการพิจารณาคดีมากกว่า ๒ ปี แต่ไม่เกิน ๓ ปี จำนวน ๙๓๖ คดี คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๙ คดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลาในการพิจารณามากกว่า ๓ ปี แต่ไม่เกิน ๔ ปี จำนวน ๖๐๖ คดี คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๐ และคดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลาในการพิจารณาคดีมากกว่า ๔ ปี จำนวน ๔๓๕ คดี คิดเป็นร้อยละ ๖.๓๒ ของจำนวนคดีแล้วเสร็จของศาลปกครองชั้นต้น

**คดีรับเข้า คดีแล้วเสร็จ และคดีค้างของแผนกคดีสิ่งแวดล้อม
นับตั้งแต่เปิดทำการจนถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ (จำแนกชั้นศาล)**

๔. ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีสิ่งแวดล้อม

นับตั้งแต่เปิดทำการแผนกคดีสิ่งแวดล้อมเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๔ ศาลปกครองมีคดีเข้าสู่การพิจารณาทั้งสิ้นจำนวน ๖,๘๒๕ คดี พิพากษาคดีได้แล้วเสร็จจำนวน ๕,๗๕๖ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๓๔ และมีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๑,๐๖๙ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๖ ของคดีที่ศาลปกครองรับเข้าสู่การพิจารณาในแผนกคดีสิ่งแวดล้อม

ศาลปกครอง	คดีรับเข้า	คดีแล้วเสร็จ		คดีค้าง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศาลปกครองสูงสุด	๑,๓๙๑	๘๑๐	๕๘.๒๓	๕๘๑	๔๑.๗๗
ศาลปกครองชั้นต้น	๕,๔๓๔	๔,๙๔๖	๙๑.๐๐	๔๘๘	๘.๙๘
รวม ๒ ชั้นศาล	๖,๘๒๕	๕,๗๕๖	๘๔.๓๔	๑,๐๖๙	๑๕.๖๖

หากพิจารณาผลการดำเนินงานของแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่าศาลปกครองมีคดีที่รับผิดชอบในแผนกคดีสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑,๒๔๖ คดี สามารถพิจารณาคดีแล้วเสร็จจำนวน ๑๗๗ คดี คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๑ และมีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๑,๐๖๙ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๙ ของคดีในควมรับผิดชอบของแผนกคดีสิ่งแวดล้อมทั้งหมด โดยเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๖๒๒ คดี และเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาในศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๖๒๔ คดี

ชั้นศาล	คดีค้างของปี งบประมาณ ๖๑	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒				
		คดีรับเข้า	คดีในความรับผิดชอบ	คดีแล้วเสร็จ		คดีค้าง
				จำนวน	ร้อยละ	
ศาลปกครองสูงสุด	๕๐๑	๑๒๑	๖๒๒	๔๑	๖.๕๙	๕๘๑
ศาลปกครองชั้นต้น	๔๐๘	๒๑๖	๖๒๔	๑๓๖	๒๑.๗๙	๔๘๘
รวม ๒ ชั้นศาล	๙๐๙	๓๓๗	๑,๒๔๖	๑๗๗	๑๔.๒๑	๑,๐๖๙

๕. ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีบริหารงานบุคคล

นับตั้งแต่เปิดทำการแผนกคดีบริหารงานบุคคลเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ มีคดีเข้าสู่การพิจารณา จำนวนทั้งสิ้น ๑๑,๗๕๒ คดี โดยเป็นคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๓,๙๑๖ คดี และศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๗,๘๓๖ คดี สามารถพิจารณาคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๖,๘๒๓ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๕ และมีคดีค้าง จำนวน ๔,๙๓๐ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๑.๙๕ ของคดีรับเข้าในแผนกคดีบริหารงานบุคคลทั้งหมด

ศาลปกครอง	คดีรับเข้า	คดีแล้วเสร็จ		คดีค้าง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศาลปกครองสูงสุด	๓,๙๑๖	๑,๕๒๘	๓๙.๐๒	๒,๓๘๘	๖๐.๙๘
ศาลปกครองชั้นต้น	๗,๘๓๖	๕,๒๙๕	๖๗.๕๖	๒,๕๔๑	๓๒.๔๔
รวม ๒ ชั้นศาล	๖,๘๒๕	๖,๘๒๓	๕๘.๐๕	๔,๙๓๐	๔๑.๙๕

สำหรับผลการดำเนินงานของแผนกคดีบริหารงานบุคคลในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่าศาลปกครองมีคดีที่รับผิดชอบ จำนวน ๖,๗๑๑ คดี สามารถพิจารณาคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๑,๗๘๑ คดี คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๔ และมีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๔,๙๓๐ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๓.๔๖ ของคดีในความรับผิดชอบของแผนกคดีบริหารงานบุคคลทั้งหมด โดยเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๒,๓๘๘ คดี และเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาในศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๒,๕๔๒ คดี

ชั้นศาล	คดีค้างของปี งบประมาณ ๖๑	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒				
		คดีรับเข้า	คดีในความรับผิดชอบ	คดีแล้วเสร็จ		คดีค้าง
				จำนวน	ร้อยละ	
ศาลปกครองสูงสุด	๒,๐๔๘	๗๙๗	๒,๘๔๕	๔๕๗	๑๖.๐๖	๒,๓๘๘
ศาลปกครองชั้นต้น	๒,๔๒๘	๑,๔๓๘	๓,๘๖๖	๑,๓๒๔	๓๔.๒๕	๒,๕๔๒
รวม ๒ ชั้นศาล	๔,๔๗๖	๒,๒๓๕	๖,๗๑๑	๑,๗๘๑	๒๖.๕๔	๔,๙๓๐

๖. ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณ

นับตั้งแต่เปิดทำการแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ มีคดีที่เข้าสู่การพิจารณาจำนวนทั้งสิ้น ๗๖ คดี โดยเป็นคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๓๐ คดี และศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๔๖ คดี สามารถพิจารณาคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๔๖ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๓ และคดีที่อยู่ระหว่างพิจารณา จำนวน ๓๐ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔๗ ของคดีรับเข้าในแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณทั้งหมด

ศาลปกครอง	คดีรับเข้า	คดีแล้วเสร็จ		คดีค้าง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศาลปกครองสูงสุด	๓๐	๔	๑๓.๓๓	๒๖	๘๖.๖๗
ศาลปกครองชั้นต้น	๔๖	๔๒	๙๑.๓๐	๔	๘.๗๐
รวม ๒ ชั้นศาล	๗๖	๔๖	๖๐.๕๓	๓๐	๓๙.๔๗

สำหรับผลการดำเนินงานของแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณในปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า ศาลปกครองมีคดีที่รับผิดชอบ จำนวน ๔๖ คดี สามารถพิจารณาคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๑๖ คดี คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๘ และมีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๓๐ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๕.๒๒ ของคดีในความรับผิดชอบของแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณทั้งหมด โดยเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๒๗ คดี และเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาในศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๑๙ คดี

ชั้นศาล	คดีค้างของปีงบประมาณ ๖๑ ยกมา	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒				
		คดีรับเข้า	คดีในความรับผิดชอบ	คดีแล้วเสร็จ		คดีค้าง
				จำนวน	ร้อยละ	
ศาลปกครองสูงสุด	๒๒	๕	๒๗	๑	๓.๗๐	๒๖
ศาลปกครองชั้นต้น	๑๗	๒	๑๙	๑๕	๗๘.๙๕	๔
รวม ๒ ชั้นศาล	๓๙	๗	๔๖	๑๖	๓๔.๗๘	๓๐

๗. ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีบริหารราชการแผ่นดินในศาลปกครองสูงสุด

นับตั้งแต่เปิดทำการแผนกคดีบริหารราชการแผ่นดินเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ มีคดีเข้าสู่การพิจารณาจำนวนทั้งสิ้น ๑,๙๐๒ คดี โดยแบ่งเป็นประเภทฟ้องตรง จำนวน ๕๐ คดี อุทธรณ์คำพิพากษา จำนวน ๘๙๕ คดี และคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง จำนวน ๙๕๗ คดี สามารถพิจารณาคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๗๑๘ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗๕ และมีคดีค้าง จำนวน ๑,๑๘๔ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๒.๒๕ ของคดีรับเข้าในแผนกคดีบริหารราชการแผ่นดินในศาลปกครองสูงสุดทั้งหมด นับตั้งแต่เปิดทำการ

ประเภทคำฟ้อง	คดีรับเข้า	คดีแล้วเสร็จ		คดีค้าง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ฟ้องตรง	๕๐	๓๓	๖๖.๐๐	๑๗	๓๔.๐๐
อุทธรณ์คำพิพากษา	๘๙๕	๗๘	๘.๗๒	๘๑๗	๙๑.๒๘
คำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๙๕๗	๖๐๗	๖๙.๔๓	๓๕๐	๓๖.๕๗
รวม	๑,๙๐๒	๗๑๘	๓๗.๗๕	๑,๑๘๔	๖๒.๒๕

สำหรับผลการดำเนินงานของแผนกคดีบริหารราชการแผ่นดินในศาลปกครองสูงสุดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า มีคดีในความรับผิดชอบ จำนวน ๑,๔๙๖ คดี สามารถพิจารณาคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๓๑๒ คดี คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘๖ และมีคดีอยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๑,๑๘๔ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๙.๑๔ ของคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของแผนกคดีบริหารราชการแผ่นดินในศาลปกครองสูงสุด โดยเป็นคดีฟ้องตรง จำนวน ๓๒ คดี อุทธรณ์คำพิพากษา จำนวน ๘๕๒ คดี และคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง จำนวน ๖๑๒ คดี

ประเภทคำฟ้อง	คดีค้างของ ปี ป.ม. ๖๑ ยกมา	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒				คดีค้าง
		คดีรับเข้า	คดีในความ รับผิดชอบ	คดีแล้วเสร็จ		
				จำนวน	ร้อยละ	
ฟ้องตรง	๑๑	๒๑	๓๒	๑๕	๔๖.๘๘	๑๗
อุทธรณ์คำพิพากษา	๕๗๐	๒๘๒	๘๕๒	๓๕	๔.๑๑	๘๑๗
คำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๒๐๕	๔๐๗	๖๑๒	๒๖๒	๔๒.๘๑	๓๕๐
รวม	๗๘๖	๗๑๐	๑,๔๙๖	๓๑๒	๒๐.๘๖	๑,๑๘๔

๘. ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น ในศาลปกครองสูงสุด

นับตั้งแต่เปิดทำการแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ มีคดีเข้าสู่การพิจารณาจำนวนทั้งสิ้น ๓,๑๗๑ คดี โดยแบ่งเป็นประเภทฟ้องตรง จำนวน ๗ คดี อุทธรณ์คำพิพากษา จำนวน ๒,๕๑๒ คดี และคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง จำนวน ๖๕๒ คดี สามารถพิจารณาคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๘๕๘ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๖ และมีคดีค้าง จำนวน ๒,๓๑๓ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๙๔ ของคดีรับเข้าในแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นในศาลปกครองสูงสุดทั้งหมด นับตั้งแต่เปิดทำการ

ประเภทคำฟ้อง	คดีรับเข้า	คดีแล้วเสร็จ		คดีค้าง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ฟ้องตรง	๗	๖	๘๕.๗๑	๑	๑๔.๒๙
อุทธรณ์คำพิพากษา	๒,๕๑๒	๓๓๗	๑๓.๔๒	๒,๑๗๕	๘๖.๕๘
คำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๖๕๒	๕๑๕	๗๘.๙๙	๑๓๗	๒๑.๐๑
รวม	๓,๑๗๑	๘๕๘	๒๗.๐๖	๒,๓๑๓	๗๒.๙๔

สำหรับผลการดำเนินงานของแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า มีคดีในความรับผิดชอบ จำนวน ๒,๘๐๙ คดี สามารถพิจารณาแล้วเสร็จ จำนวน ๔๙๖ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖๖ และคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาคดี จำนวน ๒,๓๑๓ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๒.๓๔ ของคดีรับเข้าในแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น โดยเป็นคดีฟ้องตรง จำนวน ๗ คดี อุทธรณ์คำพิพากษา จำนวน ๒,๔๔๗ คดี และคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง จำนวน ๓๕๕ คดี

ประเภทคำฟ้อง	คดีค้างของ ปี ป.ม. ๖๑ ยกมา	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒				คดีค้าง
		คดีรับเข้า	คดีในความ รับผิดชอบ	คดีแล้วเสร็จ		
				จำนวน	ร้อยละ	
ฟ้องตรง	๑	๖	๗	๖	๘๕.๗๑	๑
อุทธรณ์คำพิพากษา	๒,๐๐๑	๔๔๖	๒,๔๔๗	๒๗๒	๑๑.๑๒	๒,๑๗๕
คำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๑๖๕	๑๙๐	๓๕๕	๒๑๘	๖๑.๔๑	๑๓๗
รวม	๒,๑๖๗	๖๔๒	๒,๘๐๙	๔๙๖	๑๗.๖๖	๒,๓๑๓

๒. การบังคับคดีปกครอง

๑. การบังคับคดีปกครอง

การบังคับคดีปกครองเป็นการดำเนินการโดยศาล และสำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีตามคำสั่งของศาล โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งการดำเนินการบังคับคดีปกครองดังกล่าว สำนักงานศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งของศาลปกครอง ตามนัยมาตรา ๗๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บังคับคดี คือ สำนักงานบังคับคดีปกครองและสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ทั้งนี้ วิธีดำเนินการบังคับคดีปกครองสามารถจำแนกเป็น ๒ กรณี คือ (๑) การบังคับคดีโดยศาลมีคำสั่งให้สำนักงานดำเนินการ และ (๒) การบังคับคดีโดยศาลตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการ

(๑) การบังคับคดีโดยศาลมีคำสั่งให้สำนักงานดำเนินการ

กรณีศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนกฎตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักงานบังคับคดีปกครองหรือสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค จะดำเนินการจัดทำประกาศเสนอต่อศาลเพื่อลงนาม และส่งประกาศดังกล่าวไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งการประกาศดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนกฎตามคำพิพากษาตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

กรณีศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) โดยผลของคำพิพากษาทำให้คำสั่งดังกล่าวถูกเพิกถอนไปแล้ว โดยไม่ต้องมีการบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีปกครองหรือสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค จะดำเนินการจัดทำหนังสือแจ้งผลแห่งคำพิพากษาไปยังหน่วยงานที่ออกคำสั่งดังกล่าวเพื่อขอทราบการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำพิพากษา

กรณีศาลมีคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๕) หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำนักงานบังคับคดีปกครองหรือสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคจะติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่งไปยังลูกหนี้ตามคำพิพากษาดังกล่าว และรายงานให้ศาลทราบ ทั้งนี้ หากปรากฏว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือมีข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำสั่งของศาล สำนักงานบังคับคดีปกครองหรือสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคจะรายงานข้อเท็จจริงต่อศาลเพื่อพิจารณาหรือไต่สวนและมีคำสั่งกำหนดวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรา ๗๕/๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือมีคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้ถูกต้องครบถ้วน หรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรชำระค่าปรับต่อศาลตามมาตรา ๗๕/๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

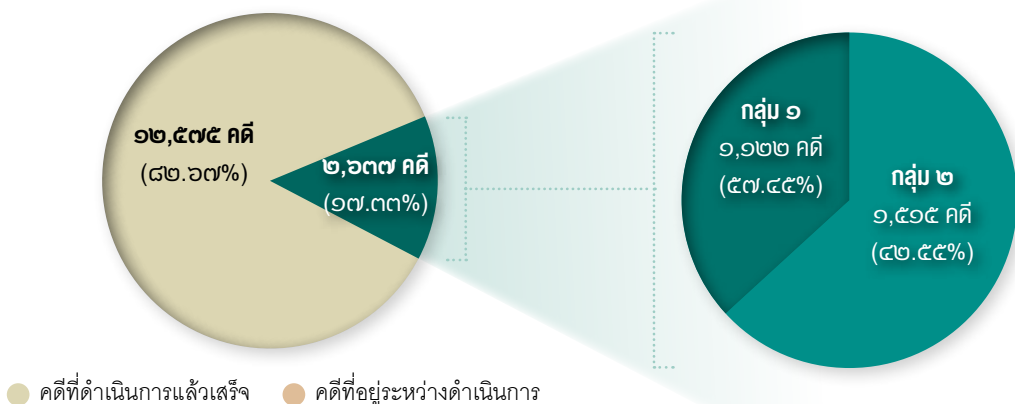
(๒) การบังคับคดีโดยศาลตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการ

กรณีศาลมีคำสั่งบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งเป็นเอกชน หรือหน่วยงานทางปกครองที่ไม่มีกฎหมายห้ามไม่ให้ทรัพย์สินอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีชี้ดใช้เงิน หรือให้ส่งมอบทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ (หน่วยงานของรัฐขณะคดี) สำนักบังคับคดีปกครองหรือหน่วยงานบังคับคดีในภูมิภาคได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่งบังคับไปยังลูกหนี้ หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องครบถ้วนตามคำสั่งบังคับ สำนักบังคับคดีปกครองหรือสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคจะมีหนังสือแจ้งสิทธิในการบังคับคดีไปยังเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เนื่องจากหน่วยงานของรัฐที่ขณะคดีมีหน้าที่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ออกหมายบังคับคดี และมีหน้าที่ดำเนินการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อแจ้งขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่สืบพบโดยการยึดอายัด และขายทอดตลาด แล้วนำเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป ทั้งนี้ การดำเนินการบังคับคดีของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวต้องกระทำภายในระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาในชั้นที่สุด ตามข้อ ๑๒๐ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓ นอกจากนี้ สำนักบังคับคดีปกครองและสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคยังมีมาตรการแจ้งเตือนให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเร่งรัดดำเนินการบังคับคดีให้แล้วเสร็จก่อนครบระยะเวลาบังคับคดีอีกด้วย

๒. สถิติการบังคับคดีปกครองในภาพรวม ตั้งแต่เปิดทำการ - ๓๐ กันยายน

๒๕๖๒

สถิติการบังคับคดีปกครองทั้งหมด (ส่วนกลาง + ส่วนภูมิภาค) ตั้งแต่เปิดทำการ - วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

คดีรับเข้าดำเนินการทั้งหมด	๑๕,๖๐๒ คดี
คดีที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	๑๒,๕๗๕ คดี
คดีอยู่ระหว่างดำเนินการ	๒,๖๓๗ คดี

กลุ่ม ๑ หมายถึง คดีที่ศาลสั่งให้เอกชนใช้เงิน (รอผู้ฟ้องคดีดำเนินการ)
กลุ่ม ๒ หมายถึง คดีอื่นๆ ทั่วไป

ทั้งนี้ หากนับตั้งแต่ศาลปกครองเปิดทำการจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ มีจำนวนคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองที่เข้าสู่กระบวนการบังคับคดีทั้งหมด จำนวน ๑๕,๒๑๒ คดี โดยแบ่งเป็น

๑. คดีที่ดำเนินการบังคับคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๑๒,๕๗๕ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๒.๖๗ ของคดีที่เข้าสู่กระบวนการบังคับคดีทั้งหมด

๒. คดีคงเหลือที่อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๒,๖๓๗ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๓ โดยแบ่งเป็น

๒.๑ คดีที่ศาลสั่งให้เอกชนชดใช้เงิน จำนวน ๑,๕๑๕ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๘.๘๕

๒.๑.๑ คดีที่ศาลได้ออกหมายบังคับคดีและเจ้าหนี้ได้ขอให้บังคับคดีแล้ว จำนวน ๑,๒๙๓ คดี

๒.๑.๒ คดีที่ยังไม่ได้ขอศาลออกหมายบังคับคดีและเจ้าหนี้ยังไม่ได้ขอให้ดำเนินการบังคับคดี จำนวน ๒๒๒ คดี

๒.๒ คดีปกครองทั่วไป จำนวน ๑,๑๒๒ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๗.๓๘

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีจำนวนคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองที่เข้าสู่กระบวนการบังคับคดี จำนวน ๑,๐๑๖ คดี และดำเนินการบังคับคดีแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑,๑๗๒ คดี (คดีค้างสะสมตั้งแต่ศาลปกครองเปิดทำการจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒)

๓. ตัวอย่างคดีที่ได้ดำเนินการบังคับคดีเสร็จสิ้น ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๓.๑ คำบังคับให้เพิกถอนคำสั่ง

กรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดคำบังคับให้เพิกถอนคำสั่ง ย่อมมีผลให้คำสั่งนั้นเพิกถอนโดยไม่ต้องมีการบังคับคดี แต่อย่างไรก็ตาม สำนักบังคับคดีปกครองได้กำหนดแนวปฏิบัติงานกรณีคดีที่ศาลมีคำบังคับให้เพิกถอนคำสั่งโดยมีหนังสือแจ้งผลแห่งคำพิพากษาของศาลที่ให้เพิกถอนคำสั่งพร้อมสอบถามการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำพิพากษาไปยังผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อจัดเก็บเป็นข้อมูลสำหรับการบังคับคดี

(๑) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อ.๘๘๘/๒๕๖๒

นาง ว. (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุได้เป็นผู้ขออนุมัติให้มีการจัดซื้อที่ดินโดยวิธีพิเศษเพื่อก่อสร้างอาคารสำนักงานเทศบาลตำบลไชโย ซึ่งเป็นการจัดซื้อที่ดินสูงกว่าราคาตามความเป็นจริง เทศบาลตำบลไชโย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยนายกเทศมนตรีตำบลไชโย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๑๙๖,๖๐๙.๑๕ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ ในส่วนที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสียทั้งหมด โดยให้มีผลย้อนหลังนับแต่วันที่ออกคำสั่ง ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ เฉพาะส่วนที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวน ๔๙,๑๕๒.๒๙ บาท โดยให้มีผลย้อนหลังนับแต่วันที่ออกคำสั่ง

ในชั้นบังคับคดี สำนักบังคับคดีปกครองได้รับแจ้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ได้ดำเนินการเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินกว่า จำนวน ๔๙,๑๕๒.๒๙ บาท และได้แจ้งการเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว

(๒) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อ.๓๒๘/๒๕๖๒

นางสาว ป. (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๓ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคอนตรอก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อมา ผู้ฟ้องคดีโอนมาเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนักวิชาการศาสนา ๔ สังกัด กรมการศาสนา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ระงับสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดีและให้คืนเงินค่าเช่าบ้านที่เบิกไปแล้วโดยไม่มีสิทธิ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งระงับการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของผู้ฟ้องคดีและคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินค่าเช่าบ้านดังกล่าว

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งระงับสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการรายผู้ฟ้องคดี ตามหนังสือที่ วร ๐๓๐๑.๗/๑๑๘๖ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๔ โดยให้มีผลย้อนหลังนับตั้งแต่วันที่คำสั่งดังกล่าวนั้น ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ในชั้นบังคับคดี สำนักบังคับคดีปกครองได้รับแจ้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าอยู่ระหว่างดำเนินการจัดหางบประมาณมาเพื่อชำระหนี้ดังกล่าว ประกอบกับปัจจุบันผู้ฟ้องคดีได้โอนไปรับราชการในส่วนราชการอื่นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งได้ประสานไปยังผู้ฟ้องคดีเพื่อให้มารับเงินค่าเช่าบ้านตามสิทธิแล้ว

๓.๒ คำบังคับให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด

(๑) คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขแดงที่ ๒๑๒๓/๒๕๖๐

นาย ย. (ผู้ฟ้องคดี) ซึ่งเป็นผู้พักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๔/๒๕๑ สมาร์ทคอนโด พระราม ๒ ซอยบางขุนเทียน ๑๖ แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ฟ้องว่า ได้ร้องเรียนไปยังผู้อำนวยการเขตบางขุนเทียน ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ให้เป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีสระว่ายน้ำของสมาร์ทคอนโด พระราม ๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดีพักอาศัยอยู่ไม่สะอาดและไม่ได้มาตรฐาน โดยสำนักงานเขตบางขุนเทียนได้ให้คำแนะนำแก่นิติบุคคลอาคารชุดสมาร์ทคอนโด พระราม ๒ (ผู้ร้องสอด) ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะของสระว่ายน้ำแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ายังไม่มีการแก้ไขแต่อย่างใด จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยออกคำสั่งให้ผู้ร้องสอดแก้ไขหรือปรับปรุงคุณภาพน้ำในสระว่ายน้ำของสมาร์ทคอนโด พระราม ๒ ให้ได้มาตรฐานตามข้อ ๘ ของข้อบังคับกรุงเทพมหานครว่าด้วยหลักเกณฑ์การประกอบการค้าซึ่งเป็นที่รังเกียจหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพประเภทการจัดตั้งสระว่ายน้ำ พ.ศ. ๒๕๓๐ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่จนกว่า

ผู้ร้องสอดจะแก้ไขหรือปรับปรุงคุณภาพน้ำในสระว่ายน้ำให้ได้มาตรฐานตามคำสั่งดังกล่าว (คดีไม่มีการอุทธรณ์ และคดีถึงที่สุด)

ในชั้นบังคับคดี สำนักบังคับคดีปกครองได้ติดตามการปฏิบัติตามคำสั่งในคำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดี และได้ออกตรวจสถานที่พิพาทแล้วพบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกคำสั่งให้ผู้ร้องสอดแก้ไขหรือปรับปรุงคุณภาพน้ำในสระว่ายน้ำของสมาร์ทคอนโด พระราม ๒ รวมทั้งได้ติดตามการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ร้องสอดเพื่อให้ได้มาตรฐานด้านสุขลักษณะของสระว่ายน้ำแล้ว

(๒) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อ.๘๘๘/๒๕๖๐

นายช. (ผู้ฟ้องคดี) ซึ่งเป็นผู้อาศัยในบ้านเลขที่ ๑๔๑/๙๒ ซอยวุฒากาศ ๒๗ แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ฟ้องว่า การที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้อำนวยการเขตธนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตธนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เจ้าหน้าที่อนามัย ๖ ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตธนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ปลอบยให้นาย ว. (ผู้ร้องสอด) ซึ่งเป็นผู้เช่าบ้านเลขที่ ๑๔๑/๙๗ ประกอบกิจการซ่อม ดัดแปลง ตกแต่งรถจักรยานยนต์โดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากกลิ่นของน้ำมันเบนซินและสารเคมีที่ผู้ประกอบการใช้ล้างชิ้นส่วนอะไหล่และเครื่องยนต์ รวมทั้งจากเสียงดังของการทดลองเครื่องยนต์จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ควบคุมมิให้ผู้ร้องสอดประกอบกิจการที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อดำเนินการให้ผู้ร้องสอดประกอบกิจการให้เป็นไปตามเงื่อนไขตามใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เล่มที่ ๑๕๑๑๐๑ เลขที่ ๐๐๒ ปี ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๕ โดยให้ดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และให้รายงานผลการดำเนินการให้ศาลทราบเป็นประจำทุกเดือน ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อดำเนินการให้ผู้ร้องสอดระงับเหตุรำคาญจากการประกอบกิจการ โดยให้ดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ในชั้นบังคับคดี สำนักบังคับคดีปกครองได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่งในคำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่รวมถึงได้ออกตรวจสอบสวนที่พิพาทแล้วพบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ได้ดำเนินการให้ผู้ร้องสอดระงับเหตุรำคาญจากการประกอบกิจการ โดยควบคุมให้ผู้ร้องสอดประกอบกิจการตามที่ได้รับอนุญาตเฉพาะในระหว่างเวลา ๘ นาฬิกา ถึง ๑๘ นาฬิกาของทุกวันซึ่งเป็นไปตามใบอนุญาตและควบคุมตรวจสอบมิให้ผู้ร้องสอดดำเนินการก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นที่เป็นการรบกวนผู้ฟ้องคดีและประชาชนในบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งได้รายงานให้ศาลทราบเป็นประจำทุกเดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ - เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ แล้ว

๓.๓ คำบังคับให้ใช้เงิน

๓.๓.๑ คำบังคับให้หน่วยงานทางปกครองใช้เงิน

(๑) คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขแดงที่ ๒๖๔๐/๒๕๖๐

บริษัท ป. (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีทำการก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. (ดาดท้องคลอง) ปลายคลองวัดนาคนิมิต โดยต้องแล้วเสร็จภายใน

วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ และมีการขยายระยะเวลาทำงานแล้วเสร็จเป็นวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖ แต่ผู้ฟ้องคดีทำงานแล้วเสร็จและส่งมอบงาน (งวดสุดท้าย) วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงปรับผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๑๖๕,๐๘๐ บาท ต่อมา คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนแรงงาน อันเนื่องมาจากการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ ๓๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงขอขยายอายุสัญญาตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และขอคืนเงินค่าปรับ แต่ผู้ฟ้องคดีเพิกเฉย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีเบิกจ่ายเงินค่าปรับคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับจำนวน ๒๑๑,๒๗๙.๗๕ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑๖๕,๐๘๐ บาท นับถัดจากวันที่ฟ้องคดี (๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คดีไม่มีการอุทธรณ์และคดีถึงที่สุด)

ในชั้นบังคับคดี สำนักบังคับคดีปกครองได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำบังคับในคำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเงินที่ต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำพิพากษาจำนวน ๒๓๔,๕๑๕ บาท มาวางต่อศาล และผู้ฟ้องคดีได้รับเงินจำนวนดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

(๒) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อ.๖๔/๒๕๖๒

นางช. (ผู้ฟ้องคดี) ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๓๓๔๘ ตำบลท่าแร่ (หลุมไผ่) อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร และสิ่งปลูกสร้าง ฟ้องว่า ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่เขตบึงกุ่ม เขตบางเขน เขตสายไหม และเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อสร้างทางพิเศษสายรามอินทรา - วงแหวนรอบนอก กรุงเทพมหานคร โดยมีการทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ว่าราชการทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นเจ้าหน้าที่เวนคืน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา โดยที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนทั้งหมด และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งให้ปรับเงินค่าทดแทน แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกำหนดค่าทดแทนดังกล่าวไม่เป็นธรรม เนื่องจากเป็นการกำหนดจากราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม โดยมีได้ตรวจสอบข้อมูลจากราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาด จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามกำหนดค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้น

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระค่าทดแทนที่ดินเพิ่มให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๖๗,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ชำระค่าทดแทนและดอกเบี้ยให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ในชั้นบังคับคดี สำนักบังคับคดีปกครองได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำบังคับในคำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเงินที่จะต้องชำระหนี้ตามคำพิพากษาจำนวน ๙๑,๖๐๕.๔๕ บาท มาวางต่อศาลและผู้ฟ้องคดีได้รับเงินจำนวนดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

(๓) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อ.๓๘๑/๒๕๖๒

นายก. (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายแบบแผนและก่อสร้าง (นักบริหารงานช่าง ๖) กองช่าง สังกัดเทศบาลบางเตย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยปฏิบัติราชการ ณ เทศบาลตำบลนครักษ์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่อนายกเทศมนตรีตำบลบางเตย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เป็นค่าที่พักประเภทเหมาจ่าย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งว่าไม่สามารถเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า เนื่องจากคำสั่งให้ช่วยราชการไม่ได้กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และผู้ฟ้องคดียื่นเอกสารไม่ครบถ้วน ผู้ฟ้องคดีจึงเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองกลางพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงานเทศบาลตำบลบางเตย ที่ ปท ๕๒๕๐๒/๑๘๑๐ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๒๑๕,๗๘๐ บาท และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นดอกเบี้ยของเงินดังกล่าวในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ จนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๒๑๕,๓๘๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๒๑๕,๓๘๐ บาท นับแต่วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษา

ในชั้นบังคับคดี สำนักบังคับคดีปกครองได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำบังคับในคำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้นำเงินที่จะต้องชำระหนี้ตามคำพิพากษาจำนวน ๓๔๓,๐๙๗.๙๖ บาท มาวางต่อศาลและผู้ฟ้องคดีรับเงินจำนวนดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

๓.๓.๒ คำบังคับให้เอกชนใช้เงิน

(๑) คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขคดีแดงที่ ๒๑๓๕/๒๕๕๙

เทศบาลตำบลบ้านแหลม (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า นางสาวช. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้รับทุนจากผู้ฟ้องคดีเพื่อศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยมีนาง ส. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นผู้ค้ำประกัน ต่อมาในระหว่างระยะเวลาการศึกษาตามสัญญารับทุนดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นหนังสือขอลาออกจากราชการต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติผิดสัญญาการรับทุนจึงต้องรับผิดชอบใช้ทุนพร้อมเบี้ยปรับตามที่กำหนดไว้ในสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเป็นผู้ค้ำประกัน ต้องรับผิดชอบตามสัญญาค้ำประกัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้นำเงินมาชำระให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขของสัญญา จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงินจำนวน ๒๐๐,๕๒๒.๔๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒๐๐,๕๒๒.๔๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวน ๑๙๘,๐๐๐ บาท ดังกล่าว นับแต่วันถัดจากวันฟ้องคดีจนถึงวันชำระเสร็จสิ้น โดยให้ชำระให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คดีไม่มีการอุทธรณ์และคดีถึงที่สุด)

ในชั้นบังคับคดี สำนักบังคับคดีปกครองได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำบังคับในคำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษา จำนวน ๒๕๖,๒๐๙.๙๖ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งครบถ้วนตามคำพิพากษาแล้ว

(๒) คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขคดีแดงที่ ๒๓๗๑/๒๕๕๙

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ฟ้องคดี) โดยสำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ฟ้องว่า ได้ทำสัญญาจ้างบริษัท ว. (ผู้ถูกฟ้องคดี) ก่อสร้างหน่วยพิทักษ์ป่าเขารวก ตำบลน้ำร้อน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเงินสด จำนวน ๙๑,๕๐๐ บาท มามอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการก่อสร้างหน่วยพิทักษ์ป่าเขารวกและส่งมอบงานงวดที่ ๑ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้ทำการก่อสร้างหน่วยพิทักษ์ป่าเขารวกอีก จนกระทั่งพ้นกำหนดระยะเวลาตามสัญญา ผู้ฟ้องคดีโดยสำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) จึงมีหนังสือบอกเลิกสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดี พร้อมริบหลักประกันตามสัญญาทั้งหมด และแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยจึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าปรับ จำนวน ๗๑๗,๓๖๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๙๖,๗๘๐.๒๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๙๑,๕๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คดีไม่มีการอุทธรณ์และคดีถึงที่สุด)

ในชั้นบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการอายัดสิทธิเรียกร้องซึ่งเป็นเงินวางเพื่อเป็นหลักประกันตามสัญญาจ้างทั่วไป (สัญญาจ้างก่อสร้างหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติตาพระยา ที่ ตย.๕ (บาราณะ)) สัญญาจ้างเลขที่ ๖/๒๕๕๖ เป็นเงินสดจำนวน ๙๑,๕๐๐ บาท และหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจ้างทั่วไป (สัญญาจ้างก่อสร้างหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติทับลาน ที่ ทล. ๑๘ (บ้านด่านละกอ)) สัญญาจ้างเลขที่ ๑๒/๒๕๕๖ เป็นเงินสดจำนวน ๙๑,๕๐๐ บาท ที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้วางให้แก่สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ตามคำร้องของผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้รับเงินอายุสัญญาเป็นเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยจำนวน ๑๑๐,๒๔๔.๙๗ บาท ซึ่งครบถ้วนตามคำพิพากษาแล้ว

(๓) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขคดีแดงที่ อ.๑๑๗/๒๕๖๒

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสถานีวิจัยกระจายเสียง โดยใช้ชื่อว่า “เสียงสามยอด” โดยประธานคณะกรรมการดำเนินงานดังกล่าว ได้ทำสัญญากับบริษัท อ. (ผู้ถูกฟ้องคดี) ร่วมดำเนินกิจการสถานีวิจัยกระจายเสียง มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี และเมื่อครบกำหนดผู้ฟ้องคดีโดยคณะกรรมการฯ ได้มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีต่อสัญญาต่อไปอีก ๒ ปี ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีโดยนาย ก. ผู้รับมอบอำนาจ ขอยกเลิกสัญญาซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การบอกเลิกสัญญาดังกล่าวไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดในสัญญา และผู้ถูกฟ้องคดียังค้างชำระค่าตอบแทนในการร่วมดำเนินกิจการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีมติให้ยกเลิกการร่วมดำเนินกิจการกับผู้ถูกฟ้องคดี และได้แจ้งให้ชำระค่าตอบแทนที่ค้างชำระ แต่ผู้ถูกฟ้องคดี

ยังคงเพิกเฉยไม่ชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยึดหลักประกันตามสัญญาเดิม โดยนำมาหักออกจากยอดหนี้ค้างชำระแล้ว จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยเงินแก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๑,๕๓๖,๓๑๘.๔๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินแก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑,๕๓๖,๓๑๘.๔๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑,๔๔๔,๕๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ชำระให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ต่อมาศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ในชั้นบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีปกครองได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำบังคับ ในคำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษา จำนวน ๒,๕๕๗,๙๕๕.๔๙ บาท มาวางต่อศาลและผู้ฟ้องคดีได้รับเงินจำนวนดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

๓.๔ คำบังคับให้ระงับการ

(๑) คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขแดงที่ ๑๓๒/๒๕๖๑

นาย ร. (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน ๒ แปลง คือ แปลงโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๐๕๙๓ และแปลงโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๗๔ ซึ่งมีแนวเขตติดต่อกันและมีแนวเขตด้านทิศเหนือของที่ดินแปลงโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๐๕๙๓ ติดต่อกับถนนสาธารณะประโยชน์ ต่อมา มีการเวนคืนที่ดินทั้งสองแปลงเป็นผลให้ที่ดินแปลงโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๐๕๙๓ ที่ติดกับถนนสาธารณะประโยชน์ตกอยู่ในแนวเขตที่จะต้องเวนคืนเกือบทั้งหมด ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เปิดทางเข้าออกระหว่างที่ดินแปลงโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๐๕๙๓ กับทางสาธารณะที่มีความกว้าง ๑๐ เมตร เพื่อให้รถยนต์เข้าออกได้ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งอนุญาตให้เปิดช่องทางเดินรถเป็นระยะ ๘ เมตร ๑ ช่องทาง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปรับปรุงทางขึ้นลงทางพิเศษ และก่อสร้างรั้วถาวรบริเวณหน้าทางเข้าออกที่ดินพิพาทดังกล่าว เป็นผลให้ช่องทางเดินรถเข้าออกระหว่างที่ดินกับทางสาธารณะประโยชน์ลดลงเหลือเพียงระยะ ๕ เมตร ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เปิดแนวรั้วถาวรให้มีระยะ ๘ เมตรเช่นเดิม แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปรับแนวรั้วถาวรเพื่อให้มีทางเข้าออกระหว่างที่ดินแปลงโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๐๕๙๓ ทางสาธารณะประโยชน์กว้างเป็นระยะ ๘ เมตร

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเปิดทางเข้าออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีแปลงโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๐๕๙๓ เลขที่ดิน ๙๔๕๔ สู่ทางสาธารณะประโยชน์ (ชอยรัตนพรหมณ์) ผ่านที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แปลงโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๑๙๒ เลขที่ดิน ๙๔๖๑ ตลอดแนว เป็นระยะ ๘ เมตร ทั้งนี้ ภายในกำหนด ๙๐ วันนับแต่วันที่คำพิพากษายืนเป็นที่สุด (คดีไม่มีการอุทธรณ์และคดีถึงที่สุด)

ในชั้นบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีปกครองได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำบังคับ ในคำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รวมถึงได้ตรวจสอบสถานที่พิพาทแล้วพบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการย้ายรั้วคอนกรีตเพื่อเปิดทางเข้า - ออกที่ดินที่พิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีตลอดแนวเป็นระยะทาง ๘ เมตร แล้ว

(๒) คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขแดงที่ ๘๘๐/๒๕๖๑

นาย ก. (ผู้ฟ้องคดี) ซึ่งเป็นเจ้าของอาคารพาณิชย์เลขที่ ๑๐๐/๘ และเลขที่ ๑๐๐/๙ ฟ้องว่า การที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอลำลูกกา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒)

กำหนดตำแหน่งที่ตั้งบักเสไฟฟ้าบริเวณกึ่งกลางด้านหน้าของอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายส่งผลให้การเข้าออกอาคารดังกล่าวเป็นไปด้วยความลำบาก ผู้ฟ้องคดีและครอบครัวประกอบกิจการค้าขายวัสดุก่อสร้าง จึงต้องขนส่งวัสดุก่อสร้างด้วยรถบรรทุก การมีเสไฟฟ้าตั้งบักอยู่กึ่งกลางด้านหน้าอาคารจึงเป็นอุปสรรคและเสี่ยงที่รถบรรทุกจะถอยชนเสไฟฟ้า ไม่ปลอดภัยสำหรับผู้อยู่อาศัยในบริเวณนั้น หากย้ายตามคำขอของผู้ฟ้องคดีเสไฟฟ้าก็ยังคงตั้งอยู่หน้าอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีมิได้ รุกล้ำหรือบดบังอาคารพาณิชย์ข้างเคียง จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการย้ายที่ตั้งบักเสไฟฟ้าบริเวณกึ่งกลางด้านหน้าของอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีไปอยู่ทางด้านซ้ายหรือด้านขวาของอาคารพาณิชย์ดังกล่าว โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองย้ายตำแหน่งที่ตั้งบักเสไฟฟ้าต้นที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีพร้อมอุปกรณ์ที่ประกอบติดตั้งกับเสดังกล่าวขยับไปทางด้านซ้ายของอาคารพาณิชย์เลขที่ ๑๐๐/๘ หรือด้านขวาของอาคารพาณิชย์เลขที่ ๑๐๐/๘ ห่างจากจุดเดิม ๓ เมตร โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ทั้งนี้ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการย้ายตำแหน่งการบักเสไฟฟ้าพิพาทดังกล่าว (คดีไม่มีการอุทธรณ์และคดีถึงที่สุด)

ในชั้นบังคับคดี สำนักบังคับคดีปกครองได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำบังคับในคำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รวมถึงได้ตรวจสอบสถานที่พิพาทแล้วพบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการย้ายตำแหน่งที่ตั้งบักเสไฟฟ้าต้นที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีพร้อมอุปกรณ์ที่ประกอบติดตั้งกับเสดังกล่าว โดยได้ขยับไปทางด้านซ้ายของอาคารพาณิชย์เลขที่ ๑๐๐/๘ ห่างจากจุดเดิมประมาณ ๓ เมตร แล้ว

๔. การขอให้ศาลมีคำสั่งให้มีการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองชั้นต้นก่อนคดีจะถึงที่สุด

ตามมาตรา ๗๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติให้กรณีที่คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ให้รอการปฏิบัติตามคำบังคับไว้ จนกว่าจะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ให้รอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด แต่ถ้าเป็นกรณีที่มีการอุทธรณ์และเป็นคดีที่กำหนดในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด คู่กรณีฝ่ายชนะคดีอาจยื่นคำขอต่อศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี โดยชี้แจงเหตุผลอันสมควรที่ขอให้มีการปฏิบัติตามคำบังคับ และให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาคำขอและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งต่อมาที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดได้ออกระเบียบว่าด้วยการกำหนดคดีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอบังคับคดีตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดคดีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอบังคับคดีตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นโดยไม่ต้องรอจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ซึ่งภายหลังจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว คู่กรณีฝ่ายชนะคดีได้ยื่นคำขอให้มีการบังคับคดีก่อนคดีถึงที่สุด และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นก่อนคดีจะถึงที่สุดในหลายคดี เช่น คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขแดงที่ ๑๗๐๔/๒๕๖๐ หมายเลขแดงที่ ๒๔๒๒/๒๕๖๐ และหมายเลขแดงที่ ๑๓๐๘/๒๕๖๑

๕. การใช้มาตรการปรับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร

ตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้คำพิพากษาศาลปกครองมีผลผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งนับแต่วันที่กำหนดในคำพิพากษาจนถึงวันที่คำพิพากษานั้นถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับหรืองดเสีย และตามมาตรา ๗๕/๔ กำหนดว่าหากปรากฏว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งให้ถูกต้องครบถ้วนหรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร ศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐชำระค่าปรับต่อศาลตามจำนวนที่สมควรได้ ประกอบกับระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการปรับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองให้ถูกต้องครบถ้วนหรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปรับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า มีหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำสั่งของศาลปกครองหรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร และศาลมีคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองชำระค่าปรับต่อศาลแล้ว เช่น คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขแดงที่ ๔๔๖/๒๕๖๑ และหมายเลขแดงที่ ๒๐๖๔/๒๕๕๗

ทั้งนี้ เพื่อให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองมีผลบังคับแก่คู่กรณีฝ่ายแพ้คดี และสามารถแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายให้แก่คู่กรณีฝ่ายชนะคดีได้อย่างแท้จริง ซึ่งภายหลังจากศาลได้ใช้มาตรการดังกล่าวทำให้จำนวนคดีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรมีจำนวนลดลง ส่งผลให้คู่กรณีฝ่ายชนะคดีและประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นคดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะได้รับการแก้ไขเยียวยาโดยผลของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองได้อย่างรวดเร็วขึ้น

๖. การเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการบังคับคดีปกครอง

สำนักงานศาลปกครองได้มีการจัดทำโครงการและงานที่ช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการบังคับคดีปกครอง ได้แก่ การอบรมให้ความรู้แก่ตุลาการศาลปกครอง เจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการบังคับคดีปกครองเกี่ยวกับกฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมขั้นตอนและวิธีการในการบังคับคดีปกครองซึ่งเดิมไม่มีกำหนดไว้ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการบังคับคดีปกครองเรื่องระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ และการพัฒนาและปรับปรุงระบบงานบังคับคดีปกครองที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะการจัดเก็บและการสืบค้นข้อมูลการบังคับคดีปกครองและเพื่อให้มีขีดความสามารถในการประมวลผลและรายงานผลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับภารกิจงานของสำนักงานศาลปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งพัฒนาระบบการบังคับคดีปกครองด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรองรับการดำเนินงาน เช่น การพัฒนาระบบการคำนวณอัตราดอกเบี้ยในการบังคับคดีปกครองผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การสร้างฐานข้อมูลการขายทอดตลาดในคดีปกครองในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเตรียมการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอกและการพัฒนาระบบยื่นคำร้องเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครองผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing)

๓. รายงานการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง และการวางหลักกฎหมายและแนวทางปฏิบัติราชการที่ดี

ตลอดระยะเวลาที่เปิดทำการศาลปกครองนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ สำนักงานศาลปกครองได้เผยแพร่แนวทางการปฏิบัติราชการที่ดี พร้อมกับทำการศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุแห่งการฟ้องคดีมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสนอแนะแก่หน่วยงานทางปกครองที่เกี่ยวข้อง โดยการเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีไปยังหน่วยงานทางปกครองทั่วประเทศรายปี อันเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายการปฏิบัติราชการที่ดี จากคำวินิจฉัยของศาลปกครองให้แก่หน่วยงานทางปกครองได้ทำความเข้าใจและกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติราชการภายใน อันจะเป็นการวางมาตรฐานการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายปฏิบัติราชการให้มีความโปร่งใส และเป็นธรรม ตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งยังเป็นการป้องกันและลดปริมาณการนำข้อพิพาทคดีปกครองมาสู่ศาลปกครองต่อไป ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานศาลปกครองได้ดำเนินการจัดทำรายงานการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดี พ.ศ. ๒๕๖๒ และแนวปฏิบัติราชการที่ได้จากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อจัดทำเป็นบทสรุปเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานทางปกครองที่เกี่ยวข้องต่อไป

การวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง

๑. บทวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ

คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่ขึ้นสู่ศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจ คือ กรณีที่พนักงานราชการของกรมวิชาการเกษตร ฟ้องเรียกเงินค่าตอบแทนออกจากราชการโดยไม่มีความผิด โดยมีสาเหตุสืบเนื่องจากการตราพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้น มีผลทำให้มีการโอนพนักงานราชการของกรมวิชาการเกษตร เพื่อไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย โดยก่อนที่พนักงานราชการที่จะย้ายไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย นั้น พนักงานราชการได้ทำสัญญาจ้างกับกรมวิชาการเกษตร ซึ่งก่อนครบกำหนดสัญญาพนักงานราชการดังกล่าวมีความประสงค์ที่จะขอโอนย้ายไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย กรมวิชาการเกษตรจึงโอนพนักงานราชการรายดังกล่าวไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย โดยได้มีการยกเลิกสัญญาจ้างฉบับเดิม ต่อมาพนักงานราชการเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนการออกจากราชการ มิใช่การบอกเลิกสัญญาจึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับค่าตอบแทนการออกจากราชการโดยไม่มีความผิด จึงเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้

ข้อเท็จจริงกรณีนี้เป็นกรณีของกลุ่มผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานราชการ ในตำแหน่งต่างๆ ประจำศูนย์วิจัยยาง สถาบันวิจัยยาง ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้นมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ให้จัดตั้งการยางแห่งประเทศไทย เป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และให้โอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณของกรมวิชาการเกษตรเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของสถาบันวิจัยยางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการยางอื่นๆ ไปเป็นของการยางแห่งประเทศไทย ตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรมวิชาการเกษตรจึงมีหนังสือแจ้งเวียนให้หน่วยงานต่างๆ ในสังกัดที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการยางแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ

หากประสงค์จะโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทยให้แจ้งความจำนงต่ออธิบดีกรมวิชาการเกษตร ตามแบบที่กำหนดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ กลุ่มผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นกลุ่ม พนักงานราชการจึงยื่นแบบแจ้งความจำนงเพื่อไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย และกรมวิชาการเกษตร ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘ ส่งบัญชีรายชื่อผู้แจ้งความจำนงที่จะโอนย้ายไปปฏิบัติงานที่การยาง แห่งประเทศไทย ให้ผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทยทราบหลังจากนั้น การยางแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ แจ้งกรมวิชาการเกษตรเพื่อให้แจ้งผู้ขอโอนไปรายงานตัวปฏิบัติหน้าที่ในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในปัจจุบันและกลุ่มผู้ฟ้องคดีได้ไปรายงานตัวในวันดังกล่าว ต่อมา กลุ่มผู้ฟ้องคดีที่เป็นพนักงานราชการที่ได้โอนไปในคราวเดียวกันได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ขอให้กรมวิชาการเกษตรจ่ายเงินค่าตอบแทนการออกจากราชการโดยไม่มีคามผิดตามประกาศ คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง สิทธิประโยชน์ของพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๖ (๕) โดยขอให้ แจ้งผลการพิจารณาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือกรมวิชาการเกษตรได้เคยมีหนังสือหารือ สำนักงาน ก.พ. เกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าว และสำนักงาน ก.พ. โดยคณะกรรมการบริหารพนักงาน ราชการได้มีหนังสือ ที่ นร ๑๐๐๘.๓.๒/๔๒๙ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ แจ้งผลการพิจารณาว่าการโอน พนักงานของสถาบันวิจัยยาง เป็นการถ่ายโอนภารกิจตามกฎหมาย โดยพนักงานราชการต้องแจ้งความจำนง เป็นหนังสือต่ออธิบดีกรมวิชาการเกษตรเพื่อไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย จึงเป็นความสมัครใจ ของพนักงานราชการ มิใช่การบอกเลิกสัญญาจ้าง จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับค่าตอบแทนการออกจาก ราชการโดยไม่มีคามผิดตามข้อ ๓๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ อธิบดีกรมวิชาการเกษตรจึงมีบันทึกสั่งการในท้ายของกองการเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ว่า ให้แจ้งพนักงานราชการที่ไปอยู่การยางแห่งประเทศไทยทราบ กลุ่มผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานราชการจึงนำ คดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมวิชาการเกษตรจ่ายค่าตอบแทน การออกจากราชการโดยไม่มีคามผิด ตามจำนวนที่พนักงานราชการแต่ละคนเห็นสมควรได้รับ พร้อมดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี

คดีในกลุ่มนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ ศาลปกครองสูงสุด มีคำพิพากษาให้กรมวิชาการเกษตร จ่ายค่าตอบแทนการออกจากงานเพราะทางราชการเลิกจ้าง โดยไม่มีคามผิดให้แก่ผู้ฟ้องคดี คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด หมายเลขที่ อบ.๘๒/๒๕๖๒, อบ.๘๖/๒๕๖๒, อบ.๘๗/๒๕๖๒, อบ.๘๘/๒๕๖๒, อบ.๙๐/๒๕๖๒, อบ.๙๒/๒๕๖๒, อบ.๙๓/๒๕๖๒, อบ.๙๕/๒๕๖๒, อบ.๙๖/๒๕๖๒, อบ.๙๗/๒๕๖๒, อบ.๙๘/๒๕๖๒, อบ.๙๙/๒๕๖๒, อบ.๑๐๐/๒๕๖๒, อบ.๑๐๔/๒๕๖๒, อบ.๑๐๕/๒๕๖๒, อบ.๑๐๖/๒๕๖๒, อบ.๑๐๗/๒๕๖๒, อบ.๑๑๑/๒๕๖๒, อบ.๑๒๑/๒๕๖๒, อบ.๑๒๕/๒๕๖๒ และ อบ.๑๒๖/๒๕๖๒ โดยให้เหตุผลไว้ตามตัวอย่างคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุด ที่ อบ.๙๐/๒๕๖๒ ว่า ...เมื่อพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างผู้ใดของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งปฏิบัติงาน เกี่ยวกับกิจการที่โอนไปตามมาตรา ๗๐ ถ้าสมัครใจจะโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย และได้แจ้งความจำนงเป็นหนังสือต่ออธิบดีเจ้าสังกัดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างผู้นั้นไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของการยางแห่งประเทศไทย แล้วแต่กรณีและให้ยุบอัตราค่าจ้างของกรมวิชาการเกษตรดังกล่าว และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การโอนข้าราชการตามมาตรา ๗๑ ให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่ง

หรือเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดและให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง
ดังนั้น บุคลากรของกรมวิชาการเกษตรที่มีสิทธิสมัครใจโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย
ตามบทบัญญัติดังกล่าว จึงประกอบด้วยข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ซึ่งย่อมหมายถึงข้าราชการ
ทุกประเภท พนักงานทุกประเภท และลูกจ้างทุกประเภทในสังกัดกรมวิชาการเกษตรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ
กิจการที่โอนไปเป็นของการยางแห่งประเทศไทย โดยในส่วนของกรโอนพนักงานของกรมวิชาการเกษตร
ไปเป็นพนักงาน หรือลูกจ้างของการยางแห่งประเทศไทย นั้น แม้ว่าจะเกิดจากความสมัครใจของพนักงานผู้นั้น
หรือพนักงานผู้นั้นจะเป็นพนักงานราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามที่กรมวิชาการเกษตรกล่าวอ้างหรือไม่ก็ตาม แม้การยางแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงาน
ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ซึ่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๗๒ วรรคสอง ได้บัญญัติ
เกี่ยวกับการโอนพนักงานหรือลูกจ้างไว้ โดยให้ถือว่าเป็นการออกจากราชการเพราะทางราชการยุบตำแหน่งหรือ
เลิกจ้างโดยไม่มีความผิดและให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง อันเป็นการ
ให้สิทธิประโยชน์ทดแทนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้พนักงานหรือลูกจ้างของกรมวิชาการเกษตรโอนไปเป็นพนักงาน
หรือลูกจ้างของการยางแห่งประเทศไทย นอกเหนือไปจากการรับรองว่าบุคคลผู้นั้นจะได้รับสิทธิประโยชน์
ไม่ต่ำกว่าที่ได้อยู่เดิมโดยบุคคลดังกล่าวต้องสิ้นสุดความเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของกรมวิชาการเกษตร
และไม่อาจนำอายุราชการหรืออายุเดิมานับต่อเนื่องกันได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานราชการการค้นคว้าวิจัย
ของสถาบันวิจัยยาง สังกัดกรมวิชาการเกษตร ตามสัญญาจ้างพนักงานราชการ เลขที่ ๒๕๔๓/๒๕๕๔
ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นสัญญาจ้างฉบับสุดท้ายผู้ฟ้องคดีจึงมีสถานะเป็นพนักงานของกรมวิชาการเกษตร
การให้ผู้ฟ้องคดีโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย จึงถือเป็นการให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงาน
ออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด และมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างเป็นบำเหน็จ
ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๒
วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนั้น กรมวิชาการเกษตรจึงมีหน้าที่ที่จะ
ต้องดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ซึ่งข้อเท็จจริง
ในคดีนี้ฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ขอให้กรมวิชาการเกษตรจ่าย
ค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว แต่อธิบดีของกรมวิชาการเกษตรได้สั่งการ
เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ทำหนังสือกรมวิชาการเกษตร ที่ กษ ๐๙๐๒/๑๓๖๔ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙
ให้แจ้งพนักงานราชการที่ไปอยู่การยางแห่งประเทศไทย ทราบว่าพนักงานราชการดังกล่าวไม่อยู่ในหลักเกณฑ์
ที่จะได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างจากราชการโดยไม่มีความผิดอันเป็นการแสดงให้เห็นว่า กรมวิชาการเกษตร
จะไม่จ่ายค่าตอบแทนการเลิกจ้างดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่กรมวิชาการเกษตรละเลยต่อหน้าที่
ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เมื่อการละเลยต่อหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตรดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับ
ความเสียหายไม่ได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย กรณีจึงถือว่าเป็นการกระทำ
ละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีและกรมวิชาการเกษตรจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๔๒๐
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์... ดังนั้น กรมวิชาการเกษตรจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี
เป็นเงินเท่ากับบำเหน็จที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามระเบียบกระทรวงการคลัง
ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙ พร้อมดอกเบี้ย...

คดีนี้ เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดจากการที่กลุ่มผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานราชการในตำแหน่งต่างๆ ประจำ ศูนย์วิจัยยาง สถาบันวิจัยยาง ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของกรมวิชาการได้สมัครใจโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย โดยกลุ่มของผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากลุ่มผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนการออกจากราชการโดยไม่มีคามผิดตามประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง สิทธิประโยชน์ของพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๖ (๕)^๑ แต่กรมวิชาการเกษตรเห็นว่าการโอนพนักงานของสถาบันวิจัยยาง เป็นการถ่ายโอนภารกิจตามกฎหมาย โดยพนักงานราชการต้องแจ้งความจำเป็นหนังสือต่ออธิบดีกรมวิชาการเกษตรเพื่อไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย จึงเป็นความสมัครใจของพนักงานราชการ มิใช่เป็นการบอกเลิกสัญญาจ้าง จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับค่าตอบแทนการออกจากราชการโดยไม่มีคามผิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๐^๒ และมีข้อสังเกต ดังต่อไปนี้

ข้อสังเกต ๑ ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นพนักงานราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และเมื่อพิจารณามาตรา ๗๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙ แล้ว เห็นว่าไม่รวมถึงพนักงานราชการตามกรณีของผู้ฟ้องคดีด้วย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการออกจากงานโดยไม่มีคามผิด ซึ่งการที่กรมวิชาการเกษตรยกเหตุดังกล่าวขึ้นกล่าวอ้าง เป็นเพราะตามมาตรา ๗๐ มาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ บัญญัติคำว่า “พนักงาน” ไว้ในบทกฎหมายดังกล่าว โดยไม่ได้ระบุชัดเจนว่า คำว่า “พนักงาน” มีความหมายรวมถึงพนักงานประเภทใดบ้าง จึงอาจทำให้ทั้งผู้ฟ้องคดี และกรมวิชาการเกษตรเกิดความสับสน จึงจะต้องตีความถึงบทกฎหมายดังกล่าว และเมื่อต้องมีการตีความ ต่างฝ่ายต่างจะต้องตีความในทางที่จะเป็นการให้ฝ่ายตนได้ประโยชน์ จึงเกิดการตีความที่ไม่ตรงกันและเกิดเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าวขึ้น และเมื่อคดีมาสู่ศาล ศาลซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายก็ต้องตีความว่า พนักงานตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมีความหมายครอบคลุมมากเพียงใด ซึ่งกรณีนี้ศาลได้มีคำวินิจฉัยว่า มาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติว่าพนักงานของกรมวิชาการเกษตรซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการที่โอนไปตามมาตรา ๗๐ มีสิทธิแจ้งความจำเป็นหนังสือต่ออธิบดีเจ้าสังกัดเพื่อโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทยได้ โดยไม่ได้มีข้อจำกัดว่าพนักงานผู้นั้นจะต้องมีสถานภาพเป็นพนักงานราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานของกรมวิชาการเกษตรจึงอยู่ในขอบเขตคำจำกัดความของคำว่า “พนักงาน” ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับบำเหน็จเป็นค่าตอบแทนการออกจากงานโดยไม่มีคามผิดตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

^๑ ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง สิทธิประโยชน์ของพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๖ ให้พนักงานราชการได้รับสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ดังนี้...

(๕) ค่าตอบแทนการออกจากราชการโดยไม่มีคามผิด

ในกรณีที่ส่วนราชการบอกเลิกสัญญาจ้างกับพนักงานราชการผู้ใด ก่อนครบกำหนดเวลาจ้าง โดยมีสาเหตุของพนักงานราชการดังกล่าว ให้พนักงานราชการผู้นั้นได้รับค่าตอบแทนการออกจากราชการโดยไม่มีคามผิด...

^๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๓๐ ส่วนราชการอาจบอกเลิกสัญญาจ้างกับพนักงานราชการผู้ใดก่อนครบกำหนดตามสัญญาจ้างได้ โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า และไม่เป็นที่พนักงานราชการจะเรียกร้องค่าตอบแทนการเลิกสัญญาจ้างได้ เว้นแต่ส่วนราชการจะกำหนดไว้ในกรณีใดได้รับค่าตอบแทนการออกจากงานโดยไม่มีคามผิดไว้”

ข้อสังเกต ๒ กรณีวินิจฉัยประเด็นว่าการที่ผู้ฟ้องคดีโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย มิใช่เป็นการบอกเลิกสัญญาจ้าง แต่เป็นเพราะความสมัครใจของพนักงานราชการเอง โดยศาลปกครองวินิจฉัยว่า แม้การที่ผู้ฟ้องคดีขอโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย จะเป็นเหตุมาจากความสมัครใจหรือไม่สมัครใจก็ตาม แต่เมื่อพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย มาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ บัญญัติถึงผลของการที่มีการโอนย้ายพนักงานไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทยไว้ ก็จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งถือเป็นการตีความกฎหมายตามตัวอักษร ทั้งนี้เนื่องมาจากการตีความที่เกี่ยวข้องไม่ได้บัญญัติชัดเจน ทำให้ต้องนำการตีความกฎหมายมาใช้ในการตีความ ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไปในแนวทางเดียวกัน โดยเห็นว่า บุคลากรของกรมวิชาการเกษตรที่มีสิทธิสมัครใจโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ซึ่งย่อมหมายถึงข้าราชการทุกประเภท พนักงานทุกประเภท และลูกจ้างทุกประเภท ในสังกัดกรมวิชาการเกษตร ดังนั้นเมื่อผู้ฟ้องคดีมีสถานะเป็นพนักงานของกรมวิชาการเกษตร การให้ผู้ฟ้องคดีโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย จึงถือเป็นการให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานออกจากงานเพราะทางราชการเลิกจ้างโดยไม่มีคามผิด และมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างเป็นบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้างตามบทบัญญัติมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘

จะเห็นได้ว่า ศาลปกครองสูงสุดใช้การตีความของคำว่า “พนักงาน” ตามที่บัญญัติในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ว่าหมายรวมถึง พนักงานทุกประเภท ซึ่งหมายความรวมถึงพนักงานราชการด้วย เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานราชการของกรมวิชาการเกษตร มีหนังสือแสดงความจำนงที่จะขอโอนย้ายไปปฏิบัติงานที่การยางแห่งประเทศไทย ตามที่กรมวิชาการเกษตร มีหนังสือสอบถาม การโอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย จึงถือเป็นการให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานออกจากงานเพราะทางราชการเลิกจ้างโดยไม่มีคามผิด และมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างเป็นบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการนี้ศาลได้ใช้วิธีการตีความตามตัวอักษรโดยมีลักษณะขยายความค่านิยมของคำว่า “พนักงาน” ให้หมายความรวมถึงพนักงานราชการ เมื่อมาตรา ๗๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติว่าการโอนพนักงานและลูกจ้างตามมาตรา ๗๑ ให้ถือว่าเป็นการออกจากงานเพราะทางราชการยุบตำแหน่งหรือเลิกจ้างโดยไม่มีคามผิด และเมื่อบทกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้พนักงานราชการที่โอนไปปฏิบัติงานกับการยางแห่งประเทศไทย ให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙ แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นพนักงานราชการก็ตาม ก็มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าว โดยมีพิกัดต้องพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นลูกจ้างประจำตามที่ระเบียบดังกล่าวกำหนดตามที่กรมวิชาการเกษตรกล่าวอ้างหรือไม่เพราะกฎหมายได้บัญญัติรองรับไว้อย่างชัดเจนแล้ว

ข้อเสนอแนะส่วนราชการ

เมื่อพิจารณาผลของคำพิพากษาศาลปกครองในกลุ่มนี้เห็นว่า ศาลต้องใช้วิธีการตีความมาปรับใช้กับกรณีเหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าวข้างมาความชัดเจนในข้อกฎหมาย เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗๐ มาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ จะเห็นว่า คำว่าพนักงาน

ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว ความหมายรวมถึงพนักงาน ของการยางแห่งประเทศไทย ตามมาตรา ๔ เท่านั้น แต่เหตุที่พิพาทเป็นกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นกับพนักงานราชการของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งมีใช้กรณีที่เกิดขึ้นกับพนักงานของการยางแห่งประเทศไทย จึงเกิดความไม่ชัดเจนขึ้นว่ากรณีพิพาทที่เกิดขึ้น มีความหมายรวมถึง พนักงานราชการ หรือไม่ ศาลปกครองสูงสุดจึงได้วางแนวทางการตีความคำนิยามของ คำว่า “พนักงาน” ให้มีความหมายรวมถึงพนักงานราชการ เมื่อมาตรา ๗๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการยาง แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติว่า การโอนพนักงานและลูกจ้างตามมาตรา ๗๑ ให้ถือว่าเป็นการ ออกจากงานเพราะทางราชการยุบตำแหน่งหรือเลิกจ้างโดยไม่มี ความผิดเป็นบรรทัดฐานการตีความกฎหมาย ในส่วนนี้ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหากมีปัญหาเกี่ยวกับการตีความ คำนิยามของคำว่า “พนักงาน” แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็สามารถนำบรรทัดฐานของคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดตามแนวทางดังกล่าวไปถือปฏิบัติต่อไป

๒. บทวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการเรียกคืนเงินที่รับไปโดยไม่มีสิทธิ หรือเกินสิทธิ

ในแต่ละปี ศาลปกครองจะมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการเรียกเงินจากเจ้าหน้าที่ที่รับไปโดยไม่มีสิทธิหรือ เกินสิทธิเป็นจำนวนมาก ซึ่งคดีประเภทนี้เป็นลักษณะที่เกี่ยวกับบุคคลผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทต่างๆ ย่อมจะมีสิทธิรับเงินค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง หรือสิทธิประโยชน์และสวัสดิการต่างๆ ของส่วนราชการ เช่น เงินรางวัลประจำปี เงินประโยชน์ ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเช่าบ้าน อย่างไรก็ตาม อาจเกิดกรณีอนุญาติให้ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทต่างๆ มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์และ สวัสดิการของทางราชการแล้วส่วนหนึ่ง แต่ต่อมามีการตรวจพบว่าข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าวหรือมีสิทธิได้รับเงินดังกล่าวแต่รับไปเกินสิทธิตามกฎหมาย ทำให้ผู้บังคับบัญชาต้องเรียกให้ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นคืนเงินดังกล่าว ซึ่งจากการศึกษาคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่ได้มีการวินิจฉัยประเด็นพิพาทเกี่ยวกับการเรียกคืน เงินที่รับไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ พบว่าผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการโดยการมีหนังสือทวงถามให้ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นคืนเงินที่รับไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิดังกล่าวทันที โดยเหตุแห่งการเรียกคืนเงินดังกล่าว เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ ซึ่งสามารถจำแนกเหตุแห่งการฟ้องคดีเกี่ยวกับการเรียกคืนเงินที่รับไปโดยไม่มีสิทธิ หรือเกินสิทธิดังกล่าวได้ เช่น คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ.๑๘๙/๒๕๖๑ กรณีการเรียกเงินคืนเนื่องมาจากการแก้ไขคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐ แก้ไขคำสั่ง เลื่อนเงินเดือนของพันตำรวจเอก น. วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐ จึงเป็นวันที่มีผลให้การเบิกจ่ายเงินเดือนให้แก่ พันตำรวจเอก น. เกินสิทธิ วันดังกล่าวจึงเป็นวันที่ตำรวจภูธรภาค ๙ รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตำรวจ ภูธรภาค ๙ จึงต้องยื่นฟ้องคดีนี้ภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น การที่ตำรวจภูธรภาค ๙ นำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ จึงเป็นการฟ้องคดี เมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อตำรวจภูธรภาค ๙ ออกคำสั่งอนุมัติให้

เบิกจ่ายเงินเดือนแก่พนักงานตำรวจเอก น. โดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิที่มีตามกฎหมาย ย่อมเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งตำรวจภูธรภาค ๙ ในฐานะหน่วยงานทางปกครองอาจเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ แต่กรณีนี้ ตำรวจภูธรภาค ๙ กลับมีหนังสือเรียกให้พนักงานตำรวจเอก น. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐคืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิทันที ซึ่งเป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้พนักงานตำรวจเอก น. มีหน้าที่ต้องคืนเงินนั้น การเรียกให้คืนเงินดังกล่าว จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหน้าที่ตามปกติทั่วไป และเงินที่พนักงานตำรวจเอก น. ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิจึงมีลักษณะเป็นเพียงลามิควรได้ที่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอาจเรียกคืนได้เท่านั้น

ข้อเสนอแนะต่อส่วนราชการ

ในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองได้มีคำสั่งอนุมัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเบิกเงินเดือน สวัสดิการ หรือสิทธิประโยชน์ต่างๆ ไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิตามกฎหมาย ย่อมเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยหากหน่วยงานทางปกครองประสงค์จะเรียกเงินที่รับไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธินั้นคืน หน่วยงานทางปกครองจะต้องพิจารณาว่ามีกฎหมายฉบับใดบัญญัติถึงวิธีการหรือให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครองในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งไว้หรือไม่ อย่างไร โดยเมื่อพิจารณาข้อพิพาทตามกรณีนี้แล้ว ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าเป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้ชัดเจนให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคืนเงินที่ได้รับจากทางราชการไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิทันที แต่เป็นกรณีที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีลักษณะเป็นกฎหมายกลางที่ใช้อยู่บังคับกับการดำเนินการเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ การปฏิบัติตามบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๔๙ ถึงมาตรา ๕๓) เมื่อหน่วยงานทางปกครองตรวจสอบพบเหตุอันไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวแล้ว หน่วยงานทางปกครองอาจดำเนินการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมที่ตนได้อนุมัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเบิกเงินเดือนโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิดังกล่าวไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วจึงมีคำสั่งเรียกเงินคืนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต่อไป ดังนั้น สำหรับคดีนี้ หน่วยงานทางปกครองได้ใช้การมีหนังสือเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิทันที โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า หน่วยงานทางปกครองได้เพิกถอนคำสั่งเดิมของตนแต่อย่างใด จึงกลายเป็นการดำเนินการที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้ให้อำนาจไว้ การเรียกให้คืนเงินดังกล่าวจึงเป็นเพียงการใช้สิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหน้าที่ตามปกติทั่วไปเท่านั้น ไม่มีลักษณะเป็นการออกคำสั่งทางปกครอง ซึ่งส่งผลให้ศาลปกครองไม่อาจเข้าไปตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของหนังสือที่เรียกคืนเงินดังกล่าวได้ ทำให้เกิดช่องว่างในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของฝ่ายปกครองได้ ซึ่งหากสามารถจัดการบูรณาการร่วมกันโดยมีการประมวลผลปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้ของส่วนราชการ และมีกฎหมายที่วางหลักปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการออกคำสั่งทางปกครองชัดเจนมากขึ้น ก็จะอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆ เป็นไปในแนวทางเดียวกันและศาลปกครองสามารถเข้าไปตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำนั้นๆ ของฝ่ายปกครองได้ต่อไป

๓. บทวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีประเภทคดีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

ในระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ มีคดีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุเสนอต่อศาลปกครองสูงสุดหลายคดี ในครั้งนี้ ขอเสนอบทวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีพร้อมข้อเสนอแนะต่อส่วนราชการตาม คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๑/๒๕๖๒ กรณีไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุด

เข้าทำสัญญา โดยคดีนี้เป็นกรณีที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคามีความเห็นเสนอว่า ควรให้ห้างหุ้นส่วน จำกัด ป. เป็นผู้รับจ้าง เนื่องจากเห็นว่าราคาที่นาย ส. เสนอ ต่ำกว่าราคากลางถึง ๑๓๔,๐๐๐ บาท อันเป็นราคาที่ต่ำจนคาดหมายได้ว่าไม่อาจดำเนินงานตามสัญญาได้เสร็จสมบูรณ์ โดยมีได้ให้นาย ส. ได้ชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานเสียก่อนแล้วจึงจะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป กรณีจึงเป็นข้ออ้างที่มีได้รับฟังคำชี้แจงจากนาย ส. เสียก่อนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕.๕ วรรคสองของประกาศสอบราคาจ้างเหมาก่อสร้างส้วมอาคาร สพฐ. ๔ (๔ ที่นั่ง) โรงเรียนบ้านหัวหมู ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๖ และเอกสารสอบราคาจ้าง ทั้งยังปรากฏพยานหลักฐานว่า นาย ส. เคยรับเหมาก่อสร้างโครงการในลักษณะเดียวกัน คือ โครงการก่อสร้างอาคาร สพฐ.๔ (ส้วม ๔ ห้อง) กับโรงเรียนบ้านไถ่ วังเงินจ้าง ๒๓๙,๙๐๐ บาท ต่ำกว่าวงเงินที่นาย ส. เสนอราคาครั้งที่พิพาทนี้ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท แสดงว่า นาย ส. ได้มีการปรับราคาตามความเหมาะสมของภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจตามช่วงเวลาการทำงานที่ผ่านมา ๓ ปี แล้ว นอกจากนั้น นาย ส. ยังได้แสดงหลักฐานการทำสัญญาจ้างโครงการลักษณะเดียวกันกับโรงเรียนบ้านหนองไผ่ วงเงินจ้าง ๒๔๓,๐๐๐ บาท ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสามารถและประสบการณ์ของนาย ส. กรณีจึงไม่อาจพิสูจน์ได้ว่า นาย ส. ไม่อยู่ในสภาพที่ไม่อาจจะดำเนินงานตามประกาศสอบราคาจ้างให้เสร็จสมบูรณ์ได้ การที่โรงเรียนบ้านหัวหมูมีประกาศไม่รับราคาที่นาย ส. เสนอซึ่งเป็นราคาที่เสนอต่ำสุด นั้น จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นกรกระทำละเมิดต่อนาย ส. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อโรงเรียนบ้านหัวหมูเป็นเจ้าของหน้าที่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องรับผิดชอบต่อนาย ส. ในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ **ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า** การที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาให้เหตุผลว่า เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่กำหนดไว้เป็นเงิน ๓๕๒,๐๐๐ บาท ราคาที่นาย ส. เสนอต่ำกว่างบประมาณถึง ๑๐๓,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นราคาที่ต่ำจนคาดหมายได้ว่าไม่อาจดำเนินงานตามสัญญาได้เสร็จสมบูรณ์ นั้นเป็นเพียงความเชื่อหรือความคาดหมายของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาเท่านั้น การที่มีได้ให้โอกาสนาย ส. ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดชี้แจงและแสดงหลักฐานเสียก่อนว่าสามารถดำเนินงานตามเอกสารสอบราคาจ้างให้สำเร็จหรือไม่ ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกผู้ชนะการสอบราคา จึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๔๒ (๓) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดไว้ว่า คณะกรรมการเปิดซองสอบราคามีหน้าที่ดังนี้... (๓) พิจารณาคัดเลือกพัสดุหรืองานจ้างของผู้เสนอราคาที่ถูกต้องตาม (๒) ที่มีคุณภาพและคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ และเสนอให้ซื้อหรือจ้างจากรายที่คัดเลือกไว้แล้ว ซึ่งเสนอราคาต่ำสุด... และตามหลักเกณฑ์และสิทธิในการพิจารณาราคาที่กำหนดในข้อ ๕.๕ วรรคสอง ของเอกสารสอบราคาจ้างตามประกาศลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๖ เรื่องสอบราคาจ้างเหมาก่อสร้างส้วมอาคาร สพฐ.๔ (๔ ที่นั่ง) โรงเรียนบ้านหัวหมู ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้เสนอราคาต่ำสุดเสนอราคาต่ำจนคาดหมายได้ว่าไม่อาจดำเนินงานตามสัญญาได้ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาหรือกรม จะให้ผู้เสนอราคานั้นชี้แจงและแสดงหลักฐานที่ทำให้เชื่อได้ว่าผู้เสนอราคาสามารถดำเนินงานตามที่สอบราคาให้เสร็จสมบูรณ์หากคำชี้แจงไม่เป็นที่รับฟังได้ กรมมีสิทธิที่จะไม่รับราคาของผู้เสนอราคานั้น การดำเนินการเปิดซองสอบราคาดังกล่าวจึงไม่ได้เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ตามข้อ ๑๕ ทวิ ของระเบียบ

สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕^๓ อันเป็นขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญ เป็นเหตุให้นาย ส. ได้รับความเสียหายจากการขาดโอกาสได้รับเลือกให้เป็นผู้ชนะการสอบราคา จึงเห็นว่าโรงเรียนบ้านหัวหมุ กระทำละเมิดต่อนาย ส. มาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^๔ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นส่วนราชการต้นสังกัดของโรงเรียนบ้านหัวหมุและเป็นหน่วยงานของรัฐจึงต้องรับผิด ต่อนาย ส. ในผลแห่งละเมิดที่โรงเรียนบ้านหัวหมุได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙^๕

คดีนี้ นาย ส. นำคดีมาฟ้องต่อศาลเนื่องจากเห็นว่า นาย ส. เป็นผู้มีความสมควรครบถ้วนและได้เสนอ ราคาต่ำสุด แต่ไม่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ชนะในการเสนอราคา ทำให้เสียโอกาสที่จะได้เข้าทำสัญญาจ้าง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนบ้านหัวหมุ อ้างว่านาย ส. เสนอราคา ต่ำเกินไปจนไม่น่าเชื่อว่าจะก่อสร้างได้สำเร็จ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ผู้มีความสมควรครบถ้วนที่เสนอราคาสูงกว่า เป็นผู้ชนะการสอบราคาซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาประเด็นนี้จากข้อกฎหมาย ข้อ ๔๒ (๓) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการเปิดซอง สอบราคา ประกอบกับเอกสารสอบราคา ตามประกาศสอบราคาพิพาทที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณา และแนวทางปฏิบัติกรณีที่ผู้เสนอราคาต่ำสุด เสนอราคาต่ำจนคาดหมายได้ว่าไม่อาจดำเนินงานตามสัญญาได้ ซึ่งหากหน่วยงานทางปกครองได้ศึกษาและพิจารณาข้อกฎหมายและหลักเกณฑ์จากเอกสารสอบราคาดังกล่าว ก็ย่อมเห็นได้ว่า เอกสารสอบราคาดังกล่าวได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในกรณีนี้ไว้อย่างชัดเจน **ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากการที่หน่วยงานทางปกครองไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในเอกสารสอบราคา ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวกำหนดให้ผู้เสนอราคามีโอกาสชี้แจงและแสดงหลักฐานที่ทำให้เชื่อได้ว่าสามารถดำเนินงานตามที่สอบราคาให้เสร็จสมบูรณ์ได้ อันถือเป็นขั้นตอนที่เป็น สาระสำคัญของการจัดซื้อจัดจ้าง** คดีนี้จึงมีข้อสังเกตที่ขอเสนอเพื่อการพิจารณาไว้ ดังนี้

ข้อสังเกต ๑ คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาข้อกฎหมาย ข้อ ๔๒ (๓) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา และพิจารณา ข้อกำหนดในเอกสารสอบราคา ตามประกาศสอบราคาครั้งพิพาทประกอบด้วย ซึ่งหากพิจารณาข้อ ๕.๕ วรรคสอง ของเอกสารสอบราคาที่เราศาลนำมาพิจารณาจะเห็นได้ว่า เป็นการกำหนดไว้ในกรณีที่ผู้เสนอราคาต่ำสุด เสนอราคาต่ำจนคาดหมายได้ว่าไม่อาจดำเนินงานตามสัญญาได้ อันเป็นข้ออ้างของโรงเรียนบ้านหัวหมุ

^๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง กำหนดว่าการจัดหาพัสดุตามระเบียบนี้ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของการจัดหาต้องดำเนินการ โดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของ ผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองาน เว้นแต่กรณี ที่มีลักษณะเฉพาะอันเป็นข้อยกเว้นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ วรรคสอง กำหนดว่า ในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต้องมีการบันทึกหลักฐานในการดำเนินการ พร้อมทั้งต้องระบุเหตุผล ในการพิจารณาสั่งการในขั้นตอนที่สำคัญไว้เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการ

^๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๒๐ บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหม ทดแทนเพื่อการนั้น

^๕ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำ ในการปฏิบัติหน้าที่

ที่ปฏิเสธไม่รับราคาของนาย ส. ผู้เสนอราคาต่ำสุด ดังนั้น จึงต้องพิจารณาว่า คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาของโรงเรียนบ้านหัวหมูได้ดำเนินการตามที่หลักเกณฑ์ข้อ ๕.๕ วรรคสอง ดังกล่าว กำหนดไว้หรือไม่ โดยที่ข้อ ๕.๕ วรรคสอง ดังกล่าว กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้เสนอราคาต่ำสุด เสนอราคาต่ำจนคาดหมายได้ว่าไม่อาจดำเนินงานตามสัญญาได้ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาหรือกรมจะให้ผู้เสนอราคานั้นชี้แจงและแสดงหลักฐานที่ทำให้เชื่อได้ว่าผู้เสนอราคาสามารถดำเนินงานตามที่สอบราคาให้เสร็จสมบูรณ์ หากคำชี้แจงไม่เป็นที่รับฟังได้ กรมมีสิทธิที่จะไม่รับราคาของผู้เสนอการารายนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่า คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาของโรงเรียนบ้านหัวหมูได้ดำเนินการตามที่หลักเกณฑ์ดังกล่าวกำหนดไว้ ก่อนที่จะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้ นาย ส. มีหนังสือรับรองผลงานแสดงให้เห็นถึงความสามารถและประสบการณ์ที่ได้ประกอบกิจการด้านนี้โดยตรงจากการรับจ้างทำงานให้แก่ส่วนราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ แห่ง กรณีจึงเป็นการไม่ได้เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ตามข้อ ๑๕ ทวิ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นเหตุให้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยให้หน่วยงานทางปกครองต้องรับผิด

ข้อสังเกต ๒ การเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ตามข้อ ๑๕ ทวิ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ถือเป็นขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่วนราชการทุกภาคส่วนมีความจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจ ถือเป็นปฏิบัติแนวทางดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะส่วนราชการ

หน่วยงานทางปกครองควรศึกษาข้อกฎหมาย หลักเกณฑ์ รวมถึงแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันในทางปฏิบัติ รวมทั้งการจัดทำคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่พัสดุ เพราะแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างล้วนมีข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติกำหนดไว้เสมอ นอกจากนี้ ควรพิจารณาแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับการพัสดุประกอบด้วยหรือมีกระบวนการที่สามารถบูรณาการเพื่อจัดฝึกอบรมข้อกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญโดยตรง

๔. บทวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีเกี่ยวกับการบอกเลิกสัญญาจ้าง

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ศาลปกครองปกครองสูงสุดได้วางหลักเกี่ยวกับการไม่ต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่น่าสนใจ เช่น คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๙๓/๒๕๖๑ คดีนี้ นาย ข. เป็นพนักงานจ้างทั่วไป ตำแหน่งคนงานประจำรถขยะ สังกัดส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู ตั้งแต่วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยมีกำหนดระยะเวลาการจ้างคราวละ ๑ ปี ซึ่ง นาย ข. ก็ได้รับการต่อสัญญาจ้างมาโดยตลอด โดยสัญญาจ้างลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูได้จ้างนาย ข. มีกำหนด ๑ ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ และสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ กำหนดค่าจ้างและค่าครองชีพชั่วคราวรวมเป็นเงินเดือนละ ๙,๐๐๐ บาท ระหว่างปฏิบัติงานตามสัญญาได้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานจ้างรวม ๒ ครั้ง ซึ่ง นาย ข. ได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีทั้งสองครั้ง แต่เมื่อครบกำหนดสัญญาจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ แจ้งนาย ข. ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูไม่ขอต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างนาย ข. เนื่องจากสัญญาจ้างได้สิ้นสุดแล้ว นาย ข. จึงได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งเลิกจ้างต่อองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู หลังจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูได้มีหนังสือ แจ้งนาย ข. ว่าหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ มิใช่คำสั่งเลิกจ้างแต่เป็นการ

แจ้งสิ้นสุดสัญญาจ้าง นาย ข. เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูไม่ปฏิบัติตามหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙.๓/ว ๓๓๓๒๙ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แนวทางการเยียวยาพนักงานจ้างกรณีปรับลดค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาจ้างพนักงานจ้างหากได้มีการจ้างบุคคลนั้นเกินกว่า ๓ ปี ขึ้นไป กรณีค่าใช้จ่ายเงินเดือน ประโยชน์ตอบแทนอื่น และเงินค่าจ้างของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและถูกจ้างยังไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อสั่งการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามบันทึกวิทฤษฎีสื่อสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๐๐๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ กรณีการต่อสัญญาจ้างต้องนำผลการประเมินระดับดีมาพิจารณาเงื่อนไขที่กำหนดไว้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูชดใช้ค่าเสียหายจากเงินเดือนที่นาย ข. ได้รับในอัตราเงินเดือน เดือนละ ๙,๐๐๐ บาท รวม ๑๒ เดือน เป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๘,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับถัดจากวันที่ฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูให้การปฏิเสธว่าสัญญาจ้างยกเลิกเมื่อสิ้นสุดตามสัญญา ประกอบกับเป็นนโยบายของคณะผู้บริหารที่จะกระจายรายได้ให้กับชุมชนในทุกหมู่บ้านในการเข้ามาทำงานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อันเป็นการกระจายรายได้ให้กับบุคคลในท้องถิ่น ส่วนการที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูได้ประเมินผลการปฏิบัติงานนาย ข. ให้อยู่ในระดับดีนั้น เพื่อให้ นาย ข. ได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปี (โบนัส) ไม่ใช่การประเมินเพื่อต่อสัญญาจ้าง ในปัจจุบันตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ จนถึงเดือนเมษายน ๒๕๕๘ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูยังไม่ได้ประกาศสอบคัดเลือกเพื่อเลือกสรรพนักงานจ้างทั่วไปทั้งสองตำแหน่งแทนตำแหน่งเดิมที่ว่างลงแต่อย่างใด แต่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูใช้วิธีจ้างเหมาบริการบุคคลทั่วไปโดยจ้างเหมาบริการเป็นรายเดือนแทน ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นว่า เมื่อพิจารณาถึงการสั่งการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามหนังสือวิทฤษฎีสื่อสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๐๐๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้พนักงานจ้างที่มีผลการประเมินผลการปฏิบัติงานเฉลี่ยย้อนหลัง ๒ ปี ไม่ต่ำกว่าระดับดีตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการประเมินผลการปฏิบัติงานในหมวด ๖ ของหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับพนักงานจ้าง ยกเว้นการต่อสัญญาจ้างในปีแรกที่มีการจ้างให้พิจารณาการประเมินผลการปฏิบัติงานเฉลี่ยย้อนหลัง ๑ ปี ไม่ต่ำกว่าระดับดี จะต้องต่อสัญญาจ้างให้แก่พนักงานจ้างผู้นั้น หากลักษณะงานที่พนักงานจ้างผู้นั้นปฏิบัติอยู่ยังมีความจำเป็นและเป็นภารกิจที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องปฏิบัติงานอยู่ แล้วเห็นว่า หนังสือดังกล่าว แม้ไม่อาจถือเป็นกฎหมายหรือข้อบังคับหรือเป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดในสัญญาก็ตาม แต่เป็นแนวทางที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบโดยทั่วไป และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการต่อสัญญาจ้างของผู้มีอำนาจเพื่อเป็นหลักประกันการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้บิดเบือนการใช้อำนาจเพื่อมุ่งประสงค์ความต้องการส่วนตัว โดยมีได้คำนึงถึงประโยชน์และประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ฉะนั้น การสั่งการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามหนังสือวิทฤษฎีสื่อสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๐๐๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ จึงเป็นเพียงข้อเสนอแนะหรือเป็นเพียงคำแนะนำที่ใช้เป็นแนวทางประกอบในการใช้ดุลพินิจในกรณีนี้เท่านั้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถใช้ดุลพินิจที่กฎหมายให้แก่ตนกระทำการแตกต่างไปจากข้อกำหนดในหนังสือวิทฤษฎีสื่อสารในราชการกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงอื่นๆ ประกอบด้วย จึงอาจสรุปได้ว่า การต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างทั่วไปไม่ได้มีลักษณะบังคับหรือผูกพันให้นายก

องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องต่อสัญญาจ้างในทุกกรณี แต่เป็นดุลพินิจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมีใช้ดุลพินิจโดยอิสระ กล่าวคือ ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่ทางราชการกำหนด ซึ่งในกรณีการพิจารณาต่อสัญญาจ้างพนักงานขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางการพิจารณา ประกอบการใช้ดุลพินิจตามหนังสือวิทยุสื่อสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๐๐๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘ ดังนั้น การที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูอ้างว่า “ผู้บริหารท้องถิ่นมีนโยบายไม่ต่อสัญญาจ้างให้กับนาย ข. ซึ่งถือเป็นการผูกขาดพนักงานบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นสำคัญหรือกรณีพิเศษ แต่มีนโยบายที่จะกระจายรายได้ให้กับบุคคลในท้องถิ่นเป็นการหมุนเวียนรายได้ให้กับชุมชนให้ครบทุกหมู่บ้าน ไม่ผูกขาดอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นสำคัญ” อันแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการบริหารราชการกลับใช้ดุลพินิจโดยอิสระพิจารณาไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ทางราชการกำหนดไว้เป็นกรอบในการใช้ดุลพินิจในการต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างทั่วไป อันเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และทำให้เกิดความเสียหายแก่นาย ข. ซึ่งเป็นพนักงานจ้างทั่วไปที่มีระยะเวลาการจ้างติดต่อกันเกินกว่า ๓ ปี ขึ้นไป และนาย ข. ได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานจากคณะกรรมการกลั่นกรองประเมินผลการปฏิบัติงานและผ่านการพิจารณาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู ผลการปฏิบัติงานเฉลี่ยย้อนหลัง ๒ ปี ที่ผ่านมาอยู่ในระดับดี ประกอบกับข้อเท็จจริงรับฟังได้โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูไม่ได้แย้งว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูมีค่าใช้จ่ายเงินเดือน ผลประโยชน์ตอบแทนอื่นและเงินค่าจ้างของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้างยังไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี อันทำให้นาย ข. อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการต่อสัญญาจ้างตามหนังสือวิทยุสื่อสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๐๐๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘ และหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙.๓/ว ๓๓๒๙ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๗ เรื่อง แนวทางการเยียวยาพนักงานจ้างกรณีปรับลดค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

คดีนี้ ข้อพิพาทสืบเนื่องมาจากการที่หน่วยงานทางปกครองไม่ต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างทั่วไป ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจในการต่อสัญญาโดยไม่พิจารณาถึงหนังสือวิทยุสื่อสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๐๐๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘ และหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙.๓/ว ๓๓๒๙ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ทางราชการกำหนดไว้สำหรับการต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างทั่วไป อันเป็นกรอบในการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจต่อสัญญาพนักงานจ้างทั่วไป ดังนั้นการใช้ดุลพินิจตัดสินใจไม่ต่อสัญญานาย ข. โดยไม่คำนึงถึงกรอบการใช้ดุลพินิจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ทางราชการกำหนดไว้จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีนี้จึงกล่าวได้ว่าการตัดสินใจของหน่วยงานทางปกครองเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีในกรณีพิพาทนี้ ซึ่งกรณีนี้มีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

ข้อสังเกต ๑ เสรีภาพในการทำสัญญาในสัญญาทางปกครอง สัญญาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายมีเจตนาที่จะก่อสิทธิและหน้าที่ระหว่างคู่สัญญาโดยกระทำผ่านคำเสนอสนองที่ต้องตรงกัน อันทำให้เกิดสัญญาขึ้น ซึ่งบุคคลมีอิสระที่จะเข้าทำสัญญาหรือไม่ก็ได้ โดยข้อสัญญาต่างๆ คู่สัญญาย่อมสามารถกำหนดได้โดยอิสระเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญา อย่างไรก็ตามสำหรับสัญญาทางปกครองที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งเป็นรัฐหรือบุคคลที่กระทำการแทนรัฐ และมีวัตถุประสงค์ของการเข้าทำสัญญาเพื่อประโยชน์สาธารณะ ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดการใช้อำนาจโดยมุ่งประสงค์ต่อความต้องการ

ส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำสัญญาโดยมิได้คำนึงถึงประโยชน์และประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะ จึงต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกคู่สัญญาและการบริหารสัญญาไว้ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ทางราชการกำหนด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าหลักเสรีภาพในการทำสัญญาอาจนำมาใช้กับสัญญาทางปกครองได้บางส่วนตามกรอบหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ต่างจากการทำสัญญาทางแพ่งที่สามารถดำเนินการได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

ข้อสังเกต ๒ ศาลปกครองได้ให้ความหมายของหนังสือวิญญูสื่อสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๙.๒/ว ๐๐๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๔ ว่าแม้ไม่อาจถือหนังสือดังกล่าวเป็นกฎหมายหรือข้อบังคับหรือเป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดในสัญญาก็ตาม แต่เป็นแนวทางที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบโดยทั่วไป และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการต่อสัญญาจ้างของผู้มีอำนาจเพื่อเป็นหลักประกันการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้บิดเบือนการใช้อำนาจเพื่อมุ่งประสงค์ความต้องการส่วนตัว โดยมีได้คำนึงถึงประโยชน์และประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉะนั้นการสั่งการดังกล่าวจึงเป็นเพียงข้อเสนอนะหรือเป็นเพียงคำแนะนำที่ใช้เป็นแนวทางประกอบในการใช้ดุลพินิจในกรณีนี้เท่านั้น แต่องค์กรบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูได้อ้างในคำให้การว่า “ผู้บริหารท้องถิ่นมีนโยบายไม่ต่อสัญญาจ้างให้กับนาย ข. ซึ่งถือเป็นการผูกขาดพนักงานบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นสำคัญหรือกรณีพิเศษ แต่มีนโยบายที่จะกระจายรายได้ให้กับบุคคลในท้องถิ่นเป็นการหมุนเวียนรายได้ให้กับชุมชนให้ครบทุกหมู่บ้าน ไม่ผูกขาดอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นสำคัญ” อันแสดงให้เห็นว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการบริหารราชการกลับใช้ดุลพินิจโดยอิสระพิจารณาไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ทางราชการกำหนดไว้เป็นกรอบในการใช้ดุลพินิจในการต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างทั่วไป อันเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะเห็นได้ว่าหนังสือวิญญูสื่อสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๙.๒/ว ๐๐๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๔ แม้ไม่ได้มีสถานะเป็นกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการต่อสัญญาพนักงานจ้างทั่วไปก็ตาม แต่ก็ยังเป็นแนวทางที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบโดยทั่วไป และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการต่อสัญญาจ้างของผู้มีอำนาจเพื่อเป็นหลักประกันการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้บิดเบือนการใช้อำนาจเพื่อมุ่งประสงค์ความต้องการส่วนตัว โดยมีได้คำนึงถึงประโยชน์และประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือก็คือหนังสือดังกล่าวผูกพันในการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาต่อสัญญาพนักงานจ้างทั่วไปที่องค์กรบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูต้องยึดถือปฏิบัติในการพิจารณาต่อสัญญาพนักงานจ้างจ้างทั่วไป ถ้าไม่ใช้ดุลพินิจตามกรอบดังกล่าวย่อมเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

ข้อเสนอแนะส่วนราชการ

การที่หน่วยงานทางปกครองนั้นมีดุลพินิจที่จะต่อหรือไม่ต่อสัญญาพนักงานจ้างทั่วไปแม้จะเป็นดุลพินิจอิสระของหน่วยงานทางปกครองแต่ก็ย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานทางปกครองแต่ละหน่วย ซึ่งเห็นได้ว่า การใช้ดุลพินิจต่างๆ ของหน่วยราชการแม้จะมีความเป็นอิสระ แต่ก็ยังอยู่ภายใต้หลักการความชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจการตรวจสอบของศาลปกครอง ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นอีกในอนาคตจึงเห็นควรให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ในการจัดทำสัญญาจ้างแนวปฏิบัติราชการตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับสัญญาจ้างให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสัญญาจ้างหรือการบริหารสัญญาจ้าง รวมถึงอาจมีการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการจ้างพนักงานขึ้นตามรอบระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำสัญญาจ้างและการบริหารสัญญาจ้างพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นปัจจุบัน

๕. บทวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยในปี ๒๕๖๒ เกี่ยวกับคดีการโต้แย้งคำสั่งให้ออกจากราชการของข้าราชการครูที่สอบบรรจุเนื่องจากทุจริตการสอบมาฟ้องต่อศาลปกครองจำนวนหนึ่ง จึงขอนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงกระบวนการออกคำสั่งตลอดจนการรับฟังผลรายงานและสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง เช่น คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓/๒๕๖๒ กรณีคำสั่งให้ออกจากราชการของผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาข้อเท็จจริงคดีนี้มีอยู่ว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกระทุ่มทรายใช้พยานหลักฐานในการออกคำสั่งให้ ก. ออกจากราชการ ด้วยเหตุผลว่าเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และเป็นผู้กระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการประกอบด้วยข้อเท็จจริงสองส่วน คือ (๑) รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการสอบของผู้เข้าสอบคัดเลือกครูผู้ช่วยของนาย ช. ผู้เชี่ยวชาญจากภาคิวิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และ (๒) รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ซึ่งรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการสอบของผู้เข้าสอบคัดเลือกครูผู้ช่วยของนาย ช. ปรากฏผลการวิเคราะห์ว่ามีผลคะแนนที่มีผู้สอบได้คะแนนรวม ๑๙๙ คะแนน เป็นจำนวนหลายคน และมีคะแนนรวมลดหลั่นกันลงมาเป็น ๑๙๘ คะแนน ๑๙๗ คะแนน ๑๙๖ คะแนน ๑๙๕ คะแนน อีกเป็นจำนวนมาก เมื่อวิเคราะห์ตามหลักสถิติพบว่า เป็นโค้งผิปกติชัดเจนจนถึงผู้ได้คะแนนประมาณ ๑๘๐ คะแนน ที่อยู่นอกโค้งปกติ ประกอบกับมีผู้เข้าสอบที่ได้คะแนนสูงผิดปกติจำนวนประมาณ ๕๐๐ คน ที่ทำข้อสอบฉบับที่ ๑ (รหัส ๑๐๑) ผิดในข้อที่ ๓๔ และเลือกตอบผิดในข้อเดียวกัน (ข้อ ก) เป็นจำนวนมาก ซึ่งข้อสอบดังกล่าวได้ถูกคณะกรรมการจัดพิมพ์ข้อสอบแก้ไขข้อสอบในโรงพิมพ์ ทำให้เฉลยคำตอบที่ถูกลักลอบนำออกไปจากคลังเฉลยคำตอบก่อนการพิมพ์ข้อสอบ ยังเป็นเฉลยคำตอบฉบับเดิม ผู้เข้าสอบที่ร่วมขบวนการทุจริตที่ได้รับเฉลยคำตอบฉบับเดิมไป โดยไม่ทราบว่ามีการแก้ไขข้อสอบจึงยังคงตอบข้อเดิม คือ ข้อ ก ทั้งที่ข้อสอบฉบับจริงต้องตอบข้อ ข อีกทั้ง ในแต่ละวิชาเอกมีผู้สอบได้คะแนนสูงผิดปกติจำนวนกว่า ๒๓ วิชาเอก จากที่เปิดสอบจำนวน ๓๐ วิชาเอก ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่พิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่ามีการลักลอบนำเฉลยคำตอบออกไปจากคลังเฉลยคำตอบ ส่วนรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ปรากฏผลการตรวจสอบว่า มีกระบวนการทุจริตตั้งแต่การวางแผนจัดทำข้อสอบ การจัดผู้เข้าร่วมขบวนการทุจริตไปสมัครสอบในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ เป็นการล่วงหน้า ซึ่งมีการรั่วไหลของเฉลยคำตอบฉบับที่ใช้สอบจริงก่อนการจัดพิมพ์ข้อสอบ โดยมีการนำไปจำหน่ายแก่ผู้ร่วมขบวนการทุจริต มีเอเยนต์จัดหาลูกค้า และจัดส่งไปสมัครสอบตามระบบและเครือข่ายที่วางไว้ อันเป็นเหตุการณ์ที่พิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่าเฉลยคำตอบได้ถูกลักลอบนำออกไปจากคลังเฉลยคำตอบขณะที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ใช้ข้อสอบรั่วที่ประชาชนหรือที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ความผิดที่เกิดการทุจริตจึงต้องอยู่ในความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษจะได้สอบสวนหาตัวผู้กระทำผิดต่อไป คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงจึงเห็นควรรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบและดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กรณีมีมูลสงสัยว่าเป็นผู้ร่วมกระทำผิดวินัย สำหรับประเด็นการทุจริตในการสอบควรระงับไว้ก่อนเพื่อให้มีการประมวลสรุปข้อมูลให้ได้มากเพียงพอและชัดเจนก่อน ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ได้รับไว้เป็นคดีพิเศษในความรับผิดชอบแล้ว จึงเห็นควรสนับสนุนข้อมูลและผลจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แก่กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและ ผู้ร่วมขบวนการทุจริตต่อไป เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว เห็นได้ว่า ข้อเท็จจริงจากรายงานผลการ วิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการสอบของผู้เข้าสอบคัดเลือกครูผู้ช่วยของนาย ช. และรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง ของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นเพียงข้อเท็จจริงที่กระทรวงศึกษาธิการได้ ดำเนินการตรวจสอบในเบื้องต้นเพื่อให้ทราบว่ามีการทุจริตในการสอบครั้งพิพาทจริงหรือไม่ เพื่อที่กระทรวง ศึกษาธิการจะได้ดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการแก้ไขเยียวยาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การสอบครั้งพิพาทต่อไป โดยรายงานผลการตรวจสอบทั้งสองส่วนดังกล่าว มิได้ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้อง หรือชี้ชัดให้เห็นว่า ก. เป็นผู้กระทำทุจริตในการสอบคัดเลือกครั้งพิพาท และโดยให้ออกจากราชการด้วยเหตุผลว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และเป็นผู้กระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการ เป็นคำสั่งทางปกครองที่กระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของ ก. อย่างร้ายแรง เนื่องจากเป็นผลให้ ก. ต้องถูกออกจากราชการโดยพลัน และต้องขาดคุณสมบัติทั่วไปตาม มาตรา ๓๐ (๗) และ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ อันจะทำให้ ก. ไม่อาจสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อีก ดังนั้นการที่ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุมราษฎร์พิจารณาคำสั่งให้ ก. ออกจากราชการด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงชอบที่จะต้องมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงอันเป็นพยานหลักฐานที่จะนำมาใช้ออกคำสั่งเช่นว่านี้ให้มีความถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วนในระดับหนึ่งว่า ก. เป็นผู้กระทำทุจริตในการสอบคัดเลือกครั้งพิพาท เพื่อมิให้เกิดความ ผิดพลาดคลาดเคลื่อนในการออกคำสั่งอันจะเป็นผลร้ายแก่ ก. โดยที่ ก. ไม่สมควรจะได้รับ ด้วยเหตุนี้ การรับฟัง ข้อเท็จจริงเพียงจากรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการสอบของผู้เข้าสอบคัดเลือกครูผู้ช่วยของนาย ช. และรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรือชี้ชัดให้เห็นว่า ก. เป็นผู้กระทำทุจริตในการสอบคัดเลือกครั้งพิพาท แล้วนำมาเป็นพยานหลักฐานในการออกคำสั่งให้ ก. ออกจากราชการด้วยเหตุผลว่า ก. เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรม อันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และเป็นผู้กระทำการทุจริตในการสอบ เข้ารับราชการ จึงเป็นกรณีที่ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุมราษฎร์ใช้ดุลพินิจออกคำสั่งโดยยังมิได้มีการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วน ตามมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งโรงเรียนบ้านกระทุมราษฎร์ให้ ก. ออกจากราชการด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีนี้ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุมราษฎร์ มีคำสั่งโรงเรียนบ้านกระทุมราษฎร์ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ออกจากราชการ ที่สั่งให้ ก. ออกจากราชการเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเป็นการ กระทำละเมิดต่อ ก. หรือไม่ หากเป็นการกระทำละเมิด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้อง รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพียงใด เห็นว่าผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกระทุมราษฎร์ได้ใช้อำนาจ ตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบกับมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีคำสั่งให้ ก. ออกจากราชการ กรณีที่เป็นผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้า รับราชการ จึงเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ก. จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ (๗) และ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงมีประเด็นที่ จะต้องพิจารณาต่อไปว่า การออกคำสั่งดังกล่าว เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า

แม้มาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จะบัญญัติให้ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกระทุ่มราย มีอำนาจออกคำสั่งให้ ก. ออกจากราชการได้โดยพลัน ในกรณีที่ปรากฏว่า ก. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามที่กำหนดในมาตรา ๓๐ (๗) หรือ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ตาม แต่การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกระทุ่มราย จะออกคำสั่งเช่นนั้นได้ จะต้องมีการสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงให้ได้รับความเป็นที่ยุติก่อนว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) หรือเป็นผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการหรือเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐมาก่อนตามมาตรา ๓๐ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจริงหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏแต่เพียงว่าคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีการประชุม โดยได้พิจารณาข้อเท็จจริงโดยอ้างอิงจากพยานหลักฐานที่ปรากฏจากรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการสอบของผู้เข้าสอบคัดเลือกครูผู้ช่วย (ว.๑๒) โดยนาย ช. ผู้เชี่ยวชาญจากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของอนุกรรมการฝ่ายวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการสอบของผู้เข้าสอบคัดเลือกประจำคณะกรรมการประจำศูนย์ให้คำปรึกษาและติดตามผลการคัดเลือกครูผู้ช่วย ซึ่งเมื่อพิจารณารายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการสอบของผู้เข้าสอบคัดเลือกครูผู้ช่วย (ว.๑๒) ของนาย ช. และรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของอนุกรรมการฝ่ายวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการสอบของผู้เข้าสอบคัดเลือกประจำคณะกรรมการประจำศูนย์ให้คำปรึกษาและติดตามผลการคัดเลือกครูผู้ช่วย ประกอบกับผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ ที่สรุปว่า มีการทุจริตในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูตำแหน่งครูผู้ช่วยในครั้งที่ผู้ฟ้องคดีร่วมเข้าสอบอยู่ด้วย โดยอ้างว่าเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลผลการสอบในเชิงสถิติและความน่าจะเป็น แล้วสรุปว่า ผลคะแนนการสอบคัดเลือกมีลักษณะผิดปกติมีผู้สอบได้คะแนนรวม ๑๙๙ คะแนน เป็นจำนวนหลายคน และมีคะแนนรวมลดหลั่นกันลงมาเป็น ๑๙๘ คะแนน ๑๙๗ คะแนน ๑๙๖ คะแนน ๑๙๕ คะแนน อีกเป็นจำนวนมาก เมื่อวิเคราะห์ตามหลักสถิติพบว่า เป็นโค้งผิดปกติชัดเจนจนถึงผู้ได้คะแนนประมาณ ๑๘๐ คะแนน ที่อยู่นอกโค้งปกติ ประกอบกับมีผู้เข้าสอบที่ได้คะแนนสูงผิดปกติจำนวนประมาณ ๕๐๐ คน ที่ทำข้อสอบฉบับที่ ๑ (รหัส ๑๐๑) ผิดในข้อที่ ๓๔ และเลือกตอบผิดในข้อเดียวกัน (ข้อ ก) เป็นจำนวนมาก ซึ่งข้อสอบดังกล่าวได้ถูกคณะกรรมการจัดพิมพ์ข้อสอบแก้ไขข้อสอบในโรงพิมพ์ ทำให้เฉลยคำตอบที่ถูกกลลอบนำออกไปจากคลังเฉลยคำตอบก่อนการพิมพ์ข้อสอบ ยังเป็นเฉลยคำตอบฉบับเดิม ผู้เข้าสอบที่ร่วมขบวนการทุจริตที่ได้รับเฉลยคำตอบฉบับเดิมไป โดยไม่ทราบว่ามี การแก้ไขข้อสอบจึงยังคงตอบข้อเดิมคือ ข้อ ก ทั้งที่ข้อสอบฉบับจริงต้องตอบข้อ ข อีกทั้งในแต่ละวิชาเอกมีผู้สอบได้คะแนนสูงผิดปกติจำนวนกว่า ๒๓ วิชาเอก จากที่เปิดสอบจำนวน ๓๐ วิชาเอก จึงน่าเชื่อตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวว่า มีการกระทำทุจริตในการสอบเกิดขึ้นจริงและมีเหตุอันควรสงสัยว่า ก. อาจเป็นผู้หนึ่งที่ได้กระทำการทุจริตในการสอบครั้งนี้ด้วย จากพยานหลักฐานที่ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุ่มราย นำมาอ้างในการออกคำสั่งให้ ก. ออกจากราชการดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่า เป็นเพียงการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นในเชิงสถิติเกี่ยวกับผลการสอบคัดเลือกครูผู้ช่วยเท่านั้น มิได้เป็นข้อเท็จจริงที่รับฟังได้เป็นที่ยุติหรือมีหลักฐานที่ชัดเจนหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จะให้รับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า ก. เป็นบุคคลผู้มีพฤติกรรมเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือเป็นผู้กระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วยครั้งดังกล่าวแต่อย่างใด ซึ่งเห็นว่าการที่จะวินิจฉัยว่า ก. เป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ (๗) และ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ อันจะมีผลทำให้ ก. ไม่อาจสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อีก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพิจารณาหลักฐานที่ชัดเจน ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุ่มราย วินิจฉัยโดยนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติเบื้องต้น และการคาดคะเนดังกล่าวแต่เพียงอย่างเดียว โดยมิได้ค้นหาข้อเท็จจริงในเชิงประจักษ์และหรือพยานหลักฐาน กรณีที่มีการกล่าวหา ก. มาประกอบการพิจารณาให้เป็นที่ยุติและทำให้เชื่อได้ว่า ก. เป็นผู้ผิดกฎหมายตามที่ ถูกกล่าวหาจริงมาออกคำสั่งให้ ก. ออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยข้อเท็จจริงเพื่อออกคำสั่งให้ ก. ออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้เหตุแห่งการฟ้องคดีคือการที่ผู้อำนวยการโรงเรียนมีคำสั่งให้ข้าราชการครูออกจากราชการ เพราะเหตุทุจริตการสอบ แต่ข้าราชการครูเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการละเมิดต่อตนเองเนื่องจากมิได้มีการสอบสวนข้าราชการครูแต่ละรายให้เป็นไปตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด เป็นเหตุให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งไม่อาจทราบข้อเท็จจริงอันเป็นข้อกล่าวหาและไม่มีโอกาสโต้แย้ง แสดงพยานหลักฐานก่อนออกคำสั่ง ประกอบกับคำสั่งดังกล่าวมิได้จัดให้มีเหตุผลตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงออกคำสั่งโดยมิได้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือปรากฏพยานหลักฐานอันใดที่เป็นที่ยุติว่าข้าราชการครูผู้นั้นทุจริตการสอบครั้งนี้จริงหรือไม่จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

ข้อเสนอแนะส่วนราชการ

เห็นได้ว่ากรณีการออกคำสั่งดังกล่าวเป็น “การใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง” ซึ่งการตรวจสอบของศาลปกครองจะใช้หลักความชอบด้วยกฎหมายมาพิจารณาว่า “การใช้ดุลพินิจดังกล่าว ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่” ซึ่งการออกคำสั่งดังเช่นกรณีพิพาทนี้ควรมีการรับฟังรายงานและผลการสอบสวนอย่างเพียงพอจนสามารถออกคำสั่งทางปกครองได้ ประกอบกับพิจารณากฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๔๗ ที่บัญญัติว่า ผู้ได้รับบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหากภายหลังปรากฏว่า ผู้นั้นขาดคุณสมบัติทั่วไป หรือขาดคุณสมบัติตามมาตรฐานตำแหน่ง หรือขาดคุณสมบัติพิเศษ อยู่ก่อนก็ดี หรือมีกรณีต้องหาอยู่ก่อนและภายหลังปรากฏว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเนื่องจากกรณีต้องหานั้นก็ดี ให้ผู้มีอำนาจ ตามมาตรา ๕๓ **สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการโดยพลัน** ประกอบมาตรา ๓๐ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับกฎหมาย ว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ซึ่งจะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ต้องมีคุณสมบัติทั่วไป ดังต่อไปนี้ ... (๗) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ... (๑๓) ไม่เป็นผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการหรือเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเมื่อพิจารณา ข้อเท็จจริงในคดีประกอบบทกฎหมายดังกล่าว ทำให้เห็นว่ากฎหมายให้หน่วยงานของรัฐสามารถออกคำสั่ง ให้ข้าราชการออกได้ **โดยพลัน** ทำให้การด่วน เป็นเหตุทำให้ไม่มีกระบวนการสอบสวนเพื่อให้ข้อเท็จจริง เป็นที่ยุติว่าข้าราชการผู้นั้นทุจริตจริงหรือไม่ ทำให้ปราศจากกระบวนการพิสูจน์สิทธิ รวมทั้งสิทธิการได้รับทราบ ข้อกล่าวหา หาพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงโต้แย้งและการรับฟังพยานหลักฐาน พิสูจน์ความบริสุทธิ์ผู้นั้น ไม่เป็นไปตามสิทธิอันพึงมีตามรัฐธรรมนูญ จนหลายครั้งเป็นเหตุให้คำสั่งให้ออกจากราชการ กลายเป็นกระทำ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้มีอำนาจออกคำสั่ง อันเป็นที่มาของเหตุแห่งการฟ้องคดี

ดังนั้น กรณีดังกล่าวหากมีข้อเท็จจริงลักษณะเดียวกันและจะมีการปรับใช้ข้อกฎหมายดังกล่าวเพื่อออกคำสั่งทางปกครองอีก จึงเห็นสมควรให้ส่วนราชการมีการใช้ดุลพินิจเพื่อออกคำสั่งทางปกครองอย่างรัดกุมและเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อลดทอนปัญหาที่จะนำมาสู่คดีพิพาทในศาลปกครองต่อไปในอนาคต

การวางหลักกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดี

๑. แนวทางการปฏิบัติราชการที่ได้จากคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรศหนึ่ง (๑)

๑.๑ แนวปฏิบัติราชการเกี่ยวกับความผูกพันของมติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) กรณีข้อมูลความผิด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พบ.๘/๒๕๖๑) มติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ที่ข้อมูลความผิดทางวินัยไม่มีผลผูกพันบังคับบัญชา และไม่อาจถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มาลงโทษทางวินัยในฐานะความผิดดังกล่าวได้โดยตรง

๑.๒ แนวปฏิบัติราชการกรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการต้องมีความเป็นกลาง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๔/๒๕๖๑) การดำเนินการสอบสวนวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการพิจารณาทางปกครองบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้ไปพิจารณาทางปกครองต้องมีความเป็นกลางตามนัย มาตรา ๑๓ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

๑.๓ แนวปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการรับฟังข้อเท็จจริงก่อนออกคำสั่งให้ออกจากราชการ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๑๙/๒๕๖๑) การใช้ดุลพินิจวินิจฉัยจากพยานหลักฐานที่ปรากฏจากวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติเบื้องต้นและการคาดคะเนเพื่อพิจารณาให้ออกจากราชการ กรณีมีลักษณะเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา แต่ไม่ได้ค้นหาข้อเท็จจริงในเชิงประจักษ์และหรือพยานแวดล้อม ย่อมเป็นการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. แนวทางการปฏิบัติราชการที่ได้จากคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรศหนึ่ง (๒)

๒.๑ แนวปฏิบัติราชการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๕/๒๕๖๑) เมื่อกฎหมายไม่ได้กำหนดให้อำนาจนายอำเภอเข้าไปบังคับจัดการหรือมีคำสั่งให้เทศบาลออกจากที่สาธารณประโยชน์หรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่สาธารณประโยชน์หรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินได้ แต่การดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนกรณีเทศบาลบุกรุกที่หรือทางสาธารณประโยชน์ และดำเนินการตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการเกี่ยวกับกรณีให้เทศบาลอนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๒.๒ แนวปฏิบัติราชการกรณีละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๙/๒๕๖๑) การที่กรมทางหลวงได้ทำการซ่อมปรับปรุงทาง แม้จะปรากฏว่าได้มีการติดตั้งป้ายเตือนก่อนถึงบริเวณก่อสร้าง ๑ กิโลเมตร และมีการติดตั้งป้ายเตือนให้ผู้ขับขี่รถยนต์ทราบเป็นระยะจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ แต่ไม่ได้วางกรวย หรือติดตั้งไฟส่องทาง

รวมทั้งไม่มีการติดตั้งสัญญาณไฟกะพริบหรือไฟส่องสว่างในเส้นทางที่มีการก่อสร้างทำให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีตกลงไปในช่องทางที่กำลังซ่อมปรับปรุงได้รับความเสียหายถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

๒.๓ แนวปฏิบัติราชการกรณีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๙/๒๕๖๑) ตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้เทศบาลดำเนินการหรือจัดให้มีการรื้อถอนอาคารที่พิพาทได้ตามขั้นตอนของกฎหมายหากเจ้าของอาคารที่พิพาทไม่ยอมรื้อถอน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ายังมีนาง ช. ที่ก่อสร้างท่อระบายน้ำและอาคารโครงเหล็กที่ปล้ำเหมือนสาธารณประโยชน์ที่พิพาทอยู่ ผู้ฟ้องคดีที่เป็นประชาชนในพื้นที่จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำของเทศบาล

๓. แนวทางการปฏิบัติราชการที่ได้จากคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรศคหนึ่ง (๓)

๓.๑ แนวปฏิบัติราชการกรณีการยื่นฟ้องคดีเกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อใช้ในการบริการสาธารณะ ถือเป็นการฟ้องคดีเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร.๑/๒๕๖๑) การฟ้องคดีเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะ เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเกิดแก่การจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งอยู่ในความหมายของประโยชน์แก่ส่วนรวมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

๓.๒ แนวปฏิบัติราชการกรณีดำเนินกระบวนการพิจารณาชี้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ.๑๐/๒๕๖๑) การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นทนายโดยธรรมของนาย อ. ชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมศุลกากรในคดีนี้ได้ต้องวินิจฉัยให้ได้ความก่อนว่านาย อ. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่และเป็นเจ้ามรดกกระทำละเมิดต่อกรมศุลกากรหรือไม่ และจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมศุลกากรหรือไม่ เพียงใด ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกันกับที่ศาลปกครองชั้นต้นได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในคดีที่นาย อ. ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นการฟ้องคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีหรือประเด็นแห่งคดีแล้ว

๓.๓ แนวปฏิบัติราชการกรณีคำสั่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่ออกพ้นกำหนดระยะเวลา ถือเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๕/๒๕๖๑) ตามมาตรา ๑๐ วรศคสอง แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เป็นกฎหมายเฉพาะได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ หรือภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

๔. แนวทางการปฏิบัติราชการที่ได้จากคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรศคหนึ่ง (๔)

๔.๑ แนวปฏิบัติราชการกรณีการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาเลิกจ้างพนักงาน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖/๒๕๖๑) แม้หน่วยงานทางปกครองจะมีเอกสิทธิ์ตามสัญญาที่จะบอกเลิกสัญญาจ้างได้โดยไม่ต้องมีเหตุการณบอกเลิกสัญญาดังเช่นสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ตาม

แต่กฎหมายได้กำหนดขั้นตอนการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาไว้หน่วยงานทางปกครองจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดไว้เสียก่อนจึงใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้หน่วยงานทางปกครองจะอ้างการดำเนินการอื่นที่กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ เป็นการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาจำงโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ได้

๔.๒ แนวปฏิบัติราชการกรณีระยะเวลาการฟ้องคดีเพื่อเรียกร้องหนี้ที่มีกำหนดเวลาแน่นอนตามสัญญา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๐/๒๕๖๑)

กรณีกำหนดหนี้ตามสัญญามีการกำหนดงวดชำระ เมื่อครบกำหนดเวลาการชำระหนี้ตามข้อสัญญาดังกล่าวในแต่ละงวด ผู้ชำระหนี้ยอมตกเป็นผู้ผิดนัดนับแต่วันดังกล่าวโดยมีพักต้องเตือนและผู้ฟ้องคดีสามารถใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระหนี้ได้ทันทีตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาชำระดังกล่าวโดยไม่จำเป็นต้องทวงถาม

๔.๓ แนวปฏิบัติราชการกรณีการฟ้องคดีผิดสัญญารับทุนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอบสวนความผิดวินัย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๖/๒๕๖๑)

การฟ้องคดีเกี่ยวกับการผิดสัญญาไม่จำเป็นต้องรอให้มีผลการสอบสวนดำเนินคดีทางวินัยอันเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเสร็จก่อน

๕. แนวทางการปฏิบัติราชการที่ได้จากคดีพิพาทเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรศคหนึ่ง (๖)

แนวปฏิบัติราชการกรณีฟ้องขอบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๖/๒๕๖๑) ปัญหาเรื่องดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดแม้คู่กรณีในอุทธรณ์จะมีได้ อุทธรณ์ปัญหากรณีศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหนามชำระดอกเบี้ยให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ล. แต่เนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นการพิพาทเกินกว่าคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการจึงเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดย่อมมีอำนาจหยิบยกขึ้นพิจารณา

หมายเหตุ : สามารถอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ QR Code

๔. การเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครอง

๑. การดำเนินการก่อสร้างอาคารศาลปกครอง

๑.๑ ศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองได้มุ่งมั่นปรับปรุงการเข้าถึงการบริการของศาลปกครองให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกโดยไม่ล่าช้าและยกระดับคุณภาพของบริการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกประทับใจต่อบริการของศาลปกครอง และรักษามลประโยชน์แก่ประชาชน หน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงขยายพื้นที่ก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลปกครองสูงสุดในบริเวณศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ พื้นที่โซน C โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ อนุมัติในหลักการโครงการพัฒนาพื้นที่ส่วนขยายดังกล่าว ทั้งนี้ จากการพิจารณาใช้พื้นที่ของศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ผู้แทนจากบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ได้จัดประชุมร่วมกับสำนักงานศาลปกครองทราบในเบื้องต้นว่า ลักษณะของโครงการในภาพรวมทั้งหมดจะเป็นโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่พื้นที่ใช้ประโยชน์เป็นอาคารรวม ๖๖๐,๕๒๐ ตารางเมตร (เป็นพื้นที่ก่อสร้างศาลปกครองสูงสุด ๘๔,๖๑๑ ตารางเมตร) พื้นที่สีเขียวยั่งยืน ๔๔,๗๑๐ ตารางเมตร และพื้นที่สีเขียวที่โล่งรวมบนหลังคา ๗๙,๗๒๕ ตารางเมตร และเมื่อก่อสร้างเสร็จ ศาลปกครองจะสามารถเข้าใช้พื้นที่ประมาณเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๖๖ ต่อไป

๑.๒ ศาลปกครองในภูมิภาค : ศาลปกครองนครศรีธรรมราช

เพื่อช่วยเสริมสร้างการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม ผ่านการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ห่างไกล สำนักงานศาลปกครองจึงได้รับอนุญาตจากจังหวัดนครศรีธรรมราชให้ใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน บริเวณศูนย์ราชการรองนาสาร ตำบลนาสาร อำเภอพระพรหม เป็นพื้นที่ก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลปกครองนครศรีธรรมราช เนื้อที่ ๑๑-๑-๙๐.๕ ไร่ และพื้นที่ก่อสร้างอาคารบ้านพักตุลาการ และข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เนื้อที่ ๕-๐-๙๕.๖ ไร่ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาจัดวางผังแม่บท ศูนย์ราชการรองนาสาร จังหวัดนครศรีธรรมราช ฉบับแก้ไขแล้ว ปัจจุบันสำนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ทำการรังวัดที่ดินเรียบร้อยแล้ว ซึ่งสำนักงานศาลปกครองนครศรีธรรมราชได้ว่าจ้างผู้รับจ้างปักหลักอาณาเขต และป้ายประชาสัมพันธ์โครงการก่อสร้างอาคารแล้ว ขณะเดียวกันสำนักงานศาลปกครองได้รับการจัดสรร

งบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นค่าจ้างที่ปรึกษาศึกษาพัฒนาแบบมาตรฐานอาคารที่ทำการศาลปกครองในภูมิภาคและงานผังบริเวณอาคารที่ทำการศาลปกครองนครศรีธรรมราช ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการหาผู้รับจ้างตามระเบียบฯ ต่อไป

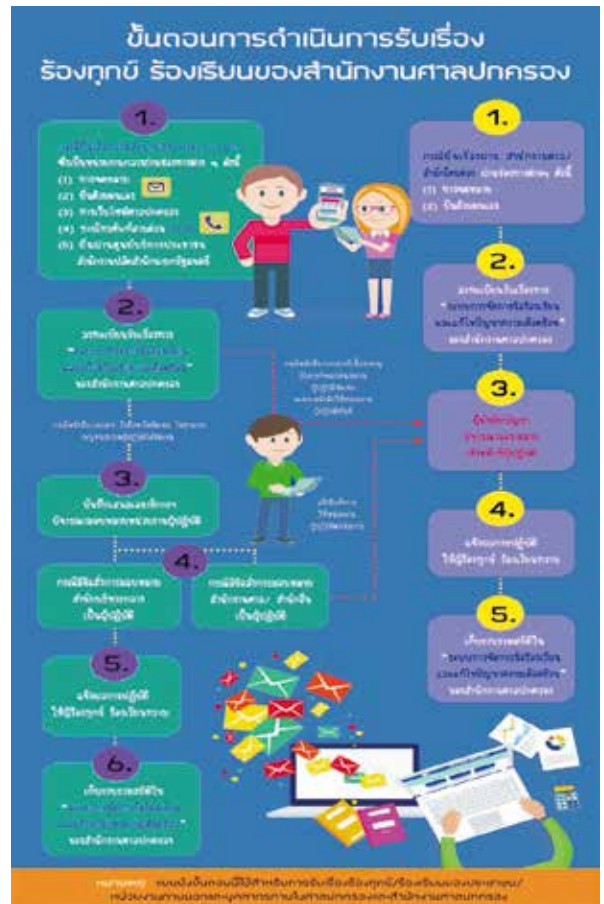
๒. การรับเรื่องร้องเรียนทางเว็บไซต์ศาลปกครอง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองได้เร่งสร้างความเชื่อมั่นและพัฒนากระบวนการให้บริการเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชน จึงจัดให้มีระบบการจัดการข้อร้องเรียนและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ซึ่งเป็นระบบสำหรับผู้ประสงค์จะยื่นเรื่องร้องทุกข์ - ร้องเรียนทางเว็บไซต์ศาลปกครอง โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับ

๑. การติดตามความเคลื่อนไหวคดีปกครอง

๒. เรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภายในสังกัดสำนักงานศาลปกครอง

๓. เรื่องที่เกี่ยวข้องกับตุลาการศาลปกครองข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง

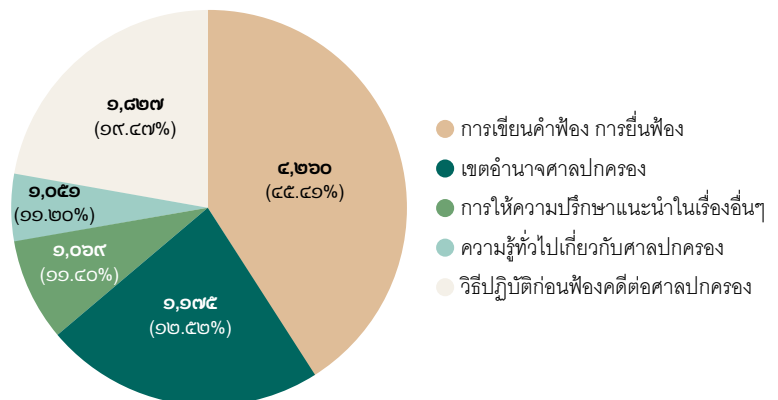
๕. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วนในสังคม

การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคมมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ นำหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปเผยแพร่ให้แก่หน่วยประชาชน หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างเป็นระบบและทั่วถึง โดยส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารแบบบูรณาการอย่างครบวงจร เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับศาลปกครอง บทบาทหน้าที่ของศาลปกครอง และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลสิทธิและเสรีภาพของตนมากขึ้น ตลอดจนสามารถใช้กลไกของศาลปกครองในการปกป้องสิทธิของตนเองได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองมีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและเป็นระบบ ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและสถาบันการศึกษานำเนื้อหาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมายปกครอง กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองไปปรับใช้ในการจัดอบรมหรือจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น พัฒนาหลักสูตรและระบบการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล (Digital Learning) เช่น e-Learning e-Training และ m-Learning เป็นต้น ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือแอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มศักยภาพให้สามารถปฏิบัติงานภายใต้แนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองและระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพใช้อำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม เพื่อป้องกันและลดข้อพิพาททางปกครอง และเพื่อสร้างสังคมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการดำเนินโครงการและกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

๑. การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับคดีปกครอง

การให้ความรู้และคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับคดีปกครองแก่ประชาชนเป็นอีกภารกิจที่ศาลปกครองได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งได้มีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งรูปแบบการขอรับคำปรึกษาแนะนำด้วยตนเอง ทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีปกครองและการฟ้องคดีปกครองอย่างถูกต้อง และเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองให้ได้รับความเป็นธรรมในเวลาอันรวดเร็ว

จากสถิติการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ประชาชน พบว่า ประชาชนนิยมมารับคำปรึกษาแนะนำด้วยตนเองมากกว่าการขอคำปรึกษาแนะนำทางโทรศัพท์หรือไปรษณีย์ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผู้ขอคำปรึกษาแนะนำ จำนวนทั้งสิ้น ๙,๓๙๒ ครั้ง และเมื่อพิจารณาเรื่องที่ประชาชนมาขอรับคำปรึกษาแนะนำมากที่สุด ได้แก่ การให้คำแนะนำในการเขียนคำฟ้อง การยื่นฟ้องฯ รองลงมา คือ การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติก่อนการฟ้องคดีปกครอง การให้คำปรึกษาแนะนำว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองหรือไม่ การให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องอื่นๆ และการให้คำปรึกษาแนะนำด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศาลปกครอง

๒. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทภารกิจของศาลปกครอง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานศาลปกครองได้ดำเนินภารกิจเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม โดยการพัฒนาระบบสื่อสารประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเชิงรุกให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล อีกทั้งยังเป็นการยกระดับการให้บริการประชาชนให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่างๆเกี่ยวกับศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองในรูปแบบที่หลากหลาย ดังนี้

๒.๑ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่างๆ

๑) ประเภทสื่อวีดิทัศน์ เช่น วีดิทัศน์ เรื่อง การฟ้องคดีปกครองในรูปแบบ Motion Infographic จำนวน ๑๐ ตอน ความยาวตอนละ ๒ - ๓ นาที การจัดทำ Clip VDO ชุด “สาระ ๑,๐๐๐ คดีปกครอง จำนวน ๔ ตอน การจัดทำ Clip VDO เพื่อการประชาสัมพันธ์การฟ้องคดีปกครองทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการใกล้เคียงข้อพิพาททางปกครอง

๒) ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์/เอกสาร เช่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์เรื่อง “การใกล้เคียงข้อพิพาทในคดีปกครอง จำนวน ๔๕,๐๐๐ แผ่น พร้อมจัดส่งไปยังศาลปกครองในภูมิภาคเพื่อประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงทุกจังหวัดในเขตอำนาจศาล

๓) ประเภทสื่อรายการวิทยุ โดยการจัดทำสคริปต์รายการสนทนาเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาลปกครอง และคดีปกครองทางเครือข่ายสถานีวิทยุ ซึ่งมีโฆษกศาลปกครองและรองโฆษกศาลปกครองหมุนเวียนเป็นวิทยากรร่วมสนทนาให้ความรู้ รวมจำนวน ๕ สถานี ดังนี้

๓.๑) สถานีวิทยุ สวพ. ๙๑ รายการ “กฎหมายชายคา ปัญหาชาวบ้านโดยศาลปกครอง” โดยสัมภาษณ์สดโฆษกศาลปกครองและรองโฆษกศาลปกครองทางโทรศัพท์ ทุกวันเสาร์ เวลา ๑๕.๑๕ - ๑๕.๔๕ น. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการออกอากาศ จำนวนทั้งสิ้น ๔๙ ตอน

๓.๒) สถานีวิทยุศึกษา FM ๙๒ MHz. รายการ “หยิบมาเล่าเอามาฝาก” โดยสัมภาษณ์สดโฆษกศาลปกครองและรองโฆษกศาลปกครองทางโทรศัพท์ ทุกวันพฤหัสบดี สัปดาห์ที่ ๒ และ ๔ ของเดือน เวลา ๐๙.๒๑ - ๑๐.๐๐ น. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการออกอากาศ จำนวนทั้งสิ้น ๓๒ ตอน

๓.๓) สถานีวิทยุในเครือข่ายสมาคมสื่อช่อสะอาด (จำนวนเครือข่าย ๔๒๑ สถานี) รายการ “ศาลปกครองพบประชาชน” โดยบันทึกเสียงการสัมภาษณ์โฆษกศาลปกครองและรองโฆษกศาลปกครองและนำเทปบันทึกส่งให้ทางสถานีเพื่อออกอากาศทางสถานีทุกวันจันทร์และวันอังคาร เวลา ๑๙.๓๐ - ๒๐.๐๐ น. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการออกอากาศ จำนวนทั้งสิ้น ๑๐๓ ตอน

๓.๔) สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา FM ๘๗.๕ MHz. รายการ “๓๐ นาทีคดีปกครอง” โดยบันทึกเสียงการสัมภาษณ์โฆษกศาลปกครองและรองโฆษกศาลปกครองทางโทรศัพท์ล่วงหน้าเพื่อออกอากาศทางสถานีทุกวันอังคาร เวลา ๒๑.๐๐ - ๒๑.๓๐ น. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการออกอากาศ จำนวนทั้งสิ้น ๔๓ ตอน

๓.๕) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย FM ๙๒.๕ MHz. รายการ “ทช. หมอทางช่วงอุทาหรณ์คดีปกครอง” โดยบันทึกเสียงการสัมภาษณ์โฆษกศาลปกครองและรองโฆษกศาลปกครองและ

นำเทปบันทึกส่งให้ทางสถานีเพื่อออกอากาศทางสถานีทุกวันอาทิตย์ที่ ๒ และ ๔ ของเดือน เวลา ๑๐.๔๐ - ๑๑.๐๐ น. งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการออกอากาศ จำนวนทั้งสิ้น ๑๖ ตอน

๔) ประเภทสื่อบทความทางวิชาการเกี่ยวกับศาลปกครองและคดีปกครอง โดยดำเนินการเผยแพร่ทางช่องทางต่างๆ ได้แก่

๔.๑) สื่อสิ่งพิมพ์

(๑) หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง ได้รับการอนุเคราะห์เผยแพร่เป็นประจำและต่อเนื่องในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ (๗ ครั้ง) เดลินิวส์ (๒๕ ครั้ง) ฐานเศรษฐกิจ (๑๖ ครั้ง) คมชัดลึก (๔๐ ครั้ง) ในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๘๘ ครั้ง

(๒) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ภายใต้กิจกรรมรวมพลังสร้างเครือข่ายสื่อมวลชนในศาลปกครองในภูมิภาค (เครือข่ายหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ส่องใต้ ชาวท้องถิ่น (จังหวัดอุดรธานี) ไทยนิวส์ (จังหวัดเชียงใหม่) สมิหลา ไทมส์ (จังหวัดสงขลา) เสียงอีสาน (จังหวัดขอนแก่น) เผ่าไทย (จังหวัดนครสวรรค์) เพื่อปวงชน (จังหวัดระยอง) ในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๕๔ ครั้ง

๔.๒) เว็บไซต์สื่อมวลชน ได้รับการอนุเคราะห์เผยแพร่เป็นประจำและต่อเนื่องในเว็บไซต์ MRGonline.com ในเครือหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๔ ครั้ง

๕) ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์ ในลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) สามารถดาวน์โหลดจากหน้าเว็บไซต์ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง www.admincourt.go.th ได้แก่ เอกสารประชาสัมพันธ์ “ACT NEWS” รายปักษ์ งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งสิ้น ๒๔ ฉบับ และเอกสารประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับคดีปกครอง เรื่อง “รู้ไว้ก่อนไปศาลปกครอง”

๖) ประเภทสื่ออินโฟกราฟิก ได้แก่ การผลิตสื่ออินโฟกราฟิกเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาลปกครองและคดีปกครอง ในหลายรูปแบบ รวมทั้งสิ้น ๕๓๘ ชิ้น โดยมีตัวอย่าง ดังนี้

๖.๑) อินโฟกราฟิกระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง

๖.๒) อินโฟกราฟิกแนวคำวินิจฉัยคดีปกครอง

๖.๓) อินโฟกราฟิกในรูปแบบการ์ตูนเกี่ยวกับบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีทางปกครอง

๖.๔) อินโฟกราฟิกคดีปกครองที่เป็นที่สนใจของประชาชน

๒.๒ การปรับปรุงและพัฒนาระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุก

๑) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงานของศาลปกครองทางสื่อมวลชน

สำนักงานศาลปกครองได้ดำเนินงานด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คำสั่ง/คำพิพากษา ศาลปกครองและข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองในด้านต่างๆ ทางสื่อมวลชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลการเผยแพร่ ดังนี้

๑.๑) ข่าวประชาสัมพันธ์/ภาพข่าวประชาสัมพันธ์ จำนวน ๑๒๙ ครั้ง

๑.๒) ข่าวเกี่ยวกับคำสั่ง/คำพิพากษาของศาลปกครอง จำนวน ๑,๑๓๔ ครั้ง

๑.๓) บทความประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนและวารสารของหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๒๔๖ ครั้ง

๑.๔) จัดทำเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ (Press Release) และส่งไปเผยแพร่ทางสื่อต่างๆ รวมจำนวน ๗๖ ครั้ง

๑.๕) การเผยแพร่ข้อมูลความเคลื่อนไหวของคดีสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และสังคมผ่านเว็บไซต์ศาลปกครอง จำนวน ๖๓ ครั้ง

๒) การพัฒนาช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ด้วยรูปแบบการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน สำนักงานศาลปกครอง จึงปรับเปลี่ยนช่องทางการสื่อสารจากสิ่งพิมพ์มาเป็นสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ทุกช่องทาง ทั้งทาง เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) เว็บไซต์ (Website) ยูทูป (YouTube) ทวิตเตอร์ (Twitter) และอินสตาแกรม นอกจากนี้ยังได้พัฒนาระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้ประชาชนทั่วไป หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนทั้งผู้มาติดต่อรับบริการได้เข้าถึงความรู้เกี่ยวกับคดีปกครองได้อย่างทั่วถึงและกว้างไกลทั่วทั้งประเทศ อีกทั้งยังปรับปรุงช่องทางการสื่อสารรูปแบบเดิมทางโทรศัพท์สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการมากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดการพัฒนา ดังนี้

๒.๑) สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ดำเนินการประชาสัมพันธ์ “สายด่วนศาลปกครอง” โดยได้ปรับเปลี่ยนเสียงข้อความอัตโนมัติของระบบ Call Center ซึ่งเป็นหมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงาน หมายเลข ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑ เพื่อแจ้งให้ประชาชนทราบว่าสามารถติดต่อศาลปกครองที่หมายเลข ๑๓๕๕ ได้อีกช่องทางหนึ่ง และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับลำดับข้อมูลและการให้บริการหมายเลขโทรศัพท์ของศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐ เพื่อประชาชน (GCC ๑๑๑๑) และบริการสอบถามหมายเลขโทรศัพท์ ๑๑๓๓ โดยให้แจ้งผู้บริการว่า หมายเลขโทรศัพท์ของศาลปกครอง คือ ๑๓๕๕ เป็นลำดับแรก และ ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑ เป็นลำดับถัดมา ทั้งนี้ มีสถิติ ผู้โทรเข้าหมายเลข ๑๓๕๕ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เปรียบเทียบกับประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓๕.๖๐

๒.๒) เฟซบุ๊ก (Facebook) สำนักงานศาลปกครอง

ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่าน Facebook โดยใช้เนื้อหาข้อความ สื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ Digital Content ที่องค์กรมีอยู่มาสื่อสารส่งต่อเพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่ติดตาม (Follow) ได้รับข้อมูลอย่างรวดเร็วและหลากหลาย โดยมีจำนวนข่าวที่เผยแพร่ จำนวน ๘๓๗ รายการ จำนวน ผู้ติดตาม (Follower) จำนวน ๒๕,๓๐๗ คน มีจำนวนผู้มีส่วนร่วม (Engagement) จำนวน ๖๕๐,๒๘๓ คน และมีจำนวนผู้เข้าถึงข้อมูล (Reach) จำนวน ๑,๓๒๐,๘๐๑ คน

๒.๓) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่าน Application Line

ดำเนินการพัฒนาระบบการถามตอบอัตโนมัติ AI Chat BOT ผ่าน Line@ สำนักงานศาลปกครอง โดยปรับปรุงข้อมูลคำถามและแนวคำตอบที่ได้รวบรวมให้มีความพร้อมในการใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการประมวลผลข้อความคำถามและให้แสดงผลคำตอบของระบบการโต้ตอบคำถามอัตโนมัติ (Chat BOT) ผ่านระบบ Line@ สำนักงานศาลปกครอง และยังได้มีการนำข้อมูลประชาสัมพันธ์ประเภทภาพ (Digital Content) มาใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการทำงานของระบบอีกด้วย โดยเปิดให้บริการระบบตั้งแต่วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นมา และมีผู้ใช้บริการผ่านระบบการถามตอบอัตโนมัติ AI Chat BOT ผ่าน Line@ สำนักงานศาลปกครอง จำนวน ๑๑,๐๕๖ ครั้ง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒)

ทั้งนี้ ยังมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่าน Line@ สำนักงานศาลปกครอง โดยมีจำนวนชาวที่เผยแพร่ จำนวน ๖๖๑ รายการ มีจำนวนผู้ติดตาม (Follower) จำนวน ๖,๙๙๐ คน

นอกจากนี้ ยังมีการใช้ประโยชน์จาก Application Line ในการสร้างความร่วมมือด้านการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มประชาสัมพันธ์จังหวัด กลุ่มเทศบาลนคร และเทศบาลเมือง ชื่อกลุ่มไลน์ “คดีปกครองรู้แล้วบอกต่อ” โดยเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผู้เข้าร่วมเครือข่ายกลุ่มไลน์แล้ว จำนวน ๔๙๖ ราย และดำเนินการต่อเนื่องในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้คดีปกครองระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่มไลน์ ตลอดจนตั้งเชื่อมโยง (Link) มายังสื่อออนไลน์ของศาลปกครองทางช่องทางต่างๆ ที่มีอยู่ได้อีกด้วย

๒.๔) เว็บไซต์ (Website) www.admncourt.go.th

มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับคดีปกครองที่เป็นที่สนใจของประชาชนอย่างรวดเร็ว ตลอดจนองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดวินิจฉัยของศาลปกครอง ข้อมูลกฎหมาย/กฎ คำพิพากษา คำสั่งของศาลปกครองสูงสุดในรูปแบบดิจิทัล มีการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการนำเสนอข้อมูลให้ค้นหาข้อมูลได้ง่าย สะดวก และรวดเร็วตามความต้องการและคำแนะนำของผู้บริการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ตลอดจนทำการปรับปรุงพัฒนารูปแบบของเว็บไซต์ศาลปกครองให้รองรับการใช้งานผ่านสมาร์ทโฟนให้สามารถอ่านได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ มีผู้เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ศาลปกครอง รวมจำนวน ๕๓๒,๒๒๔ ราย

๒.๕) ยูทูป (YouTube) สำนักงานศาลปกครอง

ดำเนินการนำเข้าสู่สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับคดีปกครองเข้าสู่ช่องทางยูทูป ซึ่งประชาชนสามารถค้นหาและนำสื่อความรู้ไปใช้ได้โดยสะดวก ตั้งแต่วันที่ เดือนเมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นมา โดยมีผู้ติดตาม จำนวน ๙๔๐ คน และมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร จำนวน ๗ ครั้ง

๒.๖) ทวิตเตอร์ (Twitter) สำนักงานศาลปกครอง @oac_admc

ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับคดีปกครองในช่องทางทวิตเตอร์ตั้งแต่วันที่ เดือนเมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นมา มีจำนวนสมาชิกทวิตเตอร์ จำนวน ๙๖ ราย

๒.๗) อินสตาแกรม (Instagram) สำนักงานศาลปกครอง @admnc_official

ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับคดีปกครองในช่องทางอินสตาแกรมตั้งแต่วันที่ เดือนเมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นมา มีจำนวนสมาชิกอินสตาแกรม จำนวน ๔๙๓ ราย

๓) การพัฒนาระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุก

๓.๑) โครงการบูรณาการสื่อสารประชาสัมพันธ์ร่วมกับสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของสำนักงานศาลปกครองทั้งระบบ และสร้างระบบการจัดการด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่มีความเชื่อมโยงกันแบบบูรณาการระหว่างส่วนกลางกับสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ในการตอบสนองและเพิ่มคุณภาพการให้บริการข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึงมากยิ่งขึ้นทั่วทุกภาคของประเทศไทย สำนักงานศาลปกครองได้ดำเนินโครงการบูรณาการสื่อสารประชาสัมพันธ์ร่วมกับสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยสำนักประชาสัมพันธ์ในส่วนกลางจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับคดีปกครองแก่บุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคทุกแห่ง จำนวน ๑๔ แห่ง ทั้งในรูปแบบสนับสนุนสื่อประเภทต่างๆ รวมทั้งพัฒนาส่งเสริมศักยภาพทักษะความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์และสื่อสารองค์กรของบุคลากรของสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคอีกด้วย

๓.๒) การขอความอนุเคราะห์วาง Banner สาระดีๆ จากศาลปกครองทางหน้าเว็บไซต์ของหน่วยงานในส่วนภูมิภาค

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานศาลปกครองได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุกต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในกิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับศาลปกครองและคดีปกครองทางหน้าเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ จากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้รับอนุเคราะห์วาง Banner “สาระดีๆ จากศาลปกครอง” ทางหน้าเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐในส่วนกลางในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้รับความอนุเคราะห์จากเว็บไซต์ของจังหวัดทุกจังหวัดวาง Banner “สาระดีๆ จากศาลปกครอง” ครบทั้ง ๗๖ จังหวัด

๒.๓ การดำเนินงานที่ส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

๑) กิจกรรมเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ

สำนักงานศาลปกครองได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๒ ในวันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒ ณ ลานอเนกประสงค์ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร โดยจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาและกิจกรรมการละเล่นที่สอดแทรกเนื้อหาสาระความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลปกครอง รวมถึงปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติในเรื่องของความยุติธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และความเป็นธรรมในทุกกิจกรรม

๒) กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองให้แก่ประชาชนผ่านสถาบันการศึกษาในระบบและนอกระบบ

สำนักงานศาลปกครองได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองให้กับสถาบันการศึกษาในระบบและนอกระบบ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี (จำนวน ๘๐ คน) โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม (จำนวน ๑๙๒ คน) โรงเรียนรัตนานิเบศร์ (จำนวน ๑๒๐ คน) รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๙๒ คน และนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร (จำนวน ๗๘ คน) ครูและบุคลากรจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี (จำนวน ๘๐ คน) นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน ๑๓๖ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๐๕ คน

๓. การเสริมสร้างและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีปกครอง กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองได้ให้ความสำคัญในการเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีเพื่อลดและป้องกันการเกิดข้อพิพาททางปกครอง โดยสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักกฎหมายมหาชน หลักกฎหมายปกครอง วิธีพิจารณาคดีปกครอง และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างๆ นอกจากนี้ยังต้องเข้าใจถึงหลักการและวิธีปฏิบัติราชการที่ดีที่เป็นบรรทัดฐานจากคำพิพากษาในคดีปกครองควบคู่กับแนวคิดในการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตามหลักนิติธรรมอันจะนำไปสู่การบริหารจัดการภาครัฐที่ดี การให้บริการประชาชนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันจะนำไปสู่การลดความขัดแย้งข้อพิพาททางปกครองได้ในอีกทางหนึ่งด้วย โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑ ดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองให้แก่ประชาชน หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน ๓๑๗ คน

๓.๒ ดำเนินการจัดส่งวิทยากรเพื่อบรรยายความรู้ทางวิชาการให้กับหน่วยงานภายนอก จำนวน ๓๕ ครั้ง มีบุคลากรที่ได้รับองค์ความรู้ จำนวน ๓,๗๑๒ คน

๓.๓ ดำเนินการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับหลักปฏิบัติราชการทางปกครองและวิธีปฏิบัติราชการที่ดีร่วมกับหน่วยงานภายนอก รวม ๔ หน่วยงาน จำนวน ๗๘๙ คน

๓.๔ ดำเนินการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยมือทางวิชาการกับหน่วยงานทางปกครองและองค์กรภายนอกต่างๆ เพื่อร่วมขับเคลื่อนด้านการวิจัยและการบริการทางวิชาการ และส่งเสริมด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวม ๔ หน่วยงาน

๓.๕ โครงการอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ที่ได้รับการรับรองจาก ก.ศป. แล้ว) รุ่นที่ ๑๑ มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๘๑ คน

๓.๖ การรับรองหลักสูตรกฎหมายปกครองหรือหลักสูตรที่กฎหมายมหาชนที่ ก.ศป. รับรอง

๑) รับรองหลักสูตรประกาศนียบัตรทางกฎหมายปกครอง วิธีพิจารณาคดีปกครองและคดีปกครอง

- (๑) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม (บางเขน)
- (๒) โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- (๓) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

๒) รับรองหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

- (๑) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี และวิทยาเขตภูเก็ต)
- (๒) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- (๓) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

๓) รับรองหลักสูตรประกาศนียบัตรทางกฎหมายปกครองและคดีปกครองชั้นสูง

คณะนิติศาสตร์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ร่วมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น

๓.๗ การเปิดให้ผู้สนใจเข้าศึกษาดูงานศาลปกครองทั้งในส่วนกลางและในภูมิภาค

การเสริมสร้างภาพลักษณ์และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองให้แก่บุคลากรและหน่วยงานภายนอก ถือเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่แสดงถึงความยุติธรรมเกี่ยวกับข้อพิพาททางปกครองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและการดำเนินงานของรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างสมดุล และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในทุกภาคส่วนของสังคมผ่านโครงการและกิจกรรมหลากหลาย ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีหน่วยงานแสดงความประสงค์ขอเข้าศึกษาดูงานศาลปกครอง จำนวน ๔๗ หน่วยงาน รวม ๕๒ ครั้ง มีผู้เข้าศึกษาดูงานทั้งสิ้น ๒,๗๒๙ คน

๔. การพัฒนาหอสมุดกฎหมายมหาชนให้เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ ด้านกฎหมายมหาชน

ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองได้พัฒนาหอสมุดกฎหมายมหาชนให้เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลความรู้ด้านกฎหมายมหาชน ได้แก่ กฎหมาย ตำรา เอกสารวิชาการ วารสารและบทความต่างๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมายมหาชนทั้งของไทยและของต่างประเทศ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ หอสมุดกฎหมายมหาชนได้ดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ โครงการประชาสัมพันธ์การให้บริการของหอสมุดกฎหมายมหาชน

๑) จัดทำ Line Sticker สำหรับผู้ให้บริการโหลดใช้งานในการสื่อสารเป็นคำพูดสั้นๆ กับผู้ใช้บริการผ่าน Application Line หอสมุดฯ เพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการพิมพ์ข้อความตอบกลับหรือการแจ้งเตือนการยืมต่อ (Renew) กับผู้ใช้บริการ

๒) จัดทำข้อความโต้ตอบอัตโนมัติเกี่ยวกับข้อมูลการให้บริการของหอสมุดฯ เผยแพร่บน Line@ ชื่อว่า “หอสมุดและพิพิธภัณฑสถาน @ศป”

๓) จัดทำแบบสอบถามออนไลน์ผ่านโปรแกรม Answer Garden เผยแพร่บนสังคมออนไลน์ Facebook : หอสมุดกฎหมายมหาชน ศาลปกครอง หัวข้อ “อะไรทำให้รู้จักหอสมุดกฎหมายมหาชน” เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและมอบรางวัลให้ผู้ใช้บริการ

๔) มอบของที่ระลึกให้กับผู้ใช้บริการหอสมุดกฎหมายมหาชนที่มีสถิติการยืมทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการอย่างคุ้มค่า

๕) จัดเสวนาวิชาการพร้อมพิธีเปิดพื้นที่จัดแสดงสิ่งพิมพ์และสื่อการเรียนรู้ด้านกฎหมาย ศิลปะ และวัฒนธรรมเกาหลีให้กับผู้ใช้บริการ ทั้งบุคลากรศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง บุคลากรภายนอก นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่เข้าเยี่ยมชม เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒

๖) จัดเสวนา “กว่าจะมาเป็นศาลปกครอง” และ Open House Virtual Museum พิพิธภัณฑสถานศาลปกครอง เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒

๔.๒ โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดทั้งในประเทศและต่างประเทศ : การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในประเทศ

๑) จัดสัมมนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดฯ โดยกำหนดจัดสัมมนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุด เรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานบริการห้องสมุด” (Use of Information Technology in Library Service) เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

๒) จัดประชุมเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดฯ โดยจัดประชุมเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุด ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน

๔.๓ โครงการให้บริการสารสนเทศด้านกฎหมายมหาชนที่มีคุณภาพประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยดำเนินการศึกษารูปแบบหรือมาตรฐานที่เหมาะสมกับข้อมูลความรู้ของสำนักงานศาลปกครอง ที่มีการจัดเก็บและเผยแพร่ในคลังสารสนเทศสถาบัน และวิเคราะห์รูปแบบลักษณะ และการจัดทำข้อมูลของ

สำนักงานศาลปกครอง ตลอดจนรวบรวมความรู้ที่เกี่ยวกับระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการนำเข้าสู่ข้อมูลความรู้ประเภทระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม จำนวน ๖๒๑ รายการ

๔.๔ งานจัดทำคู่มือการนำเข้าสู่ข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุศาลปกครองและวัตถุประสงค์ โดยมีการดำเนินการจัดทำคู่มือการนำเข้าสู่ข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุศาลปกครองและวัตถุประสงค์แล้วเสร็จ จำนวน ๒ เล่ม

นอกจากนี้หอสมุดกฎหมายมหาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการของสำนักหอสมุดกฎหมายมหาชนให้ทันต่อความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการทุกประเภท ทุกวัย ทันสมัย และคำนึงถึงการเสริมสร้างความรู้ด้านอื่นๆ ให้กับบุคลากรศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง จึงได้เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์บริการภายใต้การจัดทำโครงการพัฒนาระดับคุณภาพการให้บริการห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ศาลปกครองด้วยแอปพลิเคชันไลน์แอด (Line@) ซึ่งมีการตั้งชื่อไลน์แอดว่า “หอสมุด พิพิธภัณฑ์@ศพ”

๖. ผลการสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานศาลปกครองได้จัดจ้างสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นที่ปรึกษาดำเนินการสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งการสำรวจฯ ดังกล่าวนอกจากจะเป็นการเสนอแนวทางเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศาลปกครองแล้ว ยังเป็นการสำรวจผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และ (ร่าง) แผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) โดยได้กำหนดตัวชี้วัดสะท้อนผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองซึ่งต้องดำเนินการสำรวจข้อมูลจากบุคคลภายนอกองค์กร จำนวน ๔ ตัวชี้วัด ดังนี้ ตัวชี้วัด “ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง” (ตัวชี้วัดเป้าประสงค์หลัก) ตัวชี้วัด “ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองด้านสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง” (ตัวชี้วัดแผนแม่บทด้านที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง) ตัวชี้วัด “ร้อยละของประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง” (ตัวชี้วัดแผนแม่บทด้านที่ ๒ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม) และตัวชี้วัด “ร้อยละของประชาชนผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของศาลปกครอง” (ตัวชี้วัดแผนแม่บทด้านที่ ๔ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ)

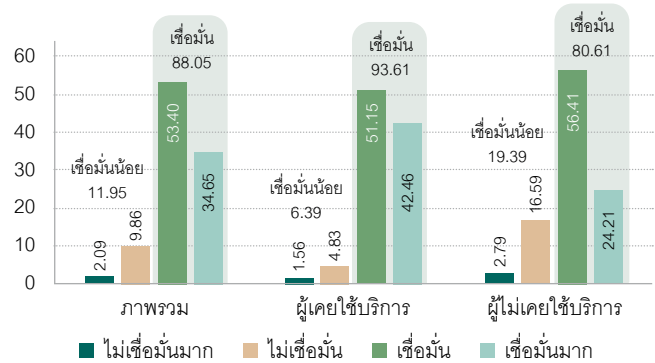
การสำรวจดังกล่าวดำเนินการ ๒ รูปแบบ คือ การสำรวจเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม และการสำรวจเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ๔ ด้าน จำนวน ๑๐ ท่าน ได้แก่ ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ด้านการเมือง ด้านบริหารงานภาครัฐ และด้านสื่อสารมวลชน รวมทั้งมีการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ๕ ครั้งในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และยะลา โดยมีผู้เข้าร่วมจังหวัดละ ๑๕ คน รวม ๗๕ คน ผู้เข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวแทนเจ้าหน้าที่หน่วยงานทางปกครอง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม สถาบันการศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนด้านนิติศาสตร์ ผู้นำเอกชนหรือภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) หรือตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ รวมถึงตัวแทนของผู้ที่ไม่เคยใช้บริการศาลปกครอง

๑. ผลการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง

การสำรวจดำเนินการในรูปแบบออนไลน์ และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจทั้งหมด ๓,๕๐๐ คน จำแนกเป็น ๒ กลุ่ม คือ **กลุ่มที่เคยใช้บริการศาลปกครอง** เป้าหมาย ๒,๒๕๐ คน และ **กลุ่มที่ไม่เคยใช้บริการศาลปกครอง** เป้าหมาย ๑,๒๕๐ คน สำหรับผลการสำรวจในประเด็นความเชื่อมั่นของประชาชนต่อศาลปกครอง สรุปดังนี้

ร้อยละความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง

ประเด็น	Mean	ระดับ
1. ด้านความสามารถของตุลาการศาลปกครอง	3.21	เชื่อมั่น
2. ด้านความยุติธรรม เพียงตรง เป็นอิสระ	3.13	เชื่อมั่น
3. ด้านการอำนวยความสะดวกด้านสิ่งแวดล้อม	3.11	เชื่อมั่น
4. ด้านการเข้าถึงความยุติธรรม	3.10	เชื่อมั่น
5. ด้านความโปร่งใส ตรวจสอบได้	3.09	เชื่อมั่น
6. ด้านความคุ้มค่า ไม่ล่าช้า	3.09	เชื่อมั่น
7. ด้านการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน	3.08	เชื่อมั่น

๒. ประเด็นความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อศาลปกครอง

สำหรับการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ (Indepth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และข้อเสนอจากผู้วิจัย พบว่า ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อศาลปกครอง ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- เป็นองค์กรที่มีอิสระและเป็นกลางทางการเมือง ไม่ถูกแทรกแซงจากองค์กรอื่น
- เป็นองค์กรที่มีภาพลักษณ์ของ “ความยุติธรรม” เป็นที่พึ่งของประชาชนด้านความยุติธรรม ประชาชนไว้วางใจ
- ตุลาการมีความน่าเชื่อถือ มีภาพลักษณ์ที่ดี ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม ทำให้มั่นใจในระบบการพิจารณาคดี
- สามารถรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ และยังสามารถคุ้มครองผลประโยชน์ของภาคเอกชนไว้ด้วย
- พัฒนาการก้าวหน้าระบอบตุลาการสมัยใหม่ โดยเฉพาะการยอมรับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการให้บริการ สามารถเปลี่ยนแปลงปรับตัวได้รวดเร็ว พัฒนาการขึ้นเป็นลำดับ ประชาชนสามารถฟ้องคดีได้สะดวกขึ้นผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลสะดวกมากขึ้น มีระบบงานเข้าถึงง่าย
- การใช้บริการศาลที่ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม (กรณีที่ไม่เป็นเรื่องฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย) จึงมีความคุ้มค่าในการใช้บริการ ช่วยลดต้นทุนของผู้ฟ้องร้อง

๓. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของศาลปกครองเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครอง

- พัฒนาระบบการบริหารจัดการทางคดี เพื่อความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ที่หลากหลายมากขึ้น
- ปรับกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โดยเน้นการปรับภาพลักษณ์องค์กร (Rebranding) และเน้นการประชาสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจงในกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ประชาชนรู้จักศาลปกครองมากขึ้นผ่านรูปแบบ เนื้อหาที่กระชับ เข้าใจง่าย และหลากหลายช่องทาง
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ความรู้เกี่ยวกับศาลปกครอง และคดีทางปกครอง
- พัฒนาระบบการให้บริการแก่ประชาชน ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านกระบวนการด้านช่องทางการติดต่อสื่อสาร และด้านบริการ
- ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานของศาลปกครอง

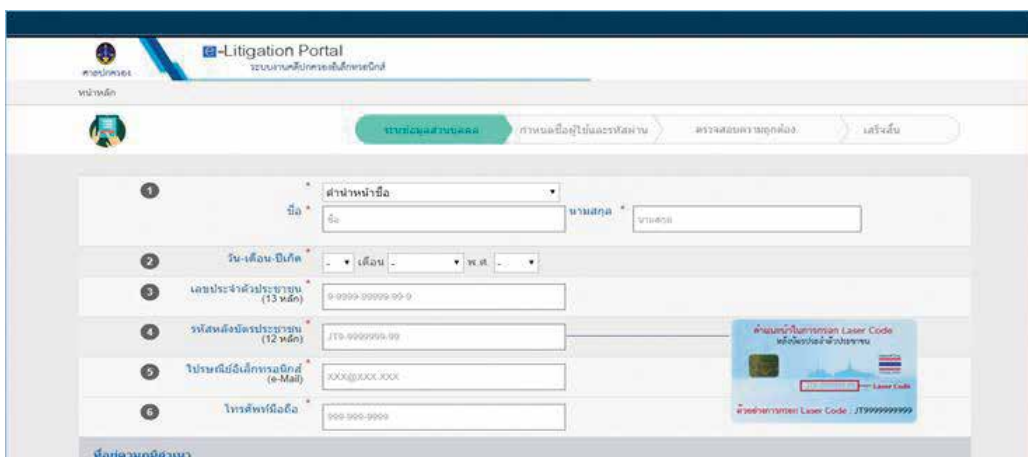
๗. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการคดี

ศาลปกครองอยู่ในระหว่างการดำเนินโครงการพัฒนาระบบพิจารณาพิพากษาคดีปกครองและการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Court/e-Admincourt) ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e-Admincourt) พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนากระบวนการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความเร็วในการพิจารณาคดี ลดความจำเป็น ระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการมาติดต่อศาลของคู่กรณี ซึ่งเป็นเป้าหมายในการอำนวยความสะดวกให้กับคู่กรณีและประชาชนในการติดต่อกับศาลปกครอง (Litigant/citizen-centric services) ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และเพิ่มความพึงพอใจและสร้างประสบการณ์ที่ดี (User experience) ให้กับประชาชนและคู่กรณีในการมารับบริการที่ศาลปกครอง ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่เร่งรัดให้ประเทศไทยโดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐก้าวเข้าสู่ Thailand 4.0 รัฐบาลดิจิทัล Digital Government) และเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) นอกจากนี้ ยังเพื่อลดกระบวนการที่ต้องอาศัยการติดต่อระหว่างคู่กรณีกับเจ้าหน้าที่ของศาลซึ่งอาจจะนำมาซึ่งปัญหาการรับชั้นได้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในด้านระยะเวลาในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีและเพื่อให้คู่กรณีสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยความสะดวก รวดเร็ว ประหยัด ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการให้บริการ และการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครองกับคู่กรณีและประชาชน ให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และเพื่อช่วยลดการใช้กระดาษ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานศาลปกครองได้ออกแบบและพัฒนาระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์เพื่อลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการมาติดต่อศาลของคู่กรณี ซึ่งเป็นเป้าหมายในการอำนวยความสะดวกให้กับคู่กรณีและประชาชนในการติดต่อกับศาลปกครอง ดังนี้

๑. ระบบการยื่นฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) เป็นระบบที่มาตรฐานและความชัดเจนทางวิธีพิจารณาคดี และเป็นระบบที่มีความปลอดภัยสูง โดยประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้โดยสะดวก

ในทุกเวลาและทุกสถานที่ที่ผู้ใช้งานสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต โดยมีขั้นตอนการเข้าใช้งานที่เรียบง่ายเพียง ๒ ขั้นตอนเท่านั้น คือ ขั้นตอนแรก การลงทะเบียนผู้ใช้งานโดยระบุข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้งานรวมทั้ง e-mail สำหรับการติดต่อ กำหนดชื่อผู้ใช้งาน (Username) และรหัสผ่าน (Password) ด้วยตนเอง และขั้นตอนที่สอง การใช้งานตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ เช่น การยื่นฟ้องทางอิเล็กทรอนิกส์ การยื่นเอกสารเพิ่มเติม เป็นต้น นอกจากนี้ ประชาชนยังสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจวิธีการใช้งานได้ด้วยตนเอง และการใช้งานแต่ละส่วนประชาชนสามารถเตรียมเรื่องของตนได้เองภายในระบบ เช่น การร่างคำฟ้อง หรือการร่างคำให้การ ฯลฯ จากนั้นระบบจะให้ผู้ใช้งานสอบทานความถูกต้องครบถ้วนของสิ่งที่ได้จัดทำขึ้น สุดท้ายจึงให้ประชาชนทำการตกลงใจดำเนินการ เช่น ยื่นคำฟ้อง ยื่นคำให้การ ทำให้ผู้ใช้งานสามารถที่จะตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในระบบได้ทุกขั้นตอน และที่สำคัญเมื่อมีการส่งเอกสารผ่านระบบแล้ว ระบบจะดำเนินการตอบกลับอัตโนมัติทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนที่ยื่นเอกสารผ่านระบบดังกล่าวด้วย

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e-Litigation) ได้เปิดใช้งานเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ในเบื้องต้นได้เปิดให้บริการสำหรับคดีในศาลปกครองกลางและศาลปกครองสูงสุด เฉพาะกรณีฟ้องตรง

๒. ระบบรับส่งคำคู่ความและติดตามสถานะสำนวนคดี

คู่กรณีสามารถยื่นคำคู่ความต่างๆ ผ่านระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ได้ ได้แก่

- ๑) ยื่นคำฟ้อง ประกอบด้วย ยื่นคำฟ้องใหม่ ขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง
- ๒) ยื่นคำให้การ ประกอบด้วย คำขอขยายระยะเวลา คำให้การ คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การ
- ๓) ยื่นคำร้อง/คำขอ ประกอบด้วย ขอวิธีการชั่วคราว ขอยกเว้นค่าธรรมเนียม
- ๔) ยื่นคำตอบรับการใช้งานระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
- ๕) ยื่นคำคัดค้านคำให้การ (ใหม่) ประกอบด้วย คำขอขยายระยะเวลา คำคัดค้านคำให้การ คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำคัดค้านคำให้การ
- ๖) ยื่นคำให้การเพิ่มเติม (ใหม่) ประกอบด้วย คำขอขยายระยะเวลา คำให้การเพิ่มเติม คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การเพิ่มเติม

และคู่กรณีสามารถติดตามสถานะของสำนวนคดีได้จากระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ โดยจะเห็นเอกสารคำคู่ความทั้งหมดรวมถึงหมายศาลต่างๆ ที่อยู่ในระบบ

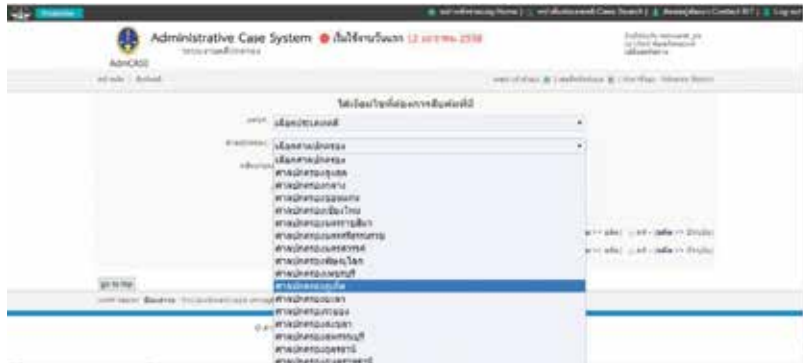
๓. ระบบสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Records system) เป็นระบบสำหรับจัดเก็บเอกสารที่เป็นกระดาษให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถดูเอกสารในลักษณะสารบัญในสำนวนคดีได้ เพื่อรองรับการให้บริการการขอตรวจ/คัดสำเนาเอกสาร

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ได้เสนอแนวทางการจัดเก็บเอกสารต่อผู้บริหาร/คณะกรรมการ โดยประธานคณะกรรมการร่างกฎหมายเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ และเตรียมความพร้อมศาลปกครองสู่ศาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Court) ได้กำหนดแนวทางการจัดเก็บเอกสารและการเข้าถึงเอกสารในระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้นำมาปรับใช้กับระบบสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์ e-Records ด้วยแล้ว อีกทั้งยังได้ขยายผลการใช้งานที่ศาลปกครองกลางที่มีการยื่นฟ้องทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเก็บเอกสารอัตโนมัติ และศาลปกครองอื่นที่มีการนำเข้าเอกสารในระบบสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์ e-Records

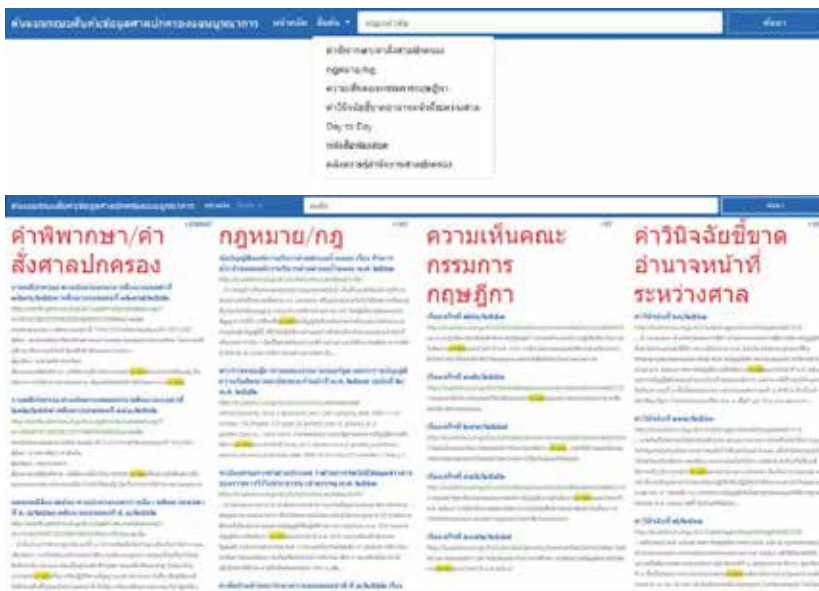
๔. ระบบบริหารจัดการคดี (ADM Case)

เป็นระบบสารสนเทศที่เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานคดีปกครองทั้งหมดของศาลปกครอง ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค รวมถึงข้อมูลของทุกแผนกคดี และมีการเชื่อมโยงข้อมูลกันระหว่างศาลปกครอง ชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ปรับปรุงระบบให้รองรับศาลปกครอง ในภูมิภาคที่เปิดใหม่เพิ่มเติม ได้แก่ ๑) ศาลปกครองสุพรรณบุรี กำหนดเปิดทำการ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ๒) ศาลปกครองภูเก็ต กำหนดเปิดทำการ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ และ ๓) ศาลปกครองยะลา เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

๕. การพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมาย/กฎ คำพิพากษา คำสั่ง ศาลปกครองในรูปแบบดิจิทัล เป็นต้น

สำนักงานศาลปกครองได้พัฒนาต้นแบบระบบสืบค้นข้อมูลศาลปกครองแบบบูรณาการ (ระบบสืบค้นหลายฐาน) โดยระบบมีคุณสมบัติและความสามารถในการสืบค้นแบบข้อความเต็มจากข้อมูลที่จัดเก็บในฐานข้อมูล รวมทั้งสิ้น ๗ ฐานข้อมูล จากการค้นหาเพียงครั้งเดียว ประกอบด้วยฐานข้อมูลจาก ๑) คำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครอง ๒) กฎหมาย/กฎ ๓) ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔) คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๕) Day to Day ๖) หนังสือห้องสมุด และ ๗) คลังความรู้สำนักงานศาลปกครอง นอกจากนี้ ยังพัฒนาคุณสมบัติเพิ่มเติมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้งาน เช่น สามารถเน้นสีคำค้นในผลการสืบค้นและสืบค้นที่ละฐานข้อมูลได้จากในระบบ เป็นต้น

๖. โปรแกรมเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ (Linkage Center) ได้พัฒนาปรับปรุงการบริการภาครัฐตามนโยบายของรัฐบาล โดยได้ดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ (Linkage Center) กับหน่วยงาน ๕ แห่ง ได้แก่ กรมการปกครอง กรมการกงสุล กรมบังคับคดี กรมการค้าต่างประเทศ กรมราชทัณฑ์ ซึ่งมีกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานกลางในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนของส่วนราชการกับฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร ผ่านเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ประชาชนที่เข้ามาติดต่อขอใช้บริการต่างๆ ของศาลปกครอง รวมทั้งผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดี และเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครองในการตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ๕ แห่ง ดังกล่าว เป็นการลดระยะเวลาและขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนงานของตุลาการศาลปกครองในการอำนวยความสะดวกทางปกครองและการบริการประชาชน

๗. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างประเทศ

สำนักงานศาลปกครองได้สมัครเพื่อขอรับการสนับสนุนอาสาสมัครชาวเกาหลีใต้ภายใต้โครงการ Korea IT Volunteers (KIV) ของสำนักงาน National Information Society Agency (NIA) ของรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลี โดยได้รับอาสาสมัครเป็นนักศึกษาชาวเกาหลีใต้ จำนวน ๕ คน เพื่อออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ Intranet ของหอสมุดกฎหมายมหาชน

๘. โครงการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e-Admincourt) เพื่อการพัฒนาคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมทางปกครองในประเทศไทย ภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ประจำปีภูมิภาคเอเชีย (สิงคโปร์)”

สำนักงานศาลปกครองจัดทำโครงการและข้อเสนอ (Proposal) เพื่อเสนอต่อมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ประจำปีภูมิภาคเอเชีย (สิงคโปร์) เพื่อขอรับการสนับสนุนในการจัดงานเสวนา โดยได้กำหนดรูปแบบ วิธีการจัดงานโครงการเสวนาฯ หัวข้อ ขอบเขตเนื้อหา รูปแบบ วิธีการ และวิทยากร กำหนดและรวบรวมคำถามสำหรับวิทยากรจัดทำ QR code และหน้าจอสื่อสำหรับการรับ - ส่งคำถาม จัดทำ Backdrop ของงานเสวนา และจัดงานเสวนา เมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒ ถ่ายทอดการเสวนาไปยังศาลปกครองภูมิภาคผ่านการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conferencing System) โดยได้เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากสาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐเกาหลี เครือรัฐออสเตรเลีย และประเทศไทย มาบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ภายใต้หัวข้อ “ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์” (e-Admincourt) เพื่อการพัฒนาคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมทางปกครองในประเทศไทย

๘. การเสริมสร้างความร่วมมือทางวิชาการและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ศาลปกครองได้ดำเนินการสร้างความร่วมมือกับประชาคมศาลปกครอง องค์กรหรือหน่วยงานระหว่างประเทศและการรับรองคณะผู้แทนจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีกิจกรรมเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในมิติต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่

๑. การเสริมสร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศ

ประธานศาลปกครองสูงสุด ได้ให้การต้อนรับนางมาร์ทีน เดอ บัวส์แดฟร์ และนายอีฟ กูเน็ง ตุลาการจากสภาแห่งรัฐ สาธารณรัฐฝรั่งเศส ในโอกาสเดินทางเยือนศาลปกครองไทยเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม - ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ทั้งนี้ ตุลาการสภาแห่งรัฐทั้งสองท่านได้ให้เกียรติบรรยายพิเศษทางวิชาการ ในหัวข้อ “Conseil d’Etat กับกฎหมายฝรั่งเศสเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการรักษาและวิจัยที่กระทำต่อร่างกายมนุษย์” และ “อำนาจหน้าที่ของ Conseil d’Etat”

นายไชยเดช ดันติเวสส อธิบดีศาลปกครองเพชรบุรี พร้อมด้วยตุลาการศาลปกครองเพชรบุรีและเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครองเพชรบุรี ได้ให้การต้อนรับ Conseiller d’Etat นางมาร์ทีน เดอ บัวส์แดฟร์ (Mme. Martine DE BOISDEFFRE, Présidente de la section du rapport et des études) และนายอีฟ กูเน็ง (M. Yves GOUNIN, Délégué aux relations internationales) จากสภาแห่งรัฐฝรั่งเศส ในโอกาสที่เดินทางเยือนศาลปกครองเพชรบุรี และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ อาคารศาลปกครองเพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ศาลปกครองสูงสุดของไทยได้รับเกียรติจากสมาคมศาลปกครองสูงสุดระหว่างประเทศ (IASAJ) ให้เป็นเจ้าภาพรับรอง Ms. Alik Pasipoularidou สมาชิกสภาแห่งรัฐแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก ภายใต้โครงการแลกเปลี่ยนตุลาการศาลปกครองสูงสุดของสมาคมฯ IASAJ ประจำปี ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๙ - ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ ซึ่งตลอดระยะเวลาดังกล่าว Ms. Alik Pasipoularidou ได้เข้าเยี่ยมชมการะพละตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. และคณะผู้บริหารเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พร้อมทั้งเยี่ยมชมหอสมุดกฎหมายมหาชน พิพิธภัณฑ์ศาลปกครอง และเข้าศึกษาดูงานที่สำนักงานศาลปกครองกลาง โดยได้ร่วม

แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ กับผู้บริหารสำนักงานศาลปกครอง ตลอดจนเยี่ยมคารวะนายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและคณะผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รับฟังการบรรยายพิเศษในหัวข้อ “ศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

นายคำพา แสงดารา รองประธานศาลประชาชนสูงสุดแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดการอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองระดับสูงสำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองของศาลประชาชนสูงสุดแห่ง สปป. ลาว รวมทั้งเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รุ่นที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒ ในการนี้ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ชาญชัย แสวงศักดิ์ รองประธานศาลปกครองสูงสุด และศาสตราจารย์พิเศษ ดร. วรพจน์วิศรุตพิชญ์ รองประธานศาลปกครองสูงสุด ได้ให้เกียรติเดินทางไปเป็นวิทยากรในการอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองระดับสูงสำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองของศาลประชาชนสูงสุดแห่ง สปป.ลาว ด้วย

ประธานศาลปกครองสูงสุดให้การต้อนรับ ฯพณฯ เปียร์ก้า ตาปีโอลา (H.E. Mr. Pirkka TAPIOLA) เอกอัครราชทูตสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย และคณะ ในโอกาสเยือนศาลปกครองเพื่อกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกัน โดยนายวิษณุ วรัญญู รองประธานศาลปกครองสูงสุด และนายอติโชค ผลดี รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง รักษาการในตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเข้าร่วมต้อนรับในโอกาสดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ อาคารรับรองศาลปกครอง

๒. การบรรยายทางวิชาการ

สำนักงานศาลปกครองได้จัดโครงการบรรยายทางวิชาการ หัวข้อ “Conseil d'Etat กับการควบคุมจรรยาบรรณในการวิจัยเกี่ยวกับร่างกายมนุษย์” (Le Conseil d'Etat et les lois de bioéthique) โดยนางมาร์ทีน เดอ บัวส์แดฟร์ (Mme. Martine de BOISDEFFRE, Conseiller d'Etat) ตุลาการสภาแห่งรัฐสาธารณรัฐฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ ห้องสัมมนา ๒ (แนวลาด) ชั้นปี ๑ อาคารศาลปกครอง โดยจัดให้มีการถ่ายทอดการบรรยายทางวิชาการผ่านระบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (VDO Conference) ไปยังสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคทุกแห่ง

โดยจัดให้มีการถ่ายทอดการบรรยายทางวิชาการผ่านระบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (VDO Conference) ไปยังสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคทุกแห่ง

สำนักงานศาลปกครองได้จัดโครงการบรรยายทางวิชาการ หัวข้อ “การทำให้คำสั่งทางปกครองสิ้นผลลง” (Retrait, abrogation et annulation des actes administratifs en étudiant le pouvoir de modulation du juge administratif) โดยอาจารย์ฟลอรองซ์ ครูซาตีเยร์-ดูรองด์ (Prof. Florence CROUZATIER-DURAND) เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ ห้องสัมมนา ๒ (แนวลาด) ชั้นปี ๑ อาคารศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครองได้จัดโครงการบรรยายทางวิชาการ หัวข้อ “ทรัพย์สินของแผ่นดินและการแบ่งเขตอำนาจระหว่างศาลปกครองและศาลยุติธรรมในคดีพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์สิน” (La propriété publique et le dualisme juridictionnel) โดย อาจารย์เบอนัวต์ ชมัลส์ (Prof. Benoît SCHMALTZ) เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องสัมมนา ๒ (แนวลาด) ชั้นปี ๑ อาคารศาลปกครอง โดยจัดให้มีการถ่ายทอดการบรรยายทางวิชาการผ่านระบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (VDO Conference) ไปยังสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคทุกแห่งด้วย

สำนักงานศาลปกครองได้จัดโครงการบรรยายทางวิชาการ “ประวัติความเป็นมาของจริยธรรมตุลาการ” (La légitimité et la déontologie du juge à travers l'iconographie occidentale) โดย อาจารย์แซร์ฌ โดซี (Prof. Serge DAUCHY) ผู้อำนวยการศูนย์ประวัติศาสตร์ความยุติธรรม คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยลีล ๒ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ บริสเซล (ประเทศเบลเยียม) ในการนี้ได้จัดให้มีการถ่ายทอดการบรรยายทางวิชาการผ่านระบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (VDO Conference) ไปยังสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคทุกแห่ง เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ อาคารศาลปกครอง

เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๒ การบรรยายและการเสวนากลุ่มย่อยทางวิชาการ หัวข้อ “หลักคำวินิจฉัยอุทธรณ์เข้าแทนที่คำสั่งเบื้องต้น ในระบบบังคับให้อุทธรณ์ก่อนฟ้องคดี” โดยตุลาการสภาแห่งรัฐมัตติอัสมาร์ ตุลาการหัวหน้าคณะพิจารณาคดีครั้งที่ ๑๐ สภาแห่งรัฐ สาธารณรัฐฝรั่งเศส

สำนักงานศาลปกครอง จัดโครงการบรรยายหัวข้อ “วินัยและจรรยาบรรณข้าราชการในฝรั่งเศส” โดยอาจารย์ฌอง-มารี ครูซาตีเย (Prof. Jean-Marie CROUZATIER) จากมหาวิทยาลัยตูลูส ๑ กاپิตอล สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยมีตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น เข้าร่วมรับฟังการบรรยาย เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ ณ ห้องสัมมนา ๒ (แนวลาด) ชั้นปี ๑ อาคารศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครองได้จัดโครงการบรรยายทางวิชาการหัวข้อ “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครองในฝรั่งเศส” (La médiation administrative en France) โดย อาจารย์วีร์ฌินี โดนิเย่ (Prof. Virginie DONIER) มหาวิทยาลัยตูโลง โดยจัดให้มีการถ่ายทอดการบรรยายทางวิชาการผ่านระบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (VDO conference) ไปยังสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคทุกแห่ง และ facebook live ของสำนักงานศาลปกครอง เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

๓. การประชุมและการศึกษาดูงาน

นายศรีณัฐ โพธิ์รัชตางกูร ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองพิเศษโลก เข้าร่วมการประชุมวิชาการในหัวข้อ “Asia Pacific Judicial Conference on Environmental and Climate Change Adjudication” วันที่ ๒๙ - ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ณ กรุงเนปยีดอ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีตุลาการ/ผู้พิพากษา นักกฎหมายและผู้ทรงคุณวุฒิจากนานาชาติเข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการพิจารณาคดีด้านสิ่งแวดล้อม

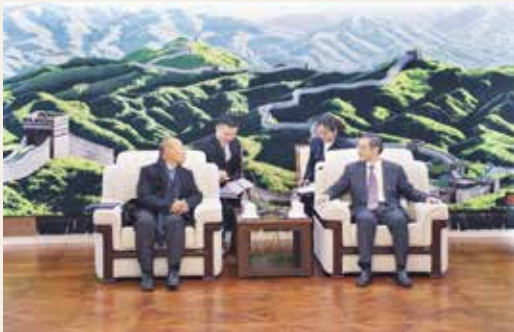
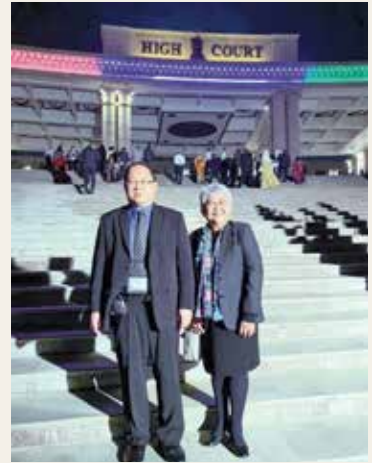

นายสุเมธ รอยกุลเจริญ ประธานแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณในศาลปกครองสูงสุด และคณะ เดินทางไปเข้าร่วมประชุมใหญ่ทางวิชาการของสมาคมศาลปกครองสูงสุดระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๑๓ ในหัวข้อ “กฎหมายมหาชนและเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ (Public Law and New Digital Technologies)” เมื่อวันที่ ๒๔ - ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ กรุงแม็กซิโก สหรัฐอเมริกา

สืบเนื่องจากการหารือความร่วมมือทางวิชาการระหว่างศาลปกครองและองค์การกฎหมายมหาชนแห่งยุโรป (European Public Law Organization - EPLO) ในเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ รองประธานศาลปกครองสูงสุด (นายวิษณุ วรรุญญ) ในนามของประธานศาลปกครองสูงสุด และ Prof. Dr. Spyridon Flogaitis (ศ.ดร.สไปริดอน โฟลไกทิส) ผู้อำนวยการองค์การกฎหมายมหาชนแห่งยุโรป ได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสองหน่วยงาน ฉบับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๒ ณ องค์การกฎหมายมหาชนแห่งยุโรป กรุงเอเธนส์ สาธารณรัฐเฮลเลนิก โดยระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒ รองประธานศาลปกครองสูงสุด (นายวิษณุ วรรุญญ) ได้เดินทางไปเข้าร่วมการประชุม Board of Director และการประชุม European Group of Public Law ประจำปี ๒๕๖๒ ตามคำเชิญขององค์การกฎหมายมหาชนแห่งยุโรป

นางสาวสายทิพย์ สุคติพันธ์ ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครอง นครศรีธรรมราช ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งรองอธิบดีศาลปกครอง ชั้นต้นประจำศาลปกครองสูงสุด และนายวุฒิชัย ไทยเจริญ ตุลาการ หัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้นประจำศาลปกครองสูงสุด ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งรองอธิบดีศาลปกครองอุบลราชธานี เข้าร่วมการประชุมนานาชาติระหว่างประธานศาลทั่วโลก ว่าด้วยมาตรา ๕๑ แห่งรัฐธรรมนูญอินเดีย ครั้งที่ ๒๐ (20th International Conference of Chief Justices of the World on Article 51 of the Constitution of India) เมื่อวันที่ ๗ - ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ณ เมืองลัคเนา สาธารณรัฐอินเดีย

ประธานศาลปกครองสูงสุด คณะตุลาการ ศาลปกครองสูงสุด ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครอง เดินทางไปศึกษาดูงานศาลประชาชนสูงสุดแห่งสาธารณรัฐ ประชาชนจีน เมื่อวันที่ ๔ - ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ณ กรุงปักกิ่ง และศาลประชาชนระดับสูงเมืองเซี่ยงไฮ้ (Shanghai High People's Court) ในด้านการประยุกต์ ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง ในการพัฒนาระบบสนับสนุนการไต่สวนและพิจารณาคดี และระบบสนับสนุนผู้พิพากษา/ตุลาการในการพิจารณาคดี และจัดทำและเผยแพร่คำพิพากษา และศึกษาดูงาน การประยุกต์ใช้ AI, Robots, Big Data และการแปลงเสียง เป็นข้อความ (Speech recognition) สำหรับการพิจารณา พิพากษาคดีและการบริการประชาชนในการนี้ ประธาน ศาลปกครองสูงสุดได้เข้าเยี่ยมคารวะ นายโจว ฉีเยียง (H.E. Mr. Zhou Qiang) ประธานศาลประชาชนสูงสุด แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนด้วย

๙. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรศาลปกครอง

๑. การพัฒนาตุลาการศาลปกครอง

การพัฒนาตุลาการศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายใต้แผนพัฒนาตุลาการศาลปกครอง เป็นการพัฒนาตุลาการศาลปกครองตามความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ ซึ่งสามารถจำแนกการดำเนินงานออกเป็น ๓ ด้านที่สำคัญ คือ ด้านที่ ๑ การพัฒนาตุลาการศาลปกครองผู้เข้ารับตำแหน่งใหม่ ด้านที่ ๒ การพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ตุลาการศาลปกครอง และด้านที่ ๓ การสัมมนาตุลาการศาลปกครอง โดยมีวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาตุลาการศาลปกครอง เช่น การจัดโครงการบรรยายทางวิชาการ การจัดส่งตุลาการเข้าการอบรม/สัมมนาในหลักสูตรต่างๆ ที่จัดโดยสถาบันภายในและภายนอก รวมทั้งสิ้น ๒๑ หลักสูตร เช่น โครงการฝึกอบรมตุลาการประจำศาลปกครองชั้นต้นผู้เข้ารับตำแหน่งใหม่ รุ่นที่ ๑ โครงการอบรมผู้บริหารศาลปกครองชั้นต้น รุ่นที่ ๗ โครงการสัมมนาตุลาการศาลปกครองสูงสุดผู้เข้ารับตำแหน่งใหม่ รุ่นที่ ๑๑ (ระบบเลื่อนไหล) โครงการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองภาคปฏิบัติ โครงการสัมมนาปัญหาและวางแนวทางการแก้ไขปัญหาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ โครงการสัมมนาปัญหาและวางแนวทางการแก้ไขปัญหาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๒๒ หลักสูตรหลักนิทรรศน์เพื่อประชาธิปไตย (นรป.) รุ่นที่ ๗ และหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง (ปปร.) รุ่นที่ ๒๐ เป็นต้น

๒. การพัฒนาข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดำเนินการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานศาลปกครองภายใต้แผนพัฒนาพนักงานคดีปกครองและแผนพัฒนาบุคลากรสำนักงานศาลปกครองในสายงานสนับสนุน ตลอดจนนโยบายของผู้บริหาร โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานศาลปกครองด้านการบริหารความก้าวหน้าในสายอาชีพ การเสริมสร้างศักยภาพและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงาน คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST) รวมทั้งการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมในหน่วยงานภายนอก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรของสำนักงานศาลปกครองให้มีความเชี่ยวชาญและสมรรถนะสูงขึ้น เช่น หลักสูตรพัฒนาพนักงานคดีระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง การสัมมนาพนักงานคดีปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ หลักสูตรพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสายงานสนับสนุนก่อนเลื่อนระดับชำนาญการพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ หลักสูตรพัฒนาศักยภาพผู้อำนวยการกลุ่ม/ศูนย์ และหัวหน้าทีม การสัมมนาผู้อำนวยการสำนักงานศาล สำนัก วิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และการสัมมนาคณะผู้บริหารกลุ่ม/ศูนย์ และหัวหน้าทีม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้น

๑๐. การเสริมสร้างวัฒนธรรมศาลปกครอง

ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างค่านิยมและการหล่อหลอมวัฒนธรรมการทำงานที่มีธรรมาภิบาล มีมาตรฐาน มีจิตใจที่เอื้อต่อการให้บริการที่ดี กระตุ้นให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ รับผิดชอบต่อสังคม ประชาชน และประเทศชาติ

โดยในปี ๒๕๖๒ ได้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับ TRUST ๒ กิจกรรม คือ กิจกรรมยกย่องเชิดชูบุคลากรศาลปกครองผู้ทำความดีและจิตอาสาเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และกิจกรรมจากโครงการสู่การแบ่งปัน (Share & Learning)

ส่วนที่

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

๑. สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง
ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๒. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศาลปกครอง และแนวทาง/
มาตรการในการแก้ไขปัญหา

๑. สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการราชการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

คณะกรรมการการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป) ในคราวประชุมครั้งที่ ๒๑ - ๙/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีมติเห็นชอบแผนแม่บทศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนปฏิบัติการราชการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) (ในวาระแรก ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕)) เพื่อใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์หลัก

- ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครอง
- ศาลปกครองมีการดำเนินงานและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ตัวชี้วัดแผนแม่บทด้านที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง

- จำนวนคดีที่พิจารณาแล้วเสร็จ
- ร้อยละของคดีที่ศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในกรอบเวลาดำเนินการตามมาตรฐาน
- ร้อยละของคดีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาและคำสั่งยืนตามคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น
- จำนวนคดีค้างที่รับเข้าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงไปแล้วเสร็จ
- อัตราส่วนจำนวนคดีที่ตุลาการศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในรอบปีต่อจำนวนตุลาการศาลปกครอง

ตัวชี้วัดแผนแม่บทด้านที่ ๒ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม

- ร้อยละของประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครอง
- ร้อยละของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง
- ร้อยละของจำนวนหน่วยงานทางปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจตามเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ ๘๐) และนำหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการ

ตัวชี้วัดแผนแม่บทด้านที่ ๓ การพัฒนาศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt)

- จำนวนระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- อัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวก และรวดเร็ว
- ร้อยละของผู้ใช้บริการระบบเทคโนโลยีมีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบที่พัฒนาขึ้น

ตัวชี้วัดแผนแม่บทด้านที่ ๔ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กร สู่ความเป็นเลิศ

- ร้อยละของบุคลากรศาลปกครองที่มีการดำรงตนสอดคล้องกับวัฒนธรรมศาลปกครอง
- ดัชนีความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรศาลปกครอง
- ร้อยละของบุคลากรศาลปกครองที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะที่จำเป็นตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ร้อยละของประชาชนผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของศาลปกครอง
- คะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานศาลปกครอง
- ร้อยละความสำเร็จในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการให้บริการประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
- ร้อยละความสำเร็จของการขับเคลื่อนโครงการ/งานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

ตัวชี้วัดแผนแม่บทด้านที่ ๕ การยกระดับความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

- ร้อยละของกิจกรรมความร่วมมือทางการศาลและวิชาการที่ดำเนินการร่วมกับเครือข่ายแล้วเสร็จ
- จำนวนรายงานผลการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่จัดทำเพื่อใช้ในแต่ละปี

๒. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศาลปกครอง และแนวทาง/มาตรการแก้ไขปัญหา

นับตั้งแต่เปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ศาลปกครองได้ทำหน้าที่อำนวยความยุติธรรมทางปกครองแก่สังคมไทยมาอย่างต่อเนื่อง โดยสร้างดุลยภาพการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและประโยชน์สาธารณะให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทการขับเคลื่อนประเทศให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างสังคมที่พัฒนาขึ้นอย่างธรรม แต่อย่างไรก็ตามภายใต้การดำเนินงานของศาลปกครองยังคงมีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่มีผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครอง เช่น

๑. การดำเนินงานด้านคดี

เนื่องจากภาระงานคดีที่มีจำนวนมากทั้งจากคดีค้างและคดีที่เข้าสู่การพิจารณาในแต่ละปี มีแนวโน้มที่สูงขึ้น มีความหลากหลาย ซับซ้อน และมีลักษณะเฉพาะที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัญหาหรืออุปสรรคดังกล่าวศาลปกครองได้มุ่งมั่นดำเนินการแก้ไข โดยมีแนวทางในการบริหารจัดการ ดังนี้

๑.๑ ปรับปรุงการบริหารจัดการคดีให้เป็นไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑) เร่งรัดและผลักดันให้มีการนำการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยเร่งด่วนมาปรับใช้ในการดำเนินคดีของศาลปกครองให้กว้างขวางและครอบคลุม มีอำนาจพิจารณาพิพากษา

๒) กำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินคดีปกครองให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพัฒนาการอำนวยความยุติธรรมที่เหมาะสมในทุกขั้นตอน พร้อมทั้งปรับปรุงพัฒนาระบบและกระบวนการพิจารณาคดีปกครอง ระบบการบริหารจัดการคดีและเร่งรัดการ

พิจารณาคดีที่ค้างนานเกินกว่า ๒ ปี ให้แล้วเสร็จ รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองอย่างต่อเนื่อง

๓) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกกรรมการบริหารงานของศาลปกครองให้มีความเหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลง

๔) นำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาใช้ในคดีปกครอง และปรับปรุงกระบวนการพิจารณาคดีในกรณีของศาลปกครองสูงสุด องค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีโดยอาจไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีในกรณีที่เห็นว่าคดีดังกล่าวมีข้อเท็จจริงหรือมีข้อกฎหมายที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนหรือเห็นว่าการไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีจะไม่ทำให้เสียความยุติธรรม

๑.๒ สร้างความเชี่ยวชาญให้กับตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลางตามประเภทคดี โดยจัดแบ่งองค์คณะตามความเชี่ยวชาญ

๑.๓ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการคดี ปรับปรุงห้องไต่สวน/ห้องพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Courtrooms) พัฒนาระบบการรับฟ้องอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) ให้บริการ “ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประชาชน” (e-Litigation portal)

๑.๔ เสริมสร้างหลักปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยให้ประชาชน หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑.๕ เผยแพร่หลักกฎหมายปกครองที่เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

๒. การบริหารจัดการและการพัฒนาบุคลากร

ด้วยภาระงานคดีที่มีจำนวนมากและเนื้อหาของคดีมีความซับซ้อน จึงทำให้จำนวนตุลาการศาลปกครองที่มีอยู่ไม่เพียงพอสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านคดีที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนทักษะความเชี่ยวชาญให้แก่ตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนงบประมาณในเรื่องดังกล่าวค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ศาลปกครองจึงพยายามแก้ไขหรือกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อรองรับปัญหาหรือข้อจำกัดทั้ง ๒ ประเด็นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ

๒.๑ ปรับปรุงแนวทางและขั้นตอนการคัดเลือกตุลาการศาลปกครองให้เหมาะสมเพื่อให้ได้ตุลาการศาลปกครองที่มีสมรรถนะสอดคล้องกับประเภทคดี พร้อมทั้งดำเนินการเร่งรัดสรรหาตุลาการศาลปกครองเพื่อลดปริมาณคดีค้างการพิจารณาให้ได้มากที่สุด

๒.๒ การพัฒนาบุคลากรของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ตลอดทั้งปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้พยายามขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานหรือมูลนิธิต่างๆ ภายนอก แต่ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินการแต่อย่างใด ดังนั้น หากศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เหมาะสมและครอบคลุม เพียงพอต่อการพัฒนาบุคลากร คาดว่าจะสามารถผลักดันและพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในแต่ละเรื่องมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลผลิตด้านกระบวนการยุติธรรมทางปกครองของไทยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ส่วนที่

รายงานการเงิน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานศาลปกครอง
 งบแสดงฐานะการเงิน
 ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	4,974,050,395.56	4,219,507,382.20
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	3,008,143.52	3,320,888.20
วัสดุคงเหลือ		11,452,849.12	4,792,194.76
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	7	690,000.00	690,000.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		4,989,201,388.20	4,228,310,465.16
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ลูกหนี้ระยะยาว		2,595,703.94	1,419,025.41
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	8	2,975,219,329.43	3,157,919,974.24
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	9	7,727,131.76	4,021,078.55
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		2,985,542,165.13	3,163,360,078.20
รวมสินทรัพย์		7,974,743,553.33	7,391,670,543.36

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางสุภาวดี จันทร์)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการเงินและต้นทุน

(นายอติโชค ผลดี)

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง
 งบแสดงฐานะการเงิน
 ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	10	16,986,218.10	17,135,097.57
เจ้าหนี้ระยะสั้น	11	90,860,826.72	103,233,483.47
เงินรับฝากระยะสั้น	12	2,994,414.00	2,353,121.83
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	13	637,297.35	202,524.00
รวมหนี้สินหมุนเวียน		111,478,756.17	122,924,226.87
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว	14	22,417,844.42	26,302,462.51
เงินรับฝากระยะยาว	15	3,186,836,122.59	2,778,971,408.34
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น		2,595,703.94	1,419,025.41
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		3,211,849,670.95	2,806,692,896.26
รวมหนี้สิน		3,323,328,427.12	2,929,617,123.13
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		4,651,415,126.21	4,462,053,420.23
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน		36,516,048.42	36,516,048.42
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม		4,614,899,077.79	4,425,537,371.81
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		4,651,415,126.21	4,462,053,420.23

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

 (นางสุภาวดี จันทระ)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการเงินและต้นทุน

(นายอติโชค ผลดี)

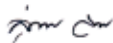
เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	17	2,940,552,211.35	2,900,991,223.86
รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค	18	13,884,553.57	13,547,690.25
รายได้อื่น	19	2,600,549.93	2,144,549.85
รวมรายได้		2,957,037,314.85	2,916,683,463.96
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	20	2,043,971,584.40	1,940,682,237.08
ค่าบำเหน็จบำนาญ	21	115,580,586.35	89,043,681.33
ค่าตอบแทน	22	2,506,795.00	1,250,389.00
ค่าใช้จ่ายสื่อ	23	172,527,586.97	150,453,895.66
ค่าวัสดุ		27,490,371.86	27,112,769.21
ค่าสาธารณูปโภค	24	73,086,788.11	64,971,809.25
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	25	326,300,781.70	307,897,593.21
ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค	26	3,429,249.10	3,137,363.57
ค่าใช้จ่ายอื่น		42,136.00	-
รวมค่าใช้จ่าย		2,764,935,879.49	2,584,549,738.31
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		192,101,435.36	332,133,725.65

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางสุภาวดี จันทร์)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการเงินและต้นทุน

(นายอติโชค ผลดี)

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานศาลปกครองเป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ได้รับความจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล มีอำนาจหน้าที่และบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและพัฒนาให้งานอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนและหน่วยงานราชการ

สำนักงานศาลปกครองตั้งอยู่ที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 หน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบรายจ่ายอื่น จำนวน 2,674,456,700.00 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 2,667,066,400.00 บาท) จำนวน 3 แผนงาน 2 ผลผลิต 1 โครงการ จำแนกตามแผนงาน บุคลากรภาครัฐ จำนวน 2,239,385,400.00 บาท แผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ จำนวน 434,613,300.00 บาท และแผนงานบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม จำนวน 458,000.00 บาท โดยแยกเป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน 2,045,359,800.00 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 422,945,800.00 บาท และค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง จำนวน 206,151,100.00 บาท

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐและแสดงรายการในรายงานการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง รูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.3/ว 357 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561

รายงานการเงินของสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่เสนอรายงานตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐรวมรายการบัญชีที่เกิดขึ้นทั้งที่หน่วยงานในส่วนกลาง และหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ไม่ว่าจะรายการดังกล่าวจะเป็นรายการที่เกิดจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณทุกประเภทที่หน่วยงานมีอำนาจในการบริหารจัดการตามกฎหมาย รายการที่ปรากฏในรายงานการเงิน รวมถึงสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นของรัฐบาลและอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลในภาพรวม แต่ให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาและบริหารจัดการให้แก่รัฐบาลภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และรวมถึงองค์ประกอบของรายงานการเงินซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานเอง

รอบระยะเวลาบัญชี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

หมายเหตุ 3 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีและแนวนโยบายการบัญชีภาครัฐที่มีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2561 ดังนี้

- หลักการและนโยบายการบัญชีภาครัฐ
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนอรายงานการเงิน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 5 เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 9 เรื่อง รายได้จากรายการแลกเปลี่ยน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 13 เรื่อง สัญญาเช่า
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 14 เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 16 เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 17 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 31 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
- นโยบายการบัญชีภาครัฐ เรื่อง เงินลงทุน

ฝ่ายบริหารเชื่อว่ามาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ข้างต้น จะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นทางการเป็นสาระสำคัญต่อรายงานการเงินในงวดที่นำมาถือปฏิบัติ

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดย่อย เป็นวงเงินงบประมาณที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นเงินยืมและค่าใช้จ่ายอื่นในการดำเนินงานของหน่วยงานตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

รายการเทียบเท่าเงินสด ได้แก่ เงินฝากสถาบันการเงิน ประกอบด้วย เงินฝากธนาคารในงบประมาณเพื่อรับเงินงบประมาณจากกรมบัญชีกลาง เงินฝากธนาคารนอกงบประมาณเพื่อรับเงินนอกงบประมาณไว้ใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์

4.2 ลูกหนี้ระยะสั้น

ลูกหนี้เงินยืม รับรู้ตามจำนวนเงินในสัญญาการยืมเงิน ไม่ว่าจะจ่ายให้ยืมจากเงินงบประมาณหรือเงินนอกงบประมาณ โดยรับรู้ตั้งแต่วันที่จ่ายเงินยืม

สรุปนโยบายบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

4.3 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีลักษณะคงทนถาวร แสดงตามราคาทุนและตีราคาวัสดุคงเหลือโดยวิธีเข้าก่อนออกก่อน (FIFO)

4.4 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคาร แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม อาคารอยู่ระหว่างการก่อสร้างแสดงตามราคาทุน

- อุปกรณ์ได้แก่ครุภัณฑ์ประเภทต่างๆ ที่ได้มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2545 รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะที่มีมูลค่าตั้งแต่ 30,000.00 บาท ขึ้นไป ครุภัณฑ์ที่ได้มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นไปรับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะที่มีมูลค่าตั้งแต่ 5,000.00 บาท ขึ้นไป แสดงมูลค่าตามมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

ราคาทุนของอาคาร และอุปกรณ์ รวมถึงรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสถานที่และสภาพที่พร้อมใช้งาน ต้นทุนในการต่อเติมหรือปรับปรุงซึ่งทำให้หน่วยงานได้รับประโยชน์ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจากมาตรฐานเดิม ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

- ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณ ดังนี้

ประเภทสินทรัพย์	อายุการใช้งาน (ปี) อัตราร้อยละ	
อาคารถาวร	20	5
อาคารชั่วคราว/โรงเรือน	10	10
ค่าตกแต่งอาคาร (ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า)	5	20
สิ่งก่อสร้าง		
- ใช้คอนกรีตเสริมเหล็กหรือโครงเหล็กเป็นส่วนประกอบหลัก	20	5
- ใช้น้ำหรือวัสดุอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบหลัก	10	10
ครุภัณฑ์สำนักงาน	10	10
ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	5	20
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ (ยกเว้นเครื่องกำเนิดไฟฟ้าให้มีอายุใช้งาน 15 ปี)	5	20
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5	20
ครุภัณฑ์สำรวจ	5	20

สรุปนโยบายบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

ประเภทสินทรัพย์	อายุการใช้งาน (ปี)	อัตราร้อยละ
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5	20
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	5	20
ครุภัณฑ์อื่น	5	20

4.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม

- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินคำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 4 ปี ในอัตราร้อยละ 25

4.6 รายได้รอการรับรู้ระยะยาว

รายได้รอการรับรู้ระยะยาว เป็นสินทรัพย์ที่หน่วยงานได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสินทรัพย์รับบริจาคโดยมีผู้มอบให้หน่วยงานไว้ใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งการได้รับเงินสดที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดในการใช้จ่ายเงิน ซึ่งหน่วยงานยังไม่อาจรับรู้รายได้

รายได้รอการรับรู้จะถูกทยอยตัดบัญชีเพื่อรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบและสมเหตุสมผลตลอดระยะเวลาที่จำเป็นเพื่อจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ทยอยรับรู้รายได้ตามสัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับความช่วยเหลือหรือบริจาค

4.7 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้ตามเกณฑ์ดังนี้

- 1) เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการขอรับเงินเข้าบัญชีหน่วยงาน
- 2) เมื่ออนุมัติจ่ายเงินให้กับผู้มีสิทธิได้รับเงินแล้วในกรณีที่จ่ายตรงให้กับผู้มีสิทธิรับเงิน

4.8 รายได้แผ่นดิน

รายได้แผ่นดินเป็นรายได้ที่หน่วยงานไม่สามารถนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานรับรู้เมื่อเกิดรายได้รายได้แผ่นดิน และรายได้แผ่นดินนำส่งคลังไม่ต้องแสดงเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน แต่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นรายงานแยกต่างหาก

4.9 รายได้จากกรอุดหนุนและบริจาค

รายได้จากเงินโอนและเงินบริจาคจากบุคคลอื่นนอกจากหน่วยงานภาครัฐรับรู้เมื่อได้รับเงินยกเว้นในกรณีที่มิใช่เงื่อนไขเป็นข้อจำกัดที่ต้องปฏิบัติตามในการใช้จ่ายเงิน หรือได้รับความช่วยเหลือและบริจาคเป็นสินทรัพย์ที่ให้ประโยชน์แก่หน่วยงานเกินหนึ่งปี จะทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามสัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นเกิดขึ้น หรือเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ได้รับตลอดอายุของสินทรัพย์นั้น

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินสด	17,817.01	8,892.00
เงินสดย่อย	2,240,620.00	2,148,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	4,966,895,472.70	4,214,305,674.89
เงินฝากค้ำประกัน	4,896,485.85	3,044,815.31
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4,974,050,395.56	4,219,507,382.20

เงินฝากสถาบันการเงิน เป็นเงินที่หน่วยงานฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย เงินในงบประมาณจำนวน 1,761,136,273.43 บาท (มีแผนงานโครงการรองรับไว้แล้ว) เงินนอกงบประมาณจำนวน 2,808,577.42 บาท และเงินค่าธรรมเนียมศาล เงินกลาง เงินจากการบังคับคดี รวมจำนวน 3,202,950,621.85 บาท

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	2,044,506.17	2,500,709.75
ลูกหนี้เงินยืมนอกงบประมาณ	310,340.00	40,200.00
เงินจ่ายล่วงหน้า	-	-
ลูกหนี้อื่น	653,297.35	779,978.45
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	3,008,143.52	3,320,888.20

ลูกหนี้เงินยืม ณ วันสิ้นปี แยกตามอายุหนี้ ดังนี้

	(หน่วย : บาท)			
	ยังไม่ถึงกำหนด	ถึงกำหนด	เกินกำหนด	รวม
	ชำระและการ ส่งใช้ใบสำคัญ	ชำระและการ ส่งใช้ใบสำคัญ	ชำระและการ ส่งใช้ใบสำคัญ	
ลูกหนี้เงินยืม				
ในงบประมาณ				
2562	1,687,126.17	-	357,380.00	2,044,506.17
2561	2,471,509.75	-	29,200.00	2,500,709.75

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น (ต่อ)

(หน่วย : บาท)

	ยังไม่ได้กำหนด ชำระและการ ส่งใช้ใบสำคัญ	ถึงกำหนด ชำระและการ ส่งใช้ใบสำคัญ	เกินกำหนด ชำระและการ ส่งใช้ใบสำคัญ	รวม
ลูกหนี้เงินยืม				
นอกงบประมาณ				
2562	237,640.00	-	72,700.00	310,340.00
2561	6,600.00	-	33,600.00	40,200.00

หมายเหตุ 7 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินประกันสัญญาเช่าอาคาร	690,000.00	690,000.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	690,000.00	690,000.00

หมายเหตุ 8 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	3,322,147,604.43	3,308,983,552.57
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	947,279,385.71	770,619,672.39
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง - สุทธิ	2,374,868,218.72	2,538,363,880.18
ครุภัณฑ์	1,579,773,995.27	1,475,446,014.52
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ครุภัณฑ์	1,062,106,161.98	926,086,360.23
ครุภัณฑ์ - สุทธิ	517,667,833.29	549,359,654.29
งานระหว่างก่อสร้าง	82,683,277.42	70,196,439.77
รวมที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	2,975,219,329.43	3,157,919,974.24

หมายเหตุ 9 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	163,692,655.94	157,837,655.94
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม - โปรแกรมคอมพิวเตอร์	155,965,524.18	153,816,577.39
รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	7,727,131.76	4,021,078.55

หมายเหตุ 10 เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	16,986,218.10	17,135,097.57
รวมเจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	16,986,218.10	17,135,097.57

หมายเหตุ 11 เจ้าหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เจ้าหนี้การค้า	31,786,761.19	35,063,774.78
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	17,837,638.25	32,262,994.04
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	13,814,723.83	8,752,775.19
ใบสำคัญค้างจ่าย	27,400,703.45	27,153,939.46
เจ้าหนี้อื่น	21,000.00	-
รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	90,860,826.72	103,233,483.47

หมายเหตุ 12 เงินรับฝากระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินรับฝากค่าโทรศัพท์และค่าไฟฟ้าสมทบจ่าย	73,360.79	9,006.54
เงินประกันสัญญา	2,786,295.10	2,301,138.70
เงินประกันผลงาน	-	34,846.00

หมายเหตุ 12 เงินรับฝากระยะสั้น (ต่อ)

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินรับฝากอื่น	134,758.11	8,130.59
รวมเงินรับฝากระยะสั้น	2,994,414.00	2,353,121.83

หมายเหตุ 13 หนี้สินหมุนเวียนอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	636,687.48	202,524.00
เงินเรียกคืนรอนำส่ง	609.87	-
รวมเจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	637,297.35	202,524.00

หมายเหตุ 14 เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว

สำนักงานศาลปกครอง ได้รับบริจาคทรัพย์สินและเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศจากหน่วยงานหรือบุคคลอื่นเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
รายได้จากการรับบริจาคการรับรู้ (ครุภัณฑ์)	21,131,076.42	25,414,481.43
รายได้จากเงินช่วยเหลือการรับรู้		
- มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์	357,232.69	209,702.19
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	-	678,278.89
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	929,535.31	-
รวมเจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว	22,417,844.42	26,302,462.51

หมายเหตุ 15 เงินรับฝากระยะยาว

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินรับฝาก - เงินค่าธรรมเนียมศาลและค่าปรับ	3,012,747,779.47	2,439,241,091.82
เงินรับฝาก - เงินกลาง	167,859,139.60	331,353,491.32

หมายเหตุ 15 เงินรับฝากระยะยาว (ต่อ)

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินรับฝาก - จากการบังคับคดี	3,771,292.71	6,800,351.51
เงินรับฝากอื่น	1,675,001.06	1,271,590.09
เงินประกันสัญญา	714,909.75	113,178.75
เงินประกันผลงาน	-	123,704.85
เงินประกันอื่น	68,000.00	68,000.00
รวมเงินรับฝากระยะยาว	3,186,836,122.59	2,778,971,408.34

เงินรับฝากประเภทเงินค้ำธรรมเนียมศาลและค่าปรับ เงินกลาง และเงินจากการบังคับคดี เป็นเงินซึ่งสำนักงานศาลปกครองต้องรับฝากไว้จนกว่าการพิจารณาคดีจะสิ้นสุด

หมายเหตุ 16 ภาวะผูกพัน

16.1 ภาวะผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน เกิดจากมูลค่าตามสัญญาจ้างก่อสร้าง ปรับปรุง และจัดหาทรัพย์สิน

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
สัญญาที่ยังไม่ได้รับรู้		
ที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง	689,513,721.03	456,581,372.04
อุปกรณ์ และอื่นๆ	19,736,294.60	82,479,538.58
รวม	709,250,015.63	539,060,910.62

16.2 ภาวะผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่นๆ

ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 และ 2561 หน่วยงานมีภาวะผูกพันที่เกิดขึ้นจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่นๆ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ไม่เกิน 1 ปี	3,359,598.00	11,557,384.20
รวม	3,359,598.00	11,557,384.20

หมายเหตุ 17 รายได้จากงบประมาณ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้จากงบประมาณปัจจุบัน		
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	2,045,359,800.00	1,865,162,300.00
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	422,945,800.00	400,503,400.00
ค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	206,151,100.00	401,400,700.00
รายได้จากงบกลาง	266,095,511.35	233,924,823.86
รวมรายได้จากงบประมาณ	2,940,552,211.35	2,900,991,223.86

หมายเหตุ 18 รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้จากการช่วยเหลือเพื่อการดำเนินงานจากแหล่งอื่น	3,429,249.10	3,137,363.57
รายได้จากการบริจาค	10,455,304.47	10,410,326.68
รวมรายได้จากการอุดหนุนและบริจาค	13,884,553.57	13,547,690.25

หมายเหตุ 19 รายได้อื่น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้ค่าธรรมเนียมการสอบแข่งขันบุคคลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ	2,597,473.93	2,143,355.85
รายได้ค่าธรรมเนียมข้อมูลข่าวสารของราชการ	3,076.00	1,194.00
รวมรายได้อื่น	2,600,549.93	2,144,549.85

หมายเหตุ 20 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินเดือน	1,008,878,116.55	937,531,479.25
ค่าล่วงเวลา	593,080.00	549,220.00
เงินประจำตำแหน่ง	151,857,226.01	133,428,531.11
ค่าจ้าง	7,465,180.20	8,287,153.61
ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	106,845,011.76	97,862,725.96
เงินช่วยค่าครองชีพ	4,192,234.71	3,424,562.79
เงินค่าตอบแทนพิเศษสำหรับตำแหน่งพนักงานคดีปกครอง	139,030,656.34	138,408,495.70
เงินส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการที่ดีของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง	265,101,344.55	262,308,201.03
ค่ารักษาพยาบาล	98,198,753.09	99,458,816.06
เงินช่วยการศึกษาบุตร	5,679,611.00	5,913,331.50
เงินช่วยเหลือพิเศษกรณีเสียชีวิต	217,830.00	150,450.00
เงินชดเชย กบข.	18,285,102.74	15,919,804.34
เงินสมทบ กบข.	27,427,653.78	23,879,706.98
เงินสมทบ กสจ.	133,989.64	135,518.40
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	5,224,868.00	4,940,571.00
เงินสมทบกองทุนเงินทดแทน	215,500.00	-
ค่าเช่าบ้าน	24,140,578.25	18,521,206.95
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	180,484,847.78	189,962,462.40
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	2,043,971,584.40	1,940,682,237.08

หมายเหตุ 21 ค่าบำเหน็จบำนาญ

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
บำนาญ	81,108,611.78	68,066,802.10
เงินช่วยค่าครองชีพ	2,769,117.09	2,788,204.80

หมายเหตุ 21 ค่าบำเหน็จบำนาญ (ต่อ)

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
บำเหน็จ	9,815,713.30	1,372,263.60
บำเหน็จตกทอด	739,547.10	1,255,532.80
บำเหน็จดำรงชีพ	11,549,808.80	7,379,036.50
ค่ารักษาพยาบาล	9,130,095.06	7,908,117.53
เงินช่วยการศึกษาบุตร	238,284.00	273,724.00
เงินช่วยเหลือพิเศษกรณีเสียชีวิต	229,409.22	-
รวมค่าบำเหน็จบำนาญ	115,580,586.35	89,043,681.33

หมายเหตุ 22 ค่าตอบแทน

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ค่าตอบแทนเฉพาะงาน	1,067,475.00	784,634.00
ค่าตอบแทนอื่น	1,439,320.00	465,755.00
รวมค่าตอบแทน	2,506,795.00	1,250,389.00

หมายเหตุ 23 ค่าใช้สอย

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	19,540,980.70	21,589,095.95
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	11,517,500.56	10,256,361.66
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	17,679,670.65	18,084,997.23
ค่าจ้างเหมาบริการ	8,720,275.43	6,571,198.37
ค่าจ้างที่ปรึกษา	2,222,566.67	327,000.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	10,812,298.00	10,448,788.00
ค่าเช่า	33,372,454.30	20,813,780.35
ค่าประชาสัมพันธ์	-	198,485.00
ค่าใช้สอยอื่น	68,661,840.66	62,164,189.10
รวมค่าใช้สอย	172,527,586.97	150,453,895.66

หมายเหตุ 24 ค่าสาธารณูปโภค

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ค่าไฟฟ้า	42,162,511.99	39,682,309.16
ค่าน้ำประปา	1,864,953.83	1,648,216.44
ค่าโทรศัพท์	10,739,203.26	6,395,569.25
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	11,789,392.53	10,643,161.60
ค่าบริการไปรษณีย์	5,972,186.50	6,044,012.80
ค่าสาธารณูปโภคอื่น	558,540.00	558,540.00
รวมค่าสาธารณูปโภค	73,086,788.11	64,971,809.25

หมายเหตุ 25 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	176,494,139.18	169,231,902.44
ครุภัณฑ์	147,657,695.73	136,582,920.02
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	2,148,946.79	2,082,770.75
รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	326,300,781.70	307,897,593.21

หมายเหตุ 26 ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ค่าใช้จ่ายอุดหนุนเพื่อการดำเนินงานอื่น		
- มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์	1,804,353.41	1,476,858.44
- ค่าใช้จ่าย - TAF	-	360,000.00
- กองทุนสนับสนุนการวิจัย	757,566.69	1,300,505.13
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	867,329.00	-
รวมค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค	3,429,249.10	3,137,363.57

หมายเหตุ 27 อื่น ๆ

สำนักงานศาลปกครองได้ทำบันทึกข้อตกลงการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อาคารศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 (โครงการศูนย์ราชการบริเวณถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร) กับบริษัท ธารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ตามบันทึกฉบับที่ 6/2551 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2551 โดยมีพื้นที่การใช้ประโยชน์ภายในอาคาร จำนวน 56,540 ตารางเมตร วงเงิน 9,592,416,731.04 บาท ประกอบด้วย ค่าเช่าอาคาร จำนวน 3,769,118,556.72 บาท ค่าบริการ จำนวน 5,653,678,174.32 บาท มีกำหนดเวลา 30 ปี นับแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2551 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2581 และค่าเช่าเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 169,620,000.00 บาท มีกำหนดเวลา 5 ปี นับแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2551 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2556 เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าว กรรมสิทธิ์ในอาคารและเฟอร์นิเจอร์ตามสัญญาจะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมธนารักษ์ กรณีครบกำหนดเวลาของการเช่าเฟอร์นิเจอร์กรมธนารักษ์จะส่งมอบให้สำนักงานศาลปกครองเป็นผู้ดูแลรักษาเฟอร์นิเจอร์ในพื้นที่ใช้ประโยชน์เอง ซึ่งสำนักงานศาลปกครองได้รับมอบเฟอร์นิเจอร์แล้วเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 การจ่ายเงินตามข้อตกลงดังกล่าว กรมธนารักษ์ดำเนินการตั้งเบิกงบประมาณจากกรมบัญชีกลาง และนำเงินจ่ายให้กับบริษัท ธารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด แทนสำนักงานศาลปกครอง ตลอดอายุของบันทึกข้อตกลง

ในปีงบประมาณ 2562 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2562 กรมธนารักษ์ดำเนินการตั้งเบิกเงินงบประมาณจากกรมบัญชีกลางไปแล้วเป็นเงิน 295,545,888.00 บาท ประกอบด้วย ค่าเช่าอาคาร จำนวน 118,218,355.20 บาท ค่าบริการ จำนวน 177,327,532.80 บาท

สำนักงานศาลปกครอง
รายงานรายได้แผ่นดิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายได้แผ่นดิน - นอกจากภาษี	90,779,234.59	151,749,517.19
รวมรายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ	90,779,234.59	151,749,517.19
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง	73,793,016.49	134,614,419.62
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	16,986,218.10	17,135,097.57
<u>ปรับ</u> รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	16,986,218.10	17,135,097.57
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ	-	-

รายได้แผ่นดิน - นอกเหนือจากภาษี จำนวน 90,779,234.59 บาท ประกอบด้วย

	2562	2561
รายได้แผ่นดินค่าคัดสำเนาและรับรองสำเนา	947,983.00	1,117,677.00
รายได้ค่าธรรมเนียมศาลและค่าปรับ	59,884,268.54	48,738,448.18
รายได้ค่าธรรมเนียมบังคับคดี	368,787.76	269,913.53
รายได้ค่าปรับผิดสัญญา	832,611.91	79,980,240.22
รายได้จากการขายทรัพย์สิน	2,398,270.00	2,941,395.00
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	17,280,477.63	16,289,875.25
รายได้เงินเหลือจ่ายปีเก่า	6,704,960.17	650,469.06
รายได้อื่น	2,196,875.58	1,685,498.95
รายได้ค่าซื้อเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง	165,000.00	76,000.00
รวมรายได้แผ่นดิน - นอกจากภาษี	90,779,234.59	151,749,517.19

ผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา : นายอติโชค ผลดี
เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง
นายยุทธนา ศรีตระกุล
รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

คณะผู้จัดทำ : นายต๋นัย ไชยราช
ผู้อำนวยการสำนักบริหารยุทธศาสตร์
นางเกศรา ศิริผลสมสุข
ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล
นางสาวนพร ยรรยง
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองชำนาญการพิเศษ
นายนิวัฒน์ คำหล่อ
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองชำนาญการพิเศษ
นางสาวเสาวภา อักษรเนียม
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองชำนาญการ

ผู้จัดทำ : สำนักบริหารยุทธศาสตร์ สำนักงานศาลปกครอง
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๐๗๔๖-๙ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๑๕

พิมพ์ที่ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
เลขที่ ๓๗๖ ถนนชัยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๒๒ ๙๐๐๐ และ ๐ ๒๘๘๒ ๑๐๑๐
โทรสาร ๐ ๒๔๓๓ ๒๗๔๒ และ ๐ ๒๔๓๔ ๑๓๘๕

สำนักงานศาลปกครอง

เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑ สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

www.admincourt.go.th

www.admincourt.go.th

สำนักงานศาลปกครอง